

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XIX/260/20
Sejmiku Województwa Małopolskiego
z dnia 15 kwietnia 2020 roku

Raport za rok 2019 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020

Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Kraków, marzec 2020

Tytuł: Raport za rok 2019 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków, tel. +48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 35 24, <http://www.malopolska.pl/>

Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych

Ul. Radziwiłłowska 1, e-mail: ps.sekretariat@umwm.pl

Spis treści

WPROWADZENIE	1
ZADANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA.....	5
ROZDZIAŁ 1.....	6
DIAGNOZA PROBLEMU NARKOMANII W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	6
1.1 Skala zjawiska w Małopolsce oraz identyfikacja i analiza czynników wpływających na rozmiar zjawiska narkomanii	6
1.2 Leczeni w województwie małopolskim	19
ROZDZIAŁ 2.....	24
FINANSOWANIE PROGRAMU	24
2.1 Kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień	24
2.2 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom	26
2.3 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa.....	27
ROZDZIAŁ 3.....	29
PREWENCJA I NADZÓR W MAŁOPOLSCE	29
3.1 Dane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie	29
3.2 Dane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie	31
3.3 Podejrzenia zatruc Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi	33
3.4 Dane z Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych	37
ROZDZIAŁ 4.....	39
DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ INSTYTUCJĘ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2018 ROKU NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	39
4.1 Cel operacyjny 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych	39
4.2 Cel operacyjny 2: Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom	49
4.3 Cel operacyjny 3: Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.....	53
PODSUMOWANIE	57
ZAŁĄCZNIKI:	60
ZAŁĄCZNIK NR 1 ZREALIZOWANE WSKAŹNIKI W 2019 ROKU W RAMACH CELÓW ORAZ ZADAŃ MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2014-2020.....	60
ZAŁĄCZNIK NR 2. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ W ROKU 2019 PRZEZ EKSPERTA WOJEWÓDZKIEGO DS. INFORMACJI O NARKOTYKACH I NARKOMANII WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.....	67
ZAŁĄCZNIK NR 3 ZASOBY INSTYTUCJONALNE W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2019 ROKU W ZAKRESIE LECZENIA UZALEŻNIEŃ OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH. 67	67

Wprowadzenie

Przedkładany raport przedstawia działania realizowane w 2019 roku w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. Zadania były podejmowane przez Samorząd Województwa, jednostki samorządu gminnego oraz powiatowego, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie, placówki leczenia uzależnień oraz organizacje pozarządowe. Powyższe instytucje zostały określone na etapie przygotowania Programu jako jego realizatorzy.

Instytucje najbardziej zaangażowane w realizację Programu w 2019 roku:

- Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Samorząd Województwa Małopolskiego,
- Samorządy Gminne Województwa Małopolskiego,
- Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie,
- Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w Województwie Małopolskim.

Wszystkie wymienione w raporcie działania wpisują się w cele oraz zadania Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020.

Przedstawione w raporcie dane statystyczne i epidemiologiczne bazują na danych z:

- Badania „Młodzież a substancje psychoaktywne w Województwie Małopolskim w 2019 r.” - Europejski Program Badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków ESPAD,
- Sprawozdania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie,
- Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie,
- Placówek leczenia uzależnień.

Dane statystyczne i epidemiologiczne zawarte w przedkładanym raporcie, zbierane są zgodnie z ustawą o statystyce publicznej. Upoważnione instytucje, po opracowaniu dostępnego zakresu danych, udostępniają je zazwyczaj dopiero w drugiej połowie roku, następującego po roku sprawozdawczym. Z uwagi na to niektóre dane przedstawione w raporcie bazują na danych dostępnych z wcześniejszych lat.

Zadania samorządu województwa

Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 24 kwietnia 2014 roku podjął Uchwałę Nr L/806/14 w sprawie uchwalenia Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. W programie określono cel nadrzędny, którym jest: **Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.** Realizację celu nadrzędnego zawarto w trzech celach operacyjnych Programu tj.: Cel 1: *Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych*, Cel 2: *Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom*, Cel 3: *Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych* oraz dwudziestu trzech zadaniach. Szczegółowy opis celów oraz zadań znajduje się w dalszej części raportu. Wszystkie zadania poprzez działania profilaktyczne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służą pełnej realizacji Programu.

Wojewódzki Program jest spójny z zadaniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który został ujęty w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, organ wykonawczy samorządu województwa sporządza raport z wykonania i realizacji w danym roku Wojewódzkiego Programu, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

W celu realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania narkomanii Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą nr 1574/11 z dnia 22 grudnia 2011 roku powołał obecnego Eksperta Wojewódzkiego do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zadania Eksperta zostały określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, do których należy:

1. Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
2. Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
3. Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
4. Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
5. Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
6. Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Rozdział 1

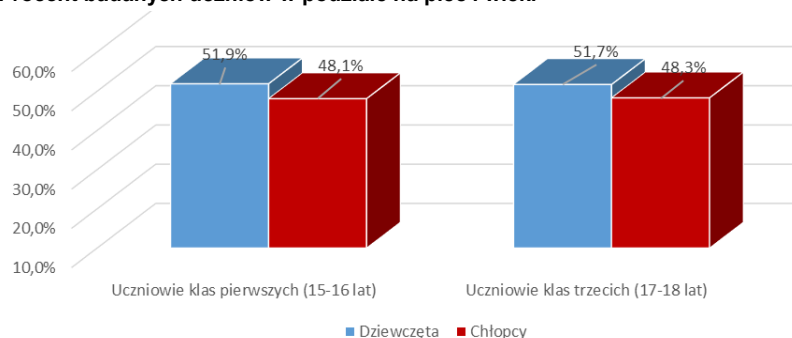
Diagnoza Problemu Narkomanii w Województwie Małopolskim

1.1 Skala zjawiska w Małopolsce oraz identyfikacja i analiza czynników wpływających na rozmiar zjawiska narkomanii

W 2019 roku na zlecenie Województwa Małopolskiego przeprowadzone zostało przez Instytut Psychiatrii i Neurologii audytoryjne badanie ankietowe ESPAD pn.: „Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną” zwane w dalszej części „Raport ESPAD 2019. Badanie dotyczy używania substancji psychoaktywnych (papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy) przez młodzież szkolną, jest realizowane w Polsce co 4 lata i stanowi część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD).

Badanie ESPAD było realizowane w październiku i listopadzie 2019 roku na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych klas (wiek: 15-16 lat) oraz trzecich klas (wiek 17-18 lat) szkół średnich Województwa Małopolskiego. Badanie przeprowadzono w 112 klasach szkolnych: 56 pierwszych klas i 56 trzecich klas szkół średnich. Zrealizowana próba uczniów Województwa Małopolskiego włączona do analiz liczyła 1425 uczniów pierwszych klas oraz 1267 uczniów trzecich klas szkół średnich. W młodszej kohorcie 51,9% stanowiły dziewczęta, zaś 48,1% chłopcy. W starszej kohorcie było 48,3% chłopców oraz 51,7% dziewcząt – wykres 1.

Wykres 1. Procent badanych uczniów w podziale na płeć i wiek.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

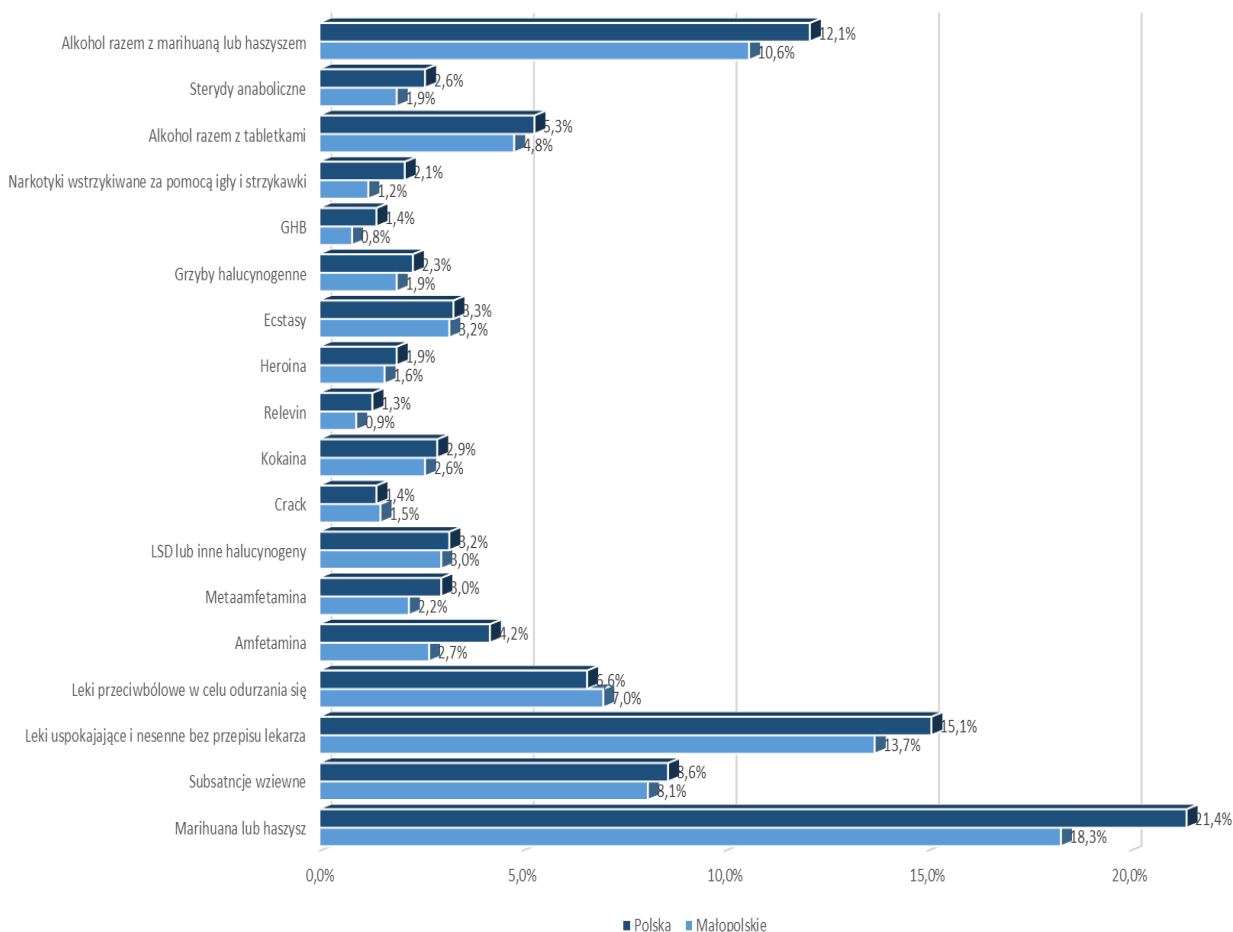
Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Podstawowymi pytaniami badawczymi były zatem pytania o liczby młodych ludzi, którzy mieli doświadczenia z tego typu substancjami oraz o stopień nasilenia tych doświadczeń. Celem badania była również próba identyfikacji i pomiaru czynników wpływających na rozmiary zjawiska, zarówno po stronie popytu jak podaży. W badaniu poruszono zatem takie kwestie, jak dostępność substancji psychoaktywnych, zarówno w wymiarze fizycznym jak psychologicznym, gotowość do podjęcia prób z tymi środkami, przekonania na temat ich szkodliwości, doświadczenia w zakresie problemów związanych z ich używaniem.

Wyniki badań z „Raportu ESPAD 2019”, wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż alkoholu i tytoniu. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. GHB, stosunkowo nowy w Polsce narkotyk, używany był kiedykolwiek przez 0,8% młodszych uczniów i 1,6% starszej młodzieży. Niskim rozpowszechnieniem charakteryzują się także crack oraz heroina. Substancje te były używane kiedykolwiek przez podobny odsetek badanych, niewiele odbiegający od odsetka respondentów, którzy przyznali się do używania nieistniejącego środka – relewinu. (w badaniu zastosowano mechanizm sprawdzający wiarygodność uzyskanych wyników, w

związku z tym zamieszczone zostało pytanie dotyczące używania nieistniejącego narkotyku nazwanego relevin). Należy także zwrócić uwagę na relatywnie niskie rozpowszechnienie używania narkotyków w zastrzykach (1,2% wśród pierwszoklasistów i 2,8% w starszej grupie). Szczególny niepokój powinny budzić dość znaczne odsetki młodzieży eksperymentującej z alkoholem w połączeniu z lekami (4,8% w młodszej kohorcie i 8,4% w starszej). Jeszcze bardziej rozpowszechnione jest łączeniu alkoholu z marihuaną lub haszyszem (10,6% w młodszej kohorcie – wykres 2 oraz 26,8% w starszej – wykres 3). Łączne przyjmowanie różnych substancji jest szczególnie niebezpieczne ze względu na zwiększone ryzyko szkód zdrowotnych w wyniku efektu synergicznego, jaki pojawia się zwłaszcza przy łączeniu alkoholu z psychoaktywnymi lekami.

Z badania wynika, że kiedykolwiek w życiu marihuany lub haszyszu używało 18,3% uczniów klas pierwszych, na drugim miejscu znalazły się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, które kiedykolwiek w życiu używało 13,7% młodszych uczniów. Wśród pierwszoklasistów na trzecim miejscu znalazły się substancje wziewne 8,1%, a na czwartym leki przeciwbólowe przyjmowane w celu odurzania się przez 7,0% uczniów – wykres 2.

Wykres 2. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród uczniów pierwszych klas szkół średnich

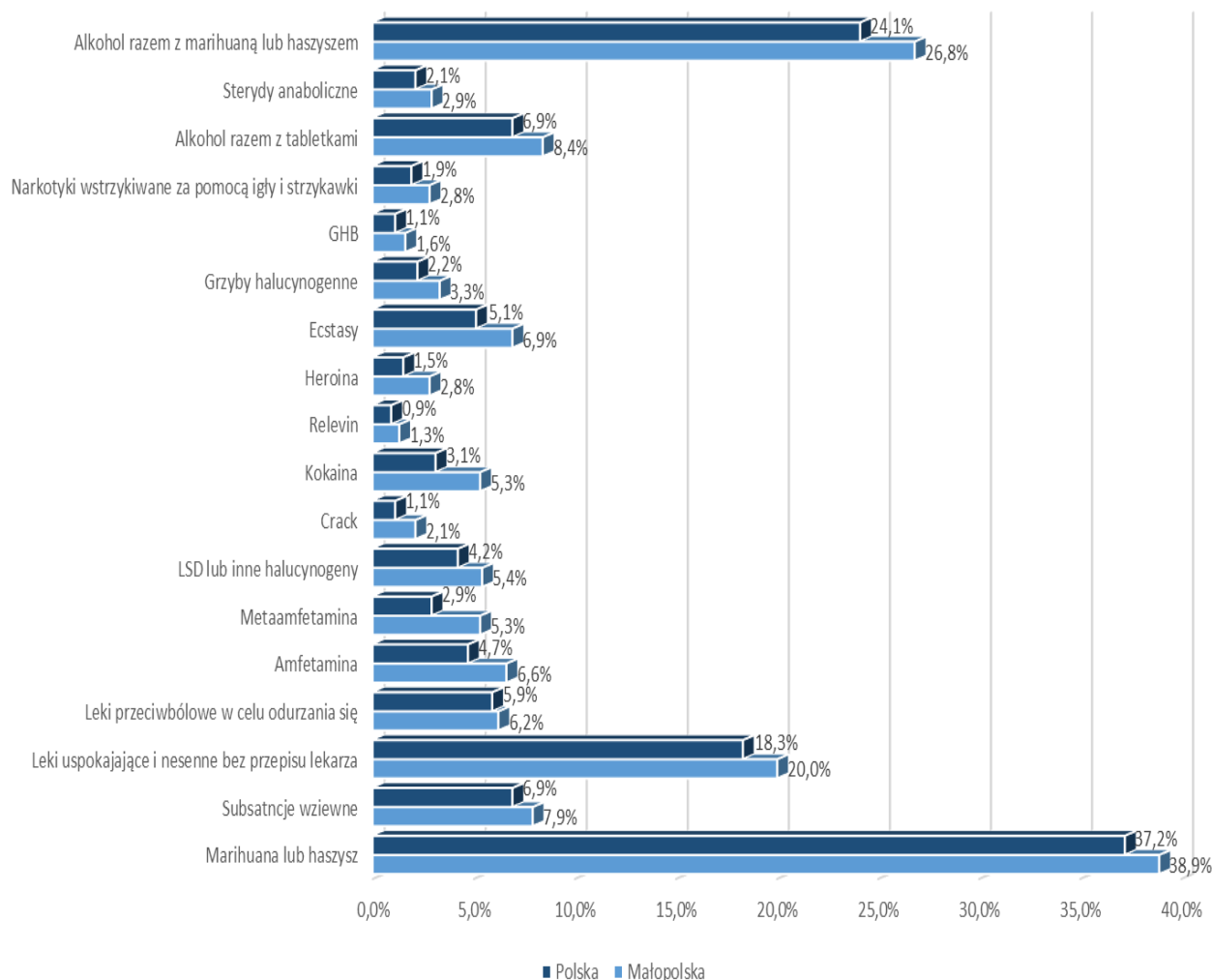

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Wyniki badań wskazują, że 38,9% uczniów trzecich klas szkół średnich kiedykolwiek w życiu używało marihuany lub haszyszu. Na drugim miejscu są leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, które używało 20% uczniów. Wśród starszych uczniów na trzecim miejscu znajdują się

podobnie jak wśród młodszych uczniów substancje wziewne, z którymi miało doświadczenie 7,9% uczniów. Na czwartym miejscu znalazła się ecstasy używana przez 6,9% młodzieży – wykres 3.

Wykres 3. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród uczniów trzecich klas szkół średnich

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

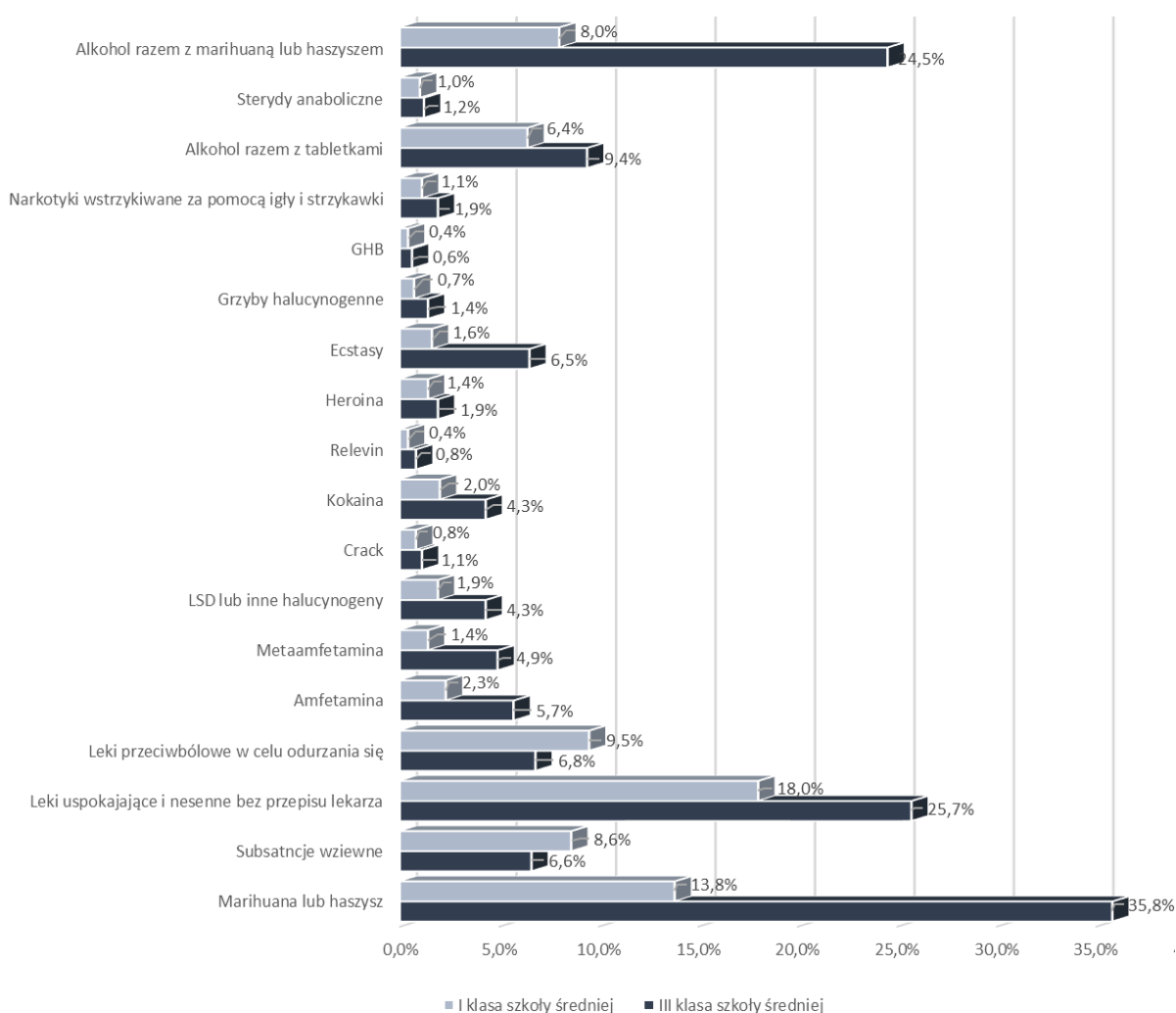
Dane pokazują, że podejmowanie prób z substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol i tytoń zależne jest od płci. Związek między używaniem substancji, a płcią występuje na obu poziomach nauczania. Dziewczeta częściej niż chłopcy deklarują doświadczenia z lekami uspokajającymi i nasennymi oraz lekami przeciwbólowymi używanymi w celu odurzania. W młodszej kohorcie także eksperymentowanie z lekami przeciwbólowymi w celu odurzania się oraz próby łączenia alkoholu z tabletkami spotyka się trochę częściej u dziewcząt niż u chłopców.

Wśród uczennic pierwszych klas najbardziej popularne są leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza – 18%, na drugim miejscu uplasowała się marihuana lub haszysz, na którą wskazało 13,8% dziewcząt z młodszej grupy wiekowej, zaś na trzecim miejscu pod względem używania znalazły się leki przeciwbólowe w celu odurzania się – 9,5%. Młodsze dziewczeta częściej sięgają również po substancje wziewne. Wśród uczennic trzecich klas szkół średnich najbardziej popularne okazały się przetwory konopi z którymi doświadczenie deklaruje 35,8% starszych uczennic. Na drugim miejscu w

omawianej grupie wiekowej znalazły się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza – 25,7%, na trzecim miejscu uplasowały się alkohol razem z marihuaną lub haszyszem – 24,5% – wykres 4.

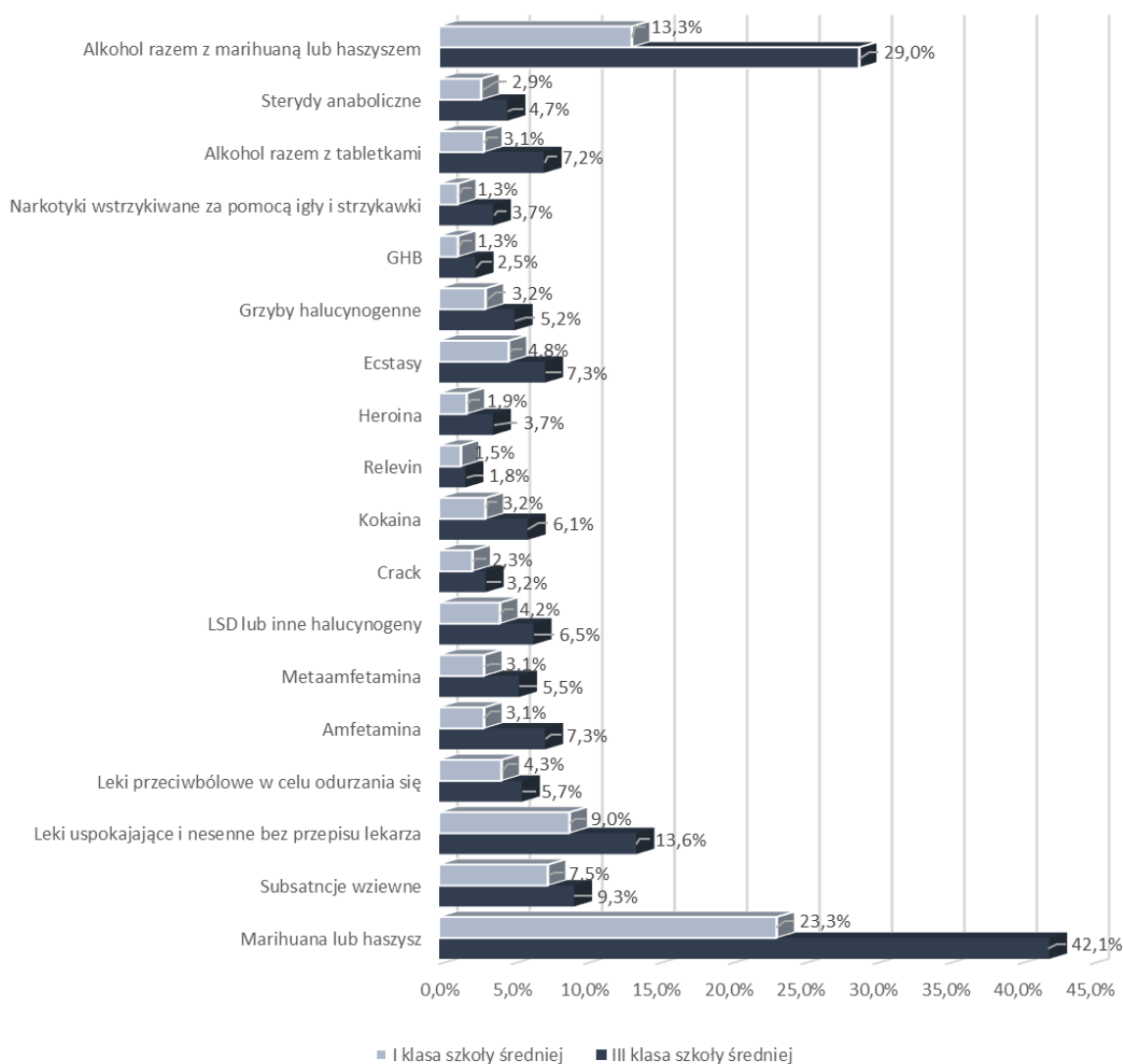
Wykres 4. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród dziewcząt

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Wśród chłopców w obydwu grupach wiekowych najbardziej popularną substancją okazała się marihuana lub haszysz. Doświadczenie z tą substancją spośród uczniów pierwszych klas deklaruje 23,3%, zaś spośród uczniów trzecich klas 42,1% ankietyowanych chłopców. W obydwu grupach wiekowych na drugim miejscu znalazło się spożywanie alkoholu razem z marihuaną, wśród 13,3% pierwszoklasistów oraz 29% trzecioklasistów. Na trzecim miejscu uplasowały się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza, z którymi doświadczenie 9% młodszych uczniów oraz 13,6% starszych uczniów – wykres 5.

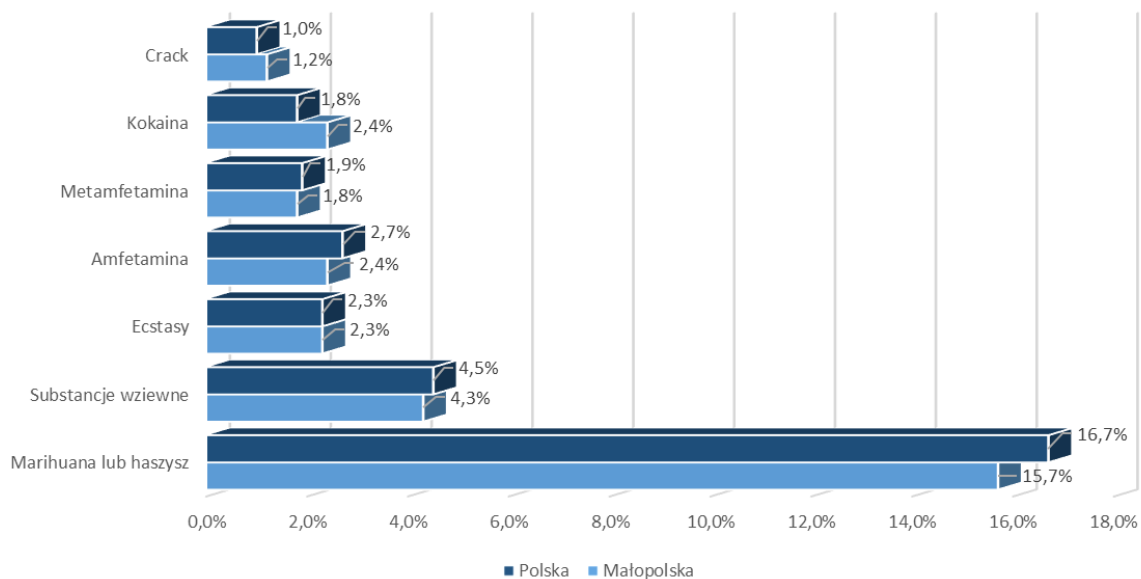
Wykres 5. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród chłopców

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Za wskaźnik aktualnego rozpowszechnienia substancji psychoaktywnych przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Dane wskazują, że marihuany lub haszyszu w ostatnim czasie używało 15,7% uczniów pierwszych klas, substancje wziewne używało 4,3% pierwszoklasistów. Odsetek uczniów z tej grupy wiekowej używających amfetaminy metamfetaminy, kokainy, ecstasy oraz crack jest bardzo niski – nie osiąga 3,0% – wykres 6.

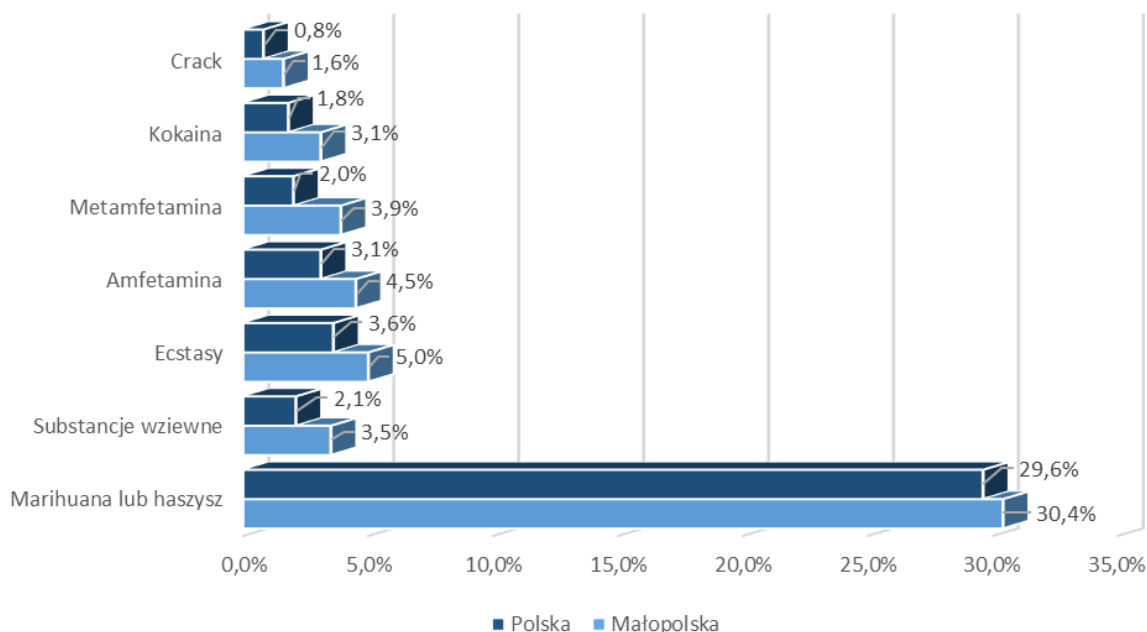
Wykres 6. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród uczniów pierwszych klas szkół średnich.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Najbardziej popularną substancją psychoaktywną w starszej grupie, podobnie jak w grupie młodszej okazały się przetwory konopi. Do używania marihuany lub haszyszu przyznało się 30,4% ankietowanych uczniów trzecich klas szkół średnich. Na drugim miejscu znalazła się ecstasy z rozpowszechnieniem na poziomie 5%, a na trzecim amfetamina, której używało 4,5% uczniów. Rozpowszechnienie aktualnego używania pozostałych substancji, takich jak substancje wziewne, metamfetamina, kokaina i crack jest niskie – nie osiąga 4,0%. – wykres 7.

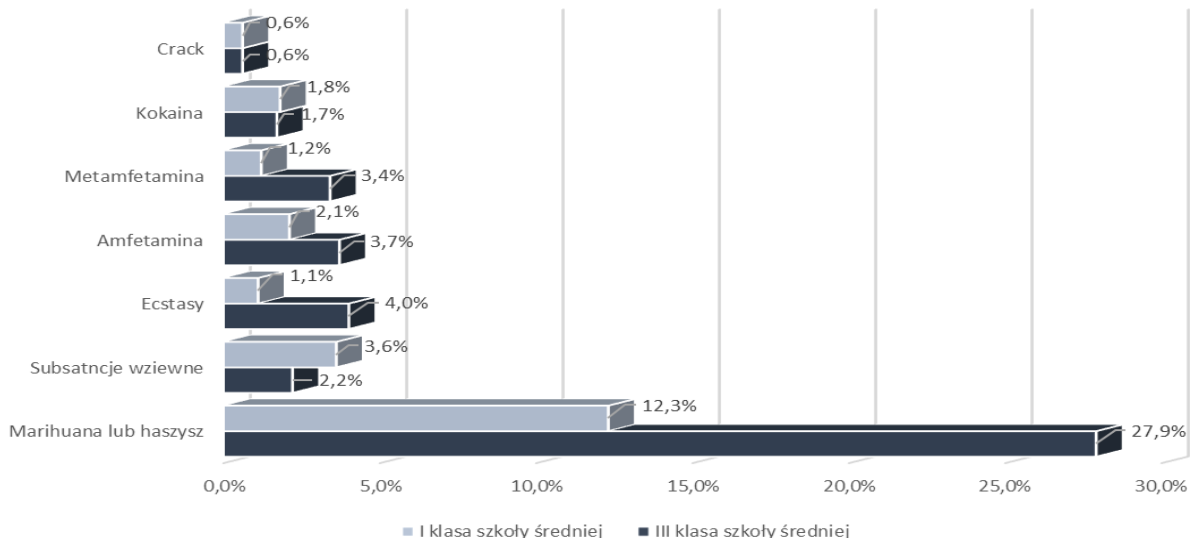
Wykres 7. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród uczniów trzecich klas szkół średnich.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Podobnie jak w przypadku używania substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu łatwy do zaobserwowania jest związek między aktualnym używaniem substancji a płcią. Podobnie jak w przypadku eksperymentowania na obu poziomach nauczania występuje ono częściej wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród dziewcząt w obu grupach wiekowych okazała się marihuana lub haszysz. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem w młodszej grupie do używania tej substancji przyznało się 12,3% dziewcząt, zaś w starszej grupie 27,9% uczennic. Wśród pierwszoklasistek na drugim miejscu uplasowały się substancje wziewne – 3,6%, a na trzecim amfetamina, do której używania przyznało się 2,1% dziewcząt. W grupie starszych dziewcząt na drugim miejscu znalazło się ecstasy – 4%, zaś na trzecim amfetamina – 3,7% – wykres 8.

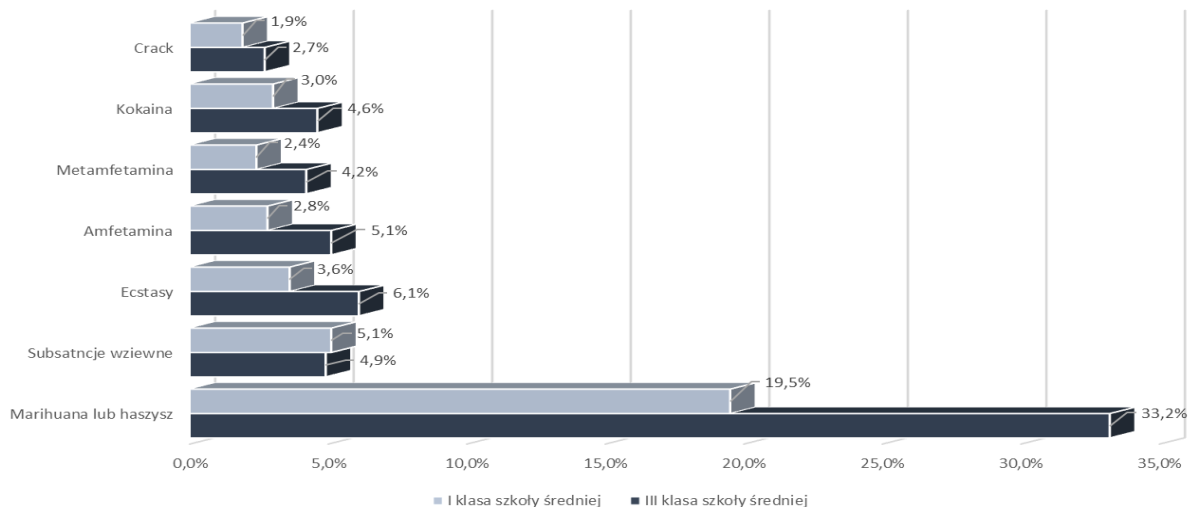
Wykres 8. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród dziewcząt

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Największy odsetek ankieterowanych chłopców z obu grup wiekowych zadeklarował doświadczenie związane z używaniem przetworów konopi, 19,5% uczniów klas pierwszych i 33,2% uczniów klas trzecich. Wśród chłopców z młodszej grupy wiekowej pod względem popularności na drugim miejscu plasują się substancje wziewne – 5,1%, zaś na trzecim ecstasy – 3,6%. W grupie starszych chłopców na drugim miejscu znalazła się ecstasy – 6,1%, na trzecim amfetamina – 5,1% – wykres 9.

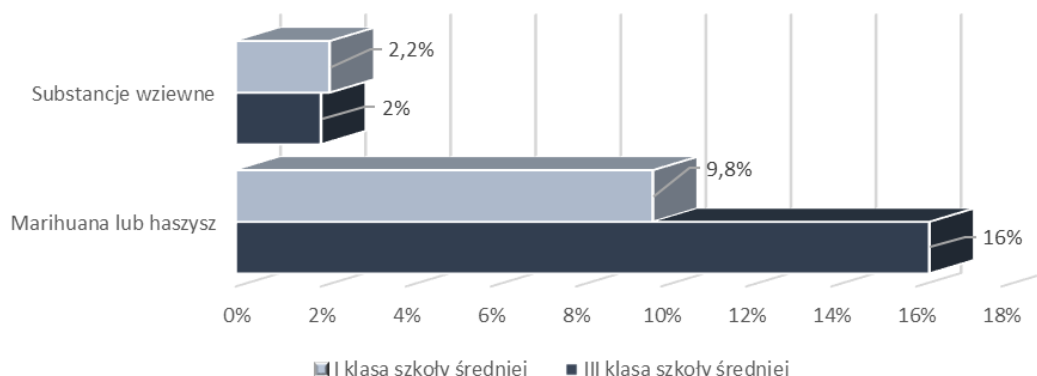
Wykres 9. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 12 miesięcy wśród chłopców

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Za wskaźnik dla względnie częstego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych można przyjąć okres ostatnich 30 dni przed badaniem. Palenie marihuany lub używanie innych narkotyków w większości przypadków nie ma charakteru regularnego. Jednakże nie można mieć pewności, że wszyscy uczniowie, którzy zadeklarowali kontakt z daną substancją w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem na pewno używają jej co najmniej raz w miesiącu. Z danych wynika, że marihuany lub haszyszu co najmniej raz w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem używało 9,8% uczniów pierwszych klas, substancje wziewne w tym czasie używało 2,2% pierwszoklasistów. • Wśród uczniów ze starszej grupy wiekowej marihuany lub haszyszu co najmniej raz w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem używało 16,31% ankietowanych, substancje wziewne w tym czasie używało 2,3% starszych uczniów – wykres 10.

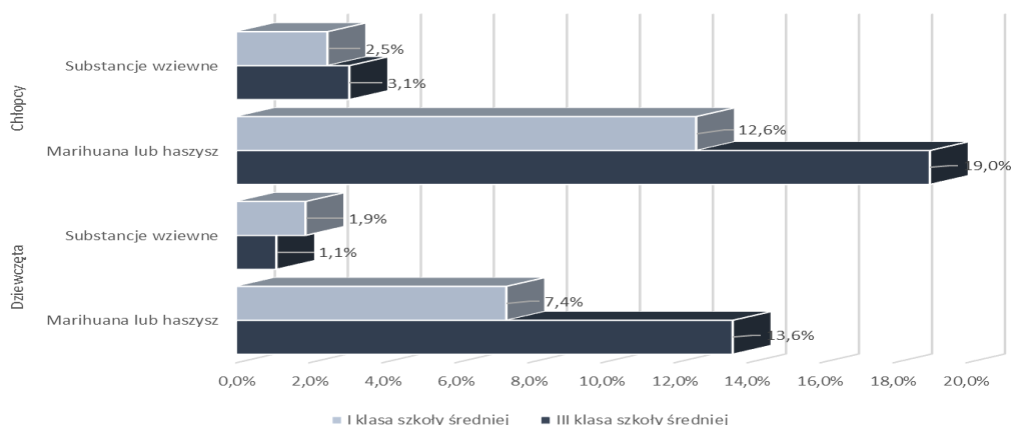
Wykres 10. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wśród uczniów pierwszych oraz trzecich klas szkół średnich.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Podobnie jak poprzednio w badanym okresie czasu chłopcy w większym odsetku niż dziewczęta sięgali po marihuanę lub haszysz oraz substancje wziewne. Używanie przetworów konopi wśród dziewcząt w okresie ostatnich 30 dni przed badaniem klaruje się na poziomie 7,4% uczennic klas pierwszych i 13,6% uczennic klas trzecich. Używanie substancji wziewnych wśród dziewcząt kształtuje się na poziomie 1,9% młodszych uczennic i 1,1% starszych. Wśród chłopców używanie marihuany lub haszyszu w klasach pierwszych oscyluje wokół poziomu 12,6%, a w klasach trzecich szkół średnich kształtuje się na poziomie 19%. Do używania substancji wziewnych w omawianym okresie czasu przynależało 2,5% młodszych uczniów i 3,1% starszych uczniów – wykres 11.

Wykres 11. Używanie substancji psychoaktywnych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

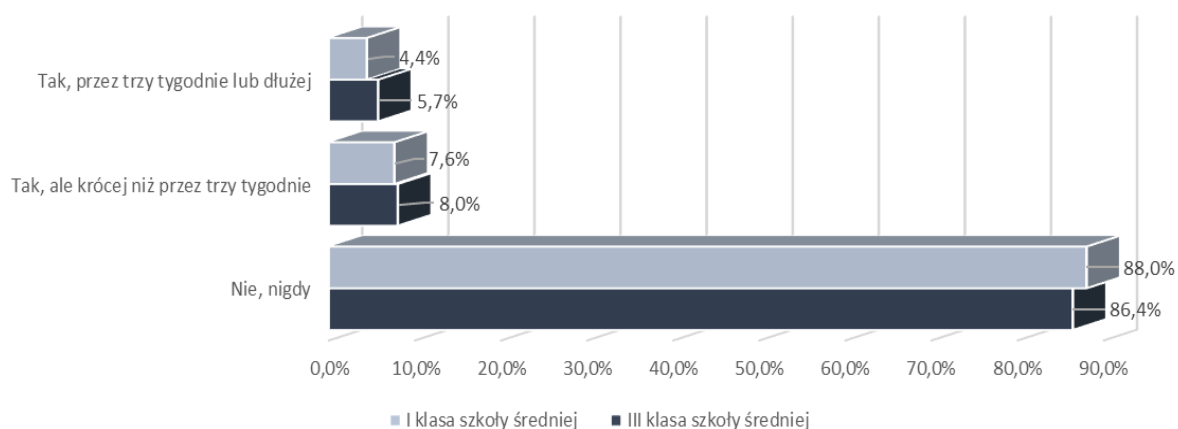

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Należy zauważyć, że odsetki badanych, którzy używali przetworów konopi wśród chłopców w pierwszych klasach osiągnęły dość wysoki poziom 12,6%, a w klasach trzecich – 19,0%. Oznacza to, iż w Województwie Małopolskim mniej więcej co ósmy piętnasto-szesnastolatek i co piąty siedemnasto-osiemnastolatek palił marihuanę lub haszysz w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

Leki uspokajające i nasenne używane w celach niemedycznych to druga pod względem rozpowszechnienia substancja wśród młodzieży szkolnej. Zjawisko używania leków uspokajających i nasennych w celach innych niż medyczne ma szerszy zakres niż używanie ich wedle przepisu lekarza w celach leczniczych. Dane pokazują, że 12,0% młodzieży młodszej i 13,7% młodzieży starszej ma doświadczenia z lekami uspokajającymi i nasennymi przyjmowanymi w celach leczniczych. W tej grupie wyróżnić trzeba około trzy-cztero-sześcioprocentową frakcję badanych, którzy te leki przyjmowali przez trzy tygodnie lub dłużej – wykres 12.

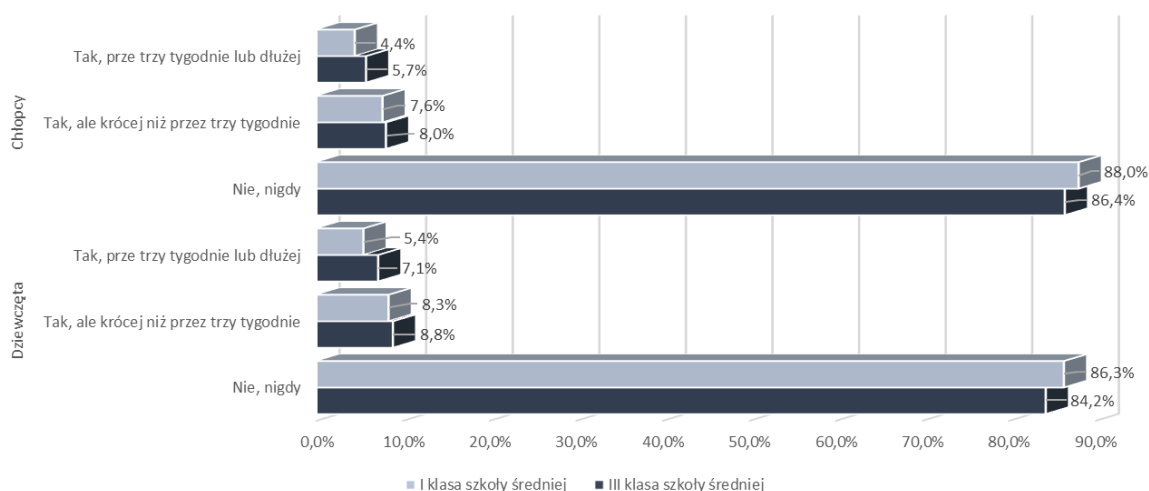
Wykres 12. Używanie leków z przepisu lekarza.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Dane sugerują, iż używanie leków uspokajających i nasennych w celach medycznych jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt niż wśród chłopców. Jest tak w obu grupach wiekowych, podobnie jak miało to miejsce w przypadku używania tych leków w celach niemedycznych – wykres 13.

Wykres 13. Używanie leków z przepisu lekarza wśród dziewcząt i chłopców.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

„Dopalacze” – czyli nowe narkotyki – to produkty o zróżnicowanym składzie, które łączy jedna wspólna cecha: zawierają substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka w podobny sposób do dotychczas znanych narkotyków. Substancje te są zarówno produkowane przez człowieka (czyli syntetyczne), jak i pozyskiwane z roślin. Problem dopalaczy rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. W Europie pojawił się w połowie poprzedniej dekady. W Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w internecie. W sierpniu 2018 roku uchwalona została nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W świetle przepisów ww. ustaw „dopalacze” są traktowane jak narkotyki i za ich posiadanie grozi do 3 lat więzienia, a za handel nimi – nawet do 12 lat. W celu ograniczania zagrożeń, jakie powodują środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, w tym podejmowania działań w zakresie wczesnego ostrzegania Główny Inspektor Sanitarny prowadzi rejestr zatruć środkami zastępczymi i NSP. Działania inspekcji sanitarnych w ramach nadzoru prowadzonego nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania, przywozu i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub NSP doprowadziły do zamknięcia w 2018 r. wszystkich sklepów na terenie województwa małopolskiego, w których prowadzona była sprzedaż „dopalaczy”.

Z badania ESPAD 2019 wynika, że w Województwie Małopolskim dokonywało zakupów „dopalaczy” 4,8% badanych pierwszoklasistów i 5,8% trzecioklasistów. Zakupów tych dokonywano nie tylko w sklepach z dopalaczami. Jednym z miejsc zakupu „dopalaczy” były sklepy z tymi substancjami (wśród pierwszoklasistów – 2,6%, wśród trzecioklasistów – 3,0%). Za pośrednictwem internetu takich zakupów dokonywało 2,3% badanych z młodziej grupy oraz 1,8% ze starszej. W największych odsetkach badani dokonywali zakupów w inny sposób (3,8% pierwszoklasistów i 4,8% trzecioklasistów). Wyniki te mogą wskazywać na proces przejmowania handlu dopalaczami przez nielegalny rynek. Do używania dopalaczy, chociaż raz w życiu, przyznało się 4,1% pierwszoklasistów i 5,7% trzecioklasistów. Odsetki aktualnych użytkowników są sporo niższe (wśród pierwszoklasistów – 4,0%, wśród trzecioklasistów – 4,1%). W czasie ostatnich 30 dni po substancje te sięgało 3,2% badanych z pierwszej grupy i 3,3% z drugiej grupy – wykres 14.

Wykres 14. Używanie dopalaczy

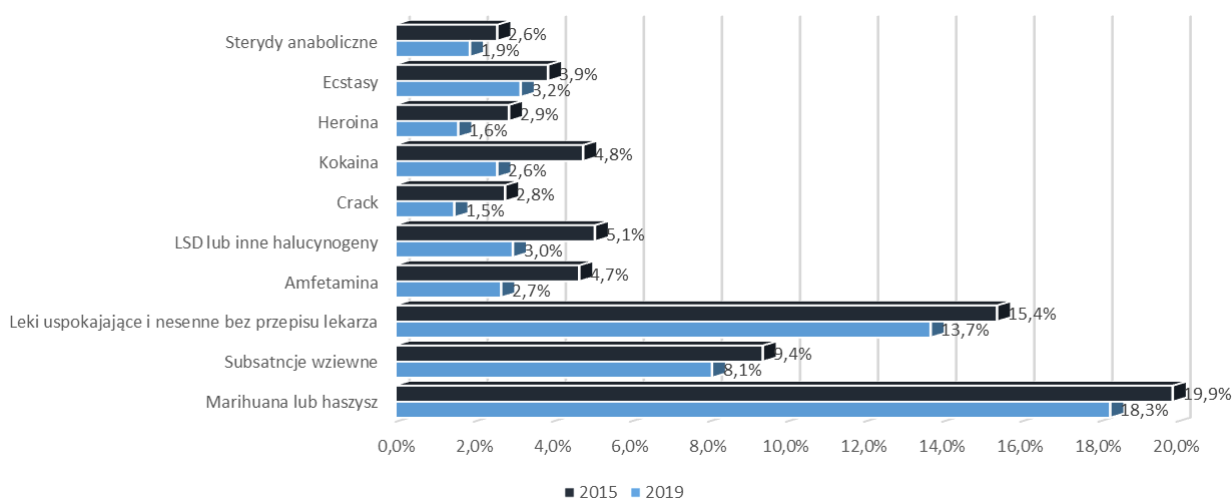
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Badanie zrealizowane w 2019 r. jest drugim z kolei badaniem ESPAD przeprowadzonym w Województwie Małopolskim. Dzięki temu można prześledzić zmianę podstawowych wskaźników używania substancji psychoaktywnych.

Analiza wyników wskazuje na spadek używania przez uczniów klas pierwszych szkoły średniej każdej z grup substancji. Największą zmianę wskaźników odnotowano dla kokainy o 2,2%, LSD lub innych halucynogennych o 2,1% oraz amfetaminy o 2% - wykres 15

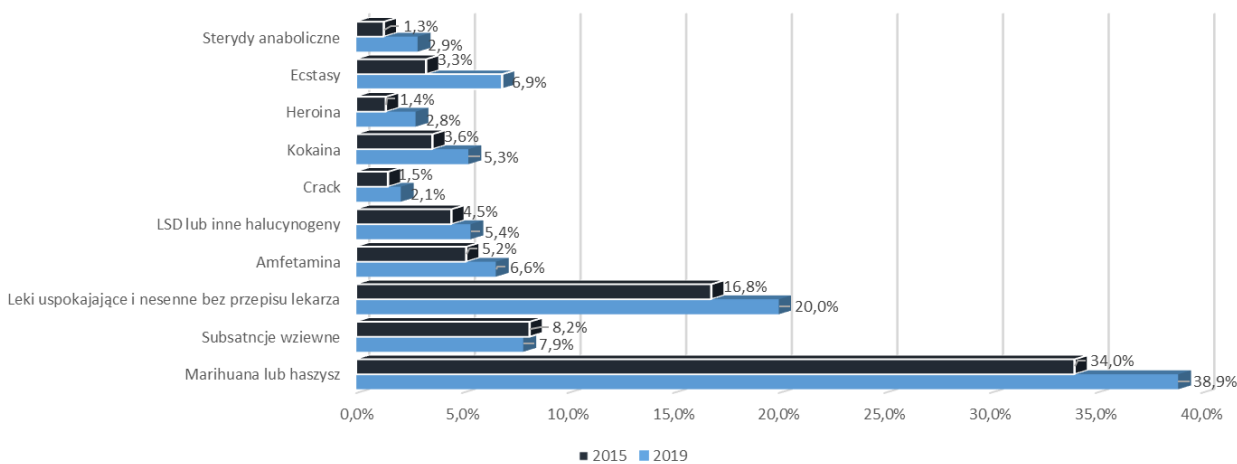
Wykres 15. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród uczniów pierwszych klas szkół średnich

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Wśród uczniów trzecich klas szkoły średniej wzrósł znacznie odsetek uczniów sięgających po marihuanę o 4,9%, ecstsy o 3,6% oraz leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza 3,2% - wykres 16.

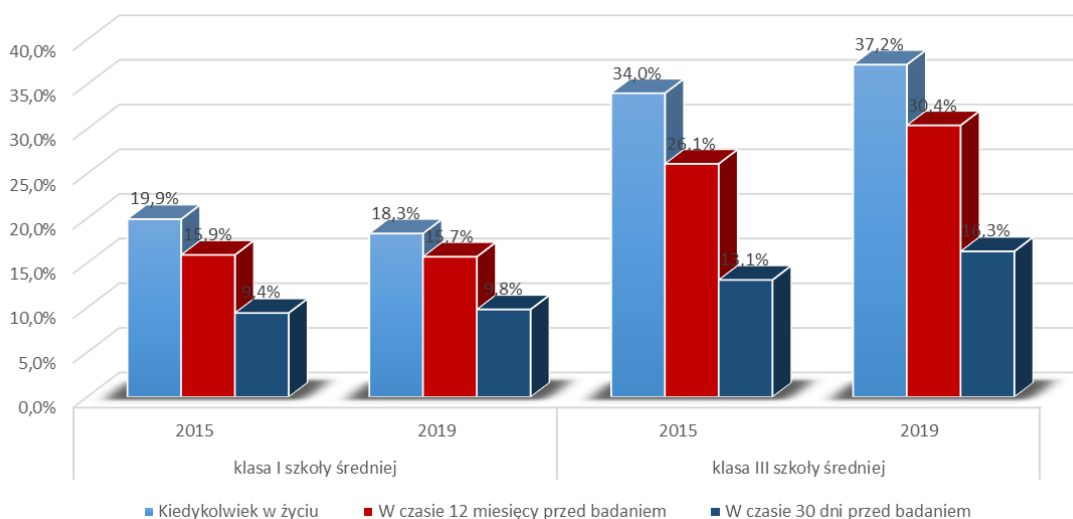
Wykres 16. Używanie substancji psychoaktywnych kiedykolwiek w życiu wśród uczniów trzecich klas szkół średnich

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Porównanie wyników z 2019 r. z wynikami z 2015 r. w zakresie aktualnego i częstego używania przetworów konopi sugeruje wzrost w starszej grupie uczniów i stabilizację w młodszej grupie uczniów – wykres 17.

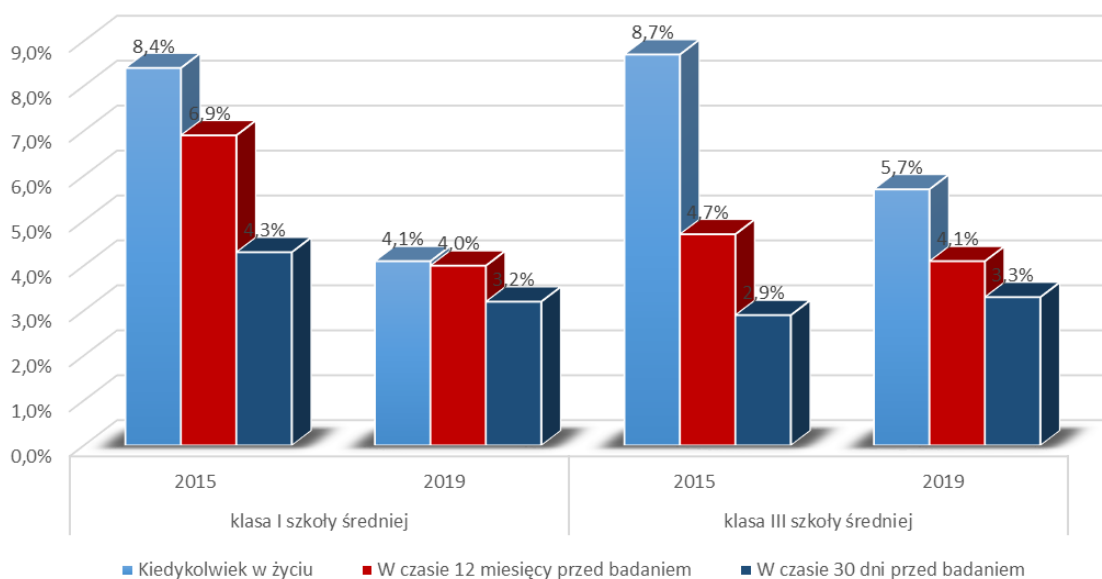
Wykres 17. Używanie przetworów konopii

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Dane na temat używania dopalaczy sugerują spadek rozpowszechnienia używania tych substancji kiedykolwiek w życiu. Rozpowszechnienie używania w czasie ostatnich 12 miesięcy oraz ostatnich 30 dni przed badaniem nie uległo zmianie. Prawidłowość ta ujawnia się w każdej z badanych grup wiekowych – wykres 18.

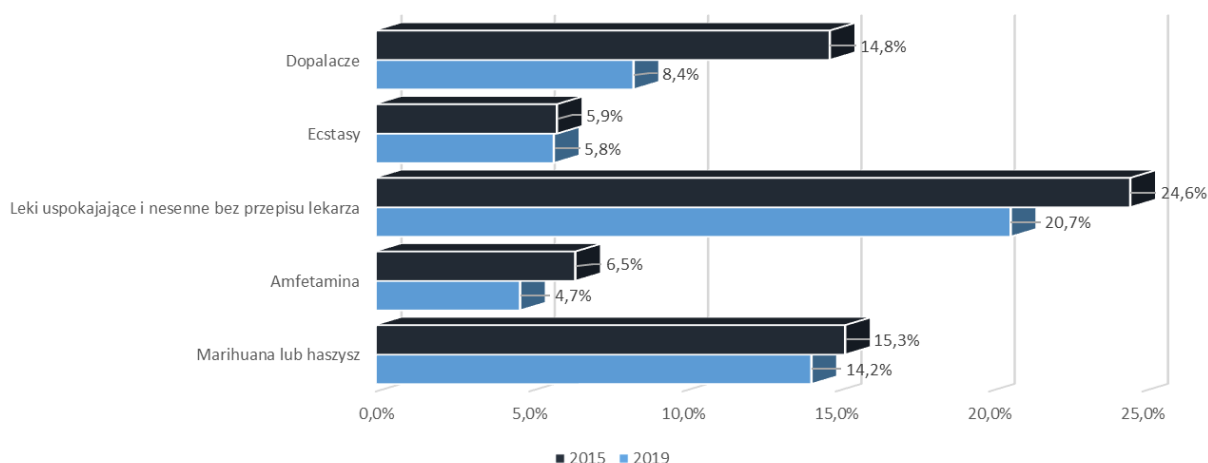
Wykres 18. Używanie dopalaczy

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Dostępne dane z roku 2015 i roku 2019 pozwalają na prześledzenie zmian w dostępności poszczególnych substancji w ocenach młodzieży jakie dokonały się w czasie ostatnich czterech lat. W Województwie Małopolskim wśród pierwszoklasistów i trzecioklasistów obserwujemy odmienne trendy. W pierwszej z tych grup spadły odsetki deklarujących łatwy dostęp do leków uspakajających i nasennych oraz do „dopalaczy” – wykres 19.

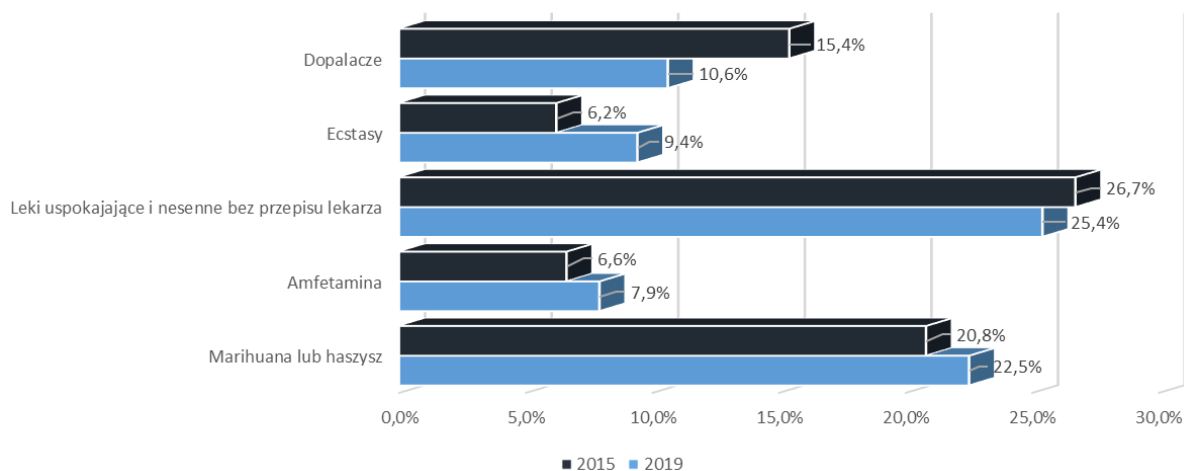
Wykres 19. Ocena dostępności poszczególnych substancji jako bardzo znacznej (substancje bardzo łatwe do zdobycia) wśród uczniów klas I szkół średnich

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Natomiast w grupie trzecioklasistów zwiększył się odsetek uczniów z łatwym dostępem do substancji psychoaktywnych. Znacznie zwiększył się dostęp do ecstasy. Jedyne spadki w starszej grupie, to zmniejszenie się dostępności „dopalaczy” o 4,9% oraz nieznacznie dostęp leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza o 1,3% - wykres 20.

Wykres 20. Ocena dostępności poszczególnych substancji jako bardzo znacznej (substancje bardzo łatwe do zdobycia) wśród uczniów klas III szkół średnich

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”.

Młodzież małopolska w świetle wyników badania zrealizowanego w 2019 r. jest nadal silnie zagrożona przez legalne substancje psychoaktywne. Większość wskaźników dotyczących substancji nielegalnych także jest dość wysoka, chociaż niższa niż w przypadku substancji legalnych. Niski poziom rozpowszechnienia używania dopalaczy sugeruje, iż w zakresie ograniczania ich używania osiągnięto pewien sukces. Cieszyć powinny bardzo wysokie odsetki osób traktujących dopalacze jako szczególnie ryzykowne. Nie odbiegają one od ocen ryzyka związanego z używaniem takich narkotyków jak amfetamina, lub ecstasy i to zarówno na poziomie pierwszych prób jak i regularnego używania. W dalszym ciągu jednak dostępność dopalaczy ocenia jest wyżej niż dostępność narkotyków. Stanowi to

wyzwanie dla służb odpowiedzialnych za ograniczanie podaży tych substancji. Prowadzenie działań profilaktycznych adresowanych do młodzieży szkolnej powinno stanowić nadal bezwzględny priorytet.

1.2 Leczeni w województwie małopolskim

W Małopolsce w latach 2014-2016 utrzymywała się podobna liczba osób leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych, nieznaczny spadek zauważono w 2017 r., gdzie w porównaniu do 2016 r. liczba pacjentów zmalała o 1,93% (49 osób). W 2018 r. zanotowano znaczny wzrost liczby pacjentów o 9,9% w porównaniu do 2017 r. – wykres 1. Dane za rok 2019 będą dostępne w okresie późniejszym (w drugim kwartale 2020 roku).

Wykres 21. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w Województwie Małopolskim w latach 2000-2018 (dane za rok 2019 dostępne będą w drugim kwartale 2020 roku).

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2018 roku w wieku do 18 lat leczonych było 145 pacjentów (tj. 5,3% spośród wszystkich leczonych). Liczba leczonych ogółem mężczyzn wyniosła 1 854 (tj. 67,6% leczonych ogółem). Najwięcej leczonych było z powodu używania kilku substancji jednocześnie lub innych substancji psychoaktywnych – 1 640 pacjentów (tj. 59,84% wszystkich pacjentów). Ponadto utrzymuje się cały czas wysoka tendencja występowania zaburzeń psychicznych spowodowanych przyjmowaniem: leków uspokajających i nasennych (418 pacjentów), kanabinoli (310 pacjentów), opiatów (175 pacjentów) oraz współistniejącym uzależnieniem od alkoholu (206 pacjentów), współuzależnieniem (396 pacjentów), a także używaniem innych substancji pobudzających, w tym kofeiny (148 pacjentów) – tabela 1 i wykres 22.

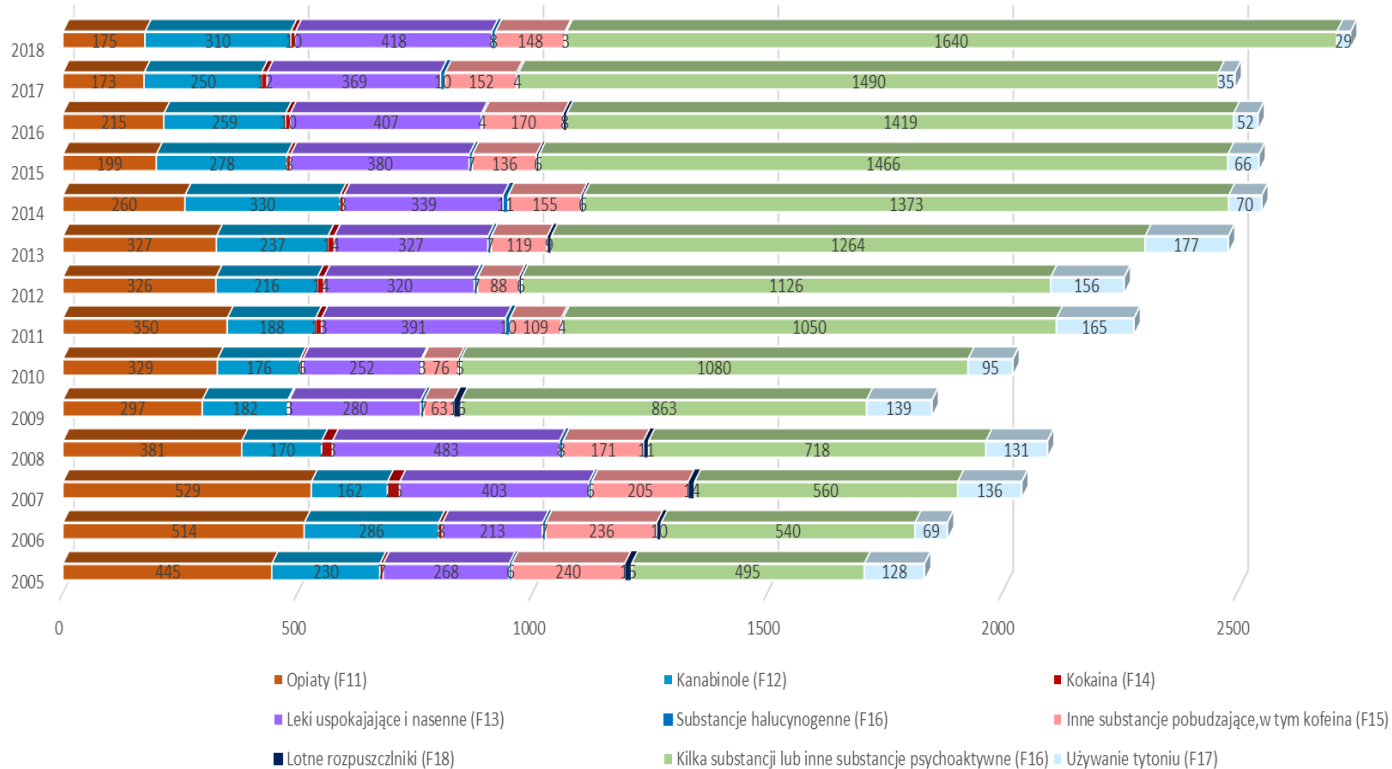
Tabela 1. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w województwie małopolskim w 2018 roku (dane za rok 2019 dostępne będą w drugim kwartale 2020 roku).

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym w wieku do 18 lat	ogółem	w tym w wieku do 18 lat
Ogółem	2017 rok	2 495	174	1 015	90
	2018 rok	2741	145	1011	75
w tym:	mężczyźni	1854	88	729	51
	osoby zamieszkałe na wsi	348	17	139	7
	opieka czynna	706	40	254	15

Wyszczególnienie	Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
	ogółem	w tym w wieku	ogółem	w tym w wieku
		do 18 lat		do 18 lat
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:				
opiaty (F11)	175	6	33	1
kanabinoły (F12)	310	45	161	30
leki uspokajające i nasenne (F13)	418	4	116	2
kokaina (F14)	10	0	4	0
inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)	148	11	77	5
substancje halucynogenne (F16)	8	1	5	1
lotne rozpuszczalniki (F18)	3	0	1	0
kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)	1640	77	604	35
używanie tytoniu (F17)	29	1	10	1
współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)	206	0	42	0
współuzależnienia	396	28	291	17

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.
 Uwaga: Liczba leczonych z zaburzeniami psychicznymi ogółem nie stanowi sumy liczby leczonych według rozpoznania zasadniczego. Różnica między sumą rozpoznań, a liczbą leczonych wynika z tego, że jeżeli w poradni nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatry), to wykazywana jest tylko ogólna liczba pacjentów (bez rozpoznań).
 Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Wykres 22. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie sprawozdania MZ-15 (od 2010 roku na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego).

Ponadto na stacjonarnym Oddziale Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o. przebywali pacjenci z następującymi rozpoznaniem:

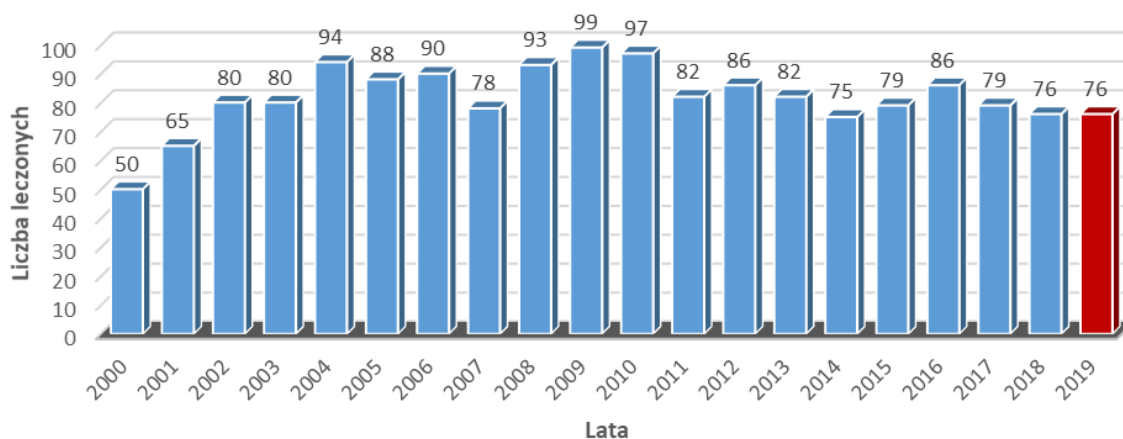
- F11 – Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem opioidów (zespół abstynencyjny) – 22 osoby,
- F13 – Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem substancji uspokajających i nasennych (zespół abstynencyjny) – 53 osoby,
- F19 – Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane przyjmowaniem wielu narkotyków i innych substancji psychoaktywnych (zespół abstynencyjny) – 115 osób.

Najczęściej występującymi substancjami psychoaktywnymi była: amfetamina, ectasy, kokaina, THC, mefedron, dopalacze, heroina, kodeina, fentanyl. Średni pobyt pacjenta na oddziale wyniósł 14 dni, a wiek pacjentów był w przedziale od 18 lat do powyżej 65 roku życia.

Działania z zakresu redukcji szkód w dziedzinie narkomanii koncentrują się na niwelowaniu szkodliwych skutków zażywania narkotyków, a nie na przeciwdziałaniu ich używaniu. W Polsce programami redukcji szkód są programy substytucji lekowej oraz programy wymiany igieł i strzykawek, które zakładają pomoc osobom uzależnionym bez realizowania przez nich warunku abstynencji. Poradnia MONAR w Krakowie realizuje program wymiany igieł i strzykawek, Poradnia Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie realizuje program substytucji lekowej poprzez zapisywanie i kierowanie pacjentów do programu substytucyjnego, a Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 realizuje program leczenia substytucyjnego dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

W 2019 roku programem substytucyjnym w **Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie** objęto 76 osób (20 kobiet i 56 mężczyzn), liczba leczonych była na poziomie z 2018 roku – wykres 23.

Wykres 23. Liczba osób objętych leczeniem substytucyjnym w Małopolsce w latach 2000 – 2019

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie.

Program substytucyjny obejmuje leczenie metadonem oraz suboxonem. Liczba pacjentów leczonych metadonem wyniosła 72 osoby, w tym w wieku: 19-29 lat – 5 osób (2 kobiety i 3 mężczyzn), 30-64 lat – 67 osób (16 kobiet i 21 mężczyzn), z kolei liczba leczonych suboxonem wyniosła 17 osób, w tym w wieku: 19-29 lat – 6 osób (2 kobiety i 4 mężczyzn), 30-64 lat – 11 osób (2 kobiety i 9 mężczyzn). Osoby te głównie nadużywały opiaty/opioidy (kompot) oraz substancje towarzyszące, tj.: alkohol, „dopalacze”, metkatynon, amfetaminę, ectasy, marihuanę, benzodiazepiny, barbiturany.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym zamieszkiwali następujące powiaty:

- miasto Kraków: 60 osób (M - 45, K- 15),
- powiat bocheński m. Nowy Wiśnicz: 1 osoba (M-1),
- powiat brzeski m. Brzesko: 1 osoba (K-1),
- powiat gorlicki m. Moszczenica: 1 osoba (K-1),
- powiat nowotarski m. Nowy Sącz : 1 osoba (M-1),
- województwo świętokrzyskie, powiat kielecki m. Kielce: 1 osoba (M-1),
- województwo podkarpackie, powiat rzeszowski: Rzeszów: 1 osoba (M-1),
- województwo podkarpackie, powiat tarnobrzegi: Tarnobrzeg: 7 osób (M-5, K-2),
- powiat wadowicki: Andrychów: 1 osoba (M-1),
- powiat tatrzański: Zakopane: 2 osoby (M-2).

Z danych uzyskanych z **Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Krakowie** wynika, że pierwszą jednostką penitencjarną w Polsce, która zastosowała metadonowe leczenie substytucyjne był Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7. W więziennym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy ul. Montelupich od 2003 roku jest realizowany program leczenia substytucyjnego osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów, nosi on nazwę Metar Kraków.

W 2019 roku liczba leczonych metadonem wyniosła 19 osób (14 mężczyzn oraz 5 kobiety) w przedziale wiekowym 26-51 lat. Najczęściej przyjmowanymi substancjami psychoaktywnymi były leki z grupy benzodiazepin i leki przeciwdepresyjne. Leczeni pochodzili z różnych województw. Obecnie w Areszcie Śledczym w Krakowie przebywa 8 osób objętych programem substytucyjnym leczenia metadonem.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym w 2019 roku w Areszcie Śledczym przy ul. Montelupich zamieszkiwali:

- województwo małopolskie:
  - ✓ m. Kraków – 3 mężczyzn, 3 kobiety
  - ✓ powiat wielicki – 2 mężczyzn, 1 kobieta
  - ✓ powiat wadowicki – 1 mężczyzna,
- województwo mazowieckie:
  - ✓ m. Warszawa – 2 mężczyzna,
- województwo podkarpackie:
  - ✓ m. Tarnobrzeg – 1 mężczyzna,
  - ✓ powiat rzeszowski – 1 mężczyzna,
- województwo lubuskie:
  - ✓ powiat świdnicki – 1 mężczyzna,
- województwo świętokrzyskie:
  - ✓ m. Kielce – 1 mężczyzna,
- poza granicami RP – 2 mężczyzn, 1 kobieta.

Rozdział 2

Finansowanie programu

2.1 Kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień

W 2019 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia przeznaczył łączną kwotę **44 051 736,59** zł na leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim. Przeznaczone środki zostały podzielone na: leczenie ambulatoryjne – 11 744 204,19 zł, leczenie dzienne – 3 587 946,90 zł oraz leczenie stacjonarne – 28 719 585,50 zł. W 2019 roku liczba poradni działających w zakresie leczenia uzależnień wynosiła 57. W poradniach leczonych ogółem było 15 884 pacjentów. W omawianym okresie w województwie małopolskim było 214 miejsc pobytu dziennego dla osób uzależnionych, w których leczonych było 1033 pacjentów. Liczba łóżek w oddziałach/ośrodkach stacjonarnych wynosiła 495, z których skorzystało łącznie 6 128 pacjentów. Z uwagi na fakt, że uzależnienia od alkoholu oraz środków psychoaktywnych często współwystępują u tych samych pacjentów prezentowane zestawienie dotyczy wszystkich kontraktowanych w tym zakresie świadczeń. Ujęcie to umożliwia spojrzenie na skalę środków przeznaczanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na leczenie osób uzależnionych w Małopolsce – tabela 2, 3 i 4.

Tabela 2. Lecznictwo ambulatoryjne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2019 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba poradni	Liczba pacjentów
1.	Poradnia leczenia uzależnień	7 454 719,12	37	11 204
2.	Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	2 193 162,75	12	2 925
3.	Poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży	277 596,00	2	218
4.	Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	1 059 679,52	5	1 446
5.	Program Leczenia Substytucyjnego – program metadonowy	759 046,80	1	91
SUMA		11 744 204,19	57	15 884

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 3. Lecznictwo dzienne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2019 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba miejsc pobytu dziennego	Liczba pacjentów w
1.	Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	2 166 414,00	10	138	655
2.	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	1 421 532,90	5	76	378
SUMA		3 587 946,90	15	214	1033

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 4. Lecznictwo stacjonarne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2019 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba łóżek	Liczba pacjentów
1.	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	6 923 241,50	4	103	2 817
2.	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	1 640 991,00	2	27	534
3.	Leczenie uzależnień stacjonarne	5 173 014,00	2	93	744
4.	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	8 926 016,00	2	162	1 582
5.	Krótkoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych	3 162 285,00	2	65	267
6.	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	2 894 038,00	1	45	184
SUMA		28 719 585,50	13	495	6 128

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Dodatkowo poniżej zaprezentowano podział kwoty **44 051 736,59** zł na poszczególne powiaty województwa małopolskiego – tabela 5.

Tabela 5. Środki finansowe przekazane przez NFZ na leczenie uzależnień w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
1.	bocheński	278 251,92	0	0	278 251,92
2.	brzeski	201 075,80	195 404,00	0	396 479,80
3.	chrzanowski	354 328,80	0	0	354 328,80
4.	dąbrowski	0	0	0	0
5.	gorlicki	657 191,30	217 289,60	1 204 671,00	2 079 151,90
6.	krakowski	97 566,50	207 204,00	0	304 770,50
7.	limanowski	173 245,90	0	0	173 245,90
8.	miechowski	70 425,50	0	0	70 425,50
9.	myślenicki	160 513,70	133 042,00	0	293 555,70
10.	nowosądecki	50 497,20	0	0	50 497,20
11.	nowotarski	95 757,10	343 495,70	2 851 568,00	3 290 820,80
12.	olkuski	101 069,10	0	0	101 069,10
13.	oświęcimski	736 601,00	360 668,00	0	1 097 269,00
14.	proszowicki	0	0	0	0
15.	suski	122 043,20	0	0	122 043,20
16.	tarnowski	287 800,75	0	0	287 800,55

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
17.	tatrzański	326 953,60	0	0	326 953,60
18.	wadowicki	227 244,00	302 017,50	6 068 551,00	6 597 812,50
19.	wielicki	50 467,32	0	0	50 467,32
20.	m. Kraków	6 358 729,47	1 156 690,80	15 146 119,50	22 661 539,77
21.	m. Nowy Sącz	669 772,20	288 631,20	0	958 403,40
22.	m. Tarnów	566 524,80	383 504,10	3 448 676,00	4 398 704,90
SUMA		11 744 204,19	3 587 946,90	28 719 585,50	44 051 736,59

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Kolejki oczekujących – średni czas oczekiwania na stacjonarne leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych.

Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia (stan na dzień 05.02.2020 r.) kolejki oczekujących pacjentów na skorzystanie ze świadczeń medycznych (średni czas oczekiwania w przypadku stabilnym), występują w:

- Stowarzyszenie Monar, Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie – brak kolejek.
- Stowarzyszenie Monar, Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie (oddział detoksykacyjny) – brak kolejek
- Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi – 6 dni,
- Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu, Oddział Leczenia Uzależnień – 14 dni,
- Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie, Oddział Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia – 14 dni

Brak kolejek w opiece dziennej jak i całodobowej w przypadkach pilnych.

2.2 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom

Według danych statystycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii wydatkowały kwotę **63 593 461,68 zł** z czego 46 620 770,10 zł przeznaczono na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia. Zestawienie działań oraz kwoty przedstawiono w poniższej w tabeli 6.

Tabela 6. Działania oraz środki finansowe przeznaczone przez gminy województwa małopolskiego w 2018 roku na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia (dane za rok 2019 będą dostępne w drugiej połowie 2020 roku).

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
1.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe	9 759 647,79
2.	Budowa i/lub modernizacja miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe (w tym także place zabaw)	3 405 492,17

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
3.	Rekomendowane programy profilaktyczne*	1 028 694,74
4.	Inne niż rekomendowane programy profilaktyczne (programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej)	3 604 871,30
5.	Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	2 959 351,84
6.	Kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	274 839,34
7.	Działalność miejsc pomocy/ placówek specjalistycznych z programem socjoterapeutycznym/ placówek opiekuńczych z programem wychowawczym/ miejsc pracy podwórkowej	16 946 543,45
8.	Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	1 306 708,64
9.	Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1 336 876,85
10	Inne formy działań profilaktycznych **, w tym:	5 997 743,98
a	Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	1 948 044,54
b	Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	2 529 314,30
c	Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	605 253,58
d	Spektakle profilaktyczne	247 795,04
e	Jednorazowe prelekcje, pogadanki	387 914,30
f	Warsztaty dla rodziców, wychowawców, nauczycieli	279 422,22
SUMA		46 620 770,10

** Obecnie w elektronicznej bazie rekomendowanych programów w obszarze promocja zdrowia psychicznego figuruje 5 programów; w obszarze profilaktyka uniwersalna – 114 programów; w obszarze profilaktyka selektywna – 9 programów; w obszarze profilaktyka wskazująca - 3 programy. Rekomendacja jest udzielana łącznie przez wszystkie instytucje odpowiedzialne za wdrażanie systemu rekomendacji tj.: Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie zestawienia statystycznego PARPA pn. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Polsce w samorządach gminnych w 2018 roku.

Najwięcej środków samorządy gminne przeznaczyły na: działalność miejsc pomocy/ placówek specjalistycznych z programem socjoterapeutycznym/ placówek opiekuńczych z programem wychowawczym/ miejsc pracy podwórkowej (16 946 543,45 zł), pozalekcyjne zajęcia sportowe (9 759 647,79 zł), inne formy działań profilaktycznych (5 997 743,98 zł), inne niż rekomendowane programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej (3 604 871,30 zł) oraz na budowę/ modernizację miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe, w tym także place zabaw (3 405 492,17 zł).

W dalszym ciągu mało środków przeznaczonych było na rekomendowane programy profilaktyczne (1 028 694,74 zł), jednak w porównaniu do 2017 roku wzrost nastąpił o 73%. Więcej przeznaczono na programy inne niż rekomendowane (3 604 871,30 zł).

2.3 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa

W 2019 roku Marszałek Województwa wydał 80 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, 74 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa, 15 decyzji wprowadzające zmiany w wydanych zezwoleniach. Łącznie uzyskano 2 174 750,00 zł dochodów.

Z uwagi na przechodzenie na kolejny rok niewykorzystanych środków pieniężnych oraz zwiększenie w danym roku dochodów w budżecie z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi przeznaczonych na realizację zadań Samorządu Województwa Małopolskiego w 2019 roku **na realizację zadań bieżących wydano łącznie z tzw. „korkowego” 1 321 540,47 zł** (w tym 664 741,67 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 656 798,80 zł z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi), **a także 177 281,00 zł ze środków budżetu województwa**, co dało łączną kwotę **1 498 821,47 zł** – tabela 7.

Tabela 7. Zadania zrealizowane ze środków budżetu województwa oraz tzw. „korkowego” w 2019 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania w zł	Wydatkowan a kwota w zł z rozdziału 85153 (zwalczanie narkomanii)	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi)	Środki z budżetu województwa
1.	Dofinansowanie zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	196 390,00	166 390,00	30 000,00	-
2.	Dofinansowanie zadań pozaleczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Krakowie	217 944,00	-	217 944,00	-
3.	Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2019 r.”	710 109,80	399 577,00	310 532,80	-
4.	Mały Grant pn.: „Małopolski MOTOWEEK Słomniki – bezpieczeństwo na drodze” realizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Słomniki	5 000,00	-	-	5 000,00
5.	2-dniowa Narada Pełnomocników Gminnych ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	18 144,00	9 072,00	9 072,00	-
6.	Spotkanie Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	383,00	-	-	383,00
7.	Remont oraz zakup niezbędnego sprzętu dla Centrum Terapii Uzależnień oraz oddziału dziennego CTU w Gorlicach	56 452,67	28 452,67	28 000,00	-
8.	Emisja i produkcja materiałów edukacyjno-informacyjnych z TVP Kraków	120 000,00	60 000,00	60 000,00	-
9.	Współorganizacja z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego i Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie konferencji pn. „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) – propozycja działań edukacyjnych”	2 555,00	1 250,00	1 250,00	55,00
10.	Współorganizacja z WOTUW oraz Kuratorium Oświat w Krakowie konferencji pn. „Wychowanie do wolności – jak uchronić uczniów przed uzależnieniami?”	5 045,00	-	-	5 045,00
11.	Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci - profilaktyka, reagowanie”	166 798,00	-	-	166 798,00
SUMA		1 498 821,47 zł	664 741,67 zł	656 798,80 zł	177 281,00 zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM.

Rozdział 3

Prewencja i nadzór w Małopolsce

3.1 Dane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

Istotnym zagadnieniem związanym nierozdzielnie z dostępnością do nielegalnych substancji psychoaktywnych jest przestępczość „narkotykowa” wynikająca z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2019 roku:

- Przestępstwa stwierdzone – **9 693** (10 080 w 2018 roku) mniej o 388,
- Przestępstwa wykryte w % – **98,1** (98,4 w 2018 roku) mniej o 0,3%,
- Czyny karalne – **846** (1 164 w 2018 roku) mniej o 318.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2019 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – **2 307** przestępstw stwierdzonych (2 479 w 2018 roku) wzrost o 172,
- KMP Nowy Sącz – **698** przestępstw stwierdzonych (615 w 2018 roku) wzrost o 83,
- KPP Chrzanów – **588** przestępstw stwierdzonych (1 516 w 2018 roku) spadek o 928,
- KPP Brzesko – **916** przestępstw stwierdzonych (1 070 w 2018 roku) spadek o 154,
- KPP Oświęcim – **1 408** przestępstw stwierdzonych (623 w 2018 roku) wzrost o 785,
- KPP Bochnia – **533** przestępstw stwierdzonych (669 w 2018 roku) spadek o 136,
- KPP Gorlice – **1 156** przestępstw stwierdzonych (939 w 2018 roku) wzrost o 217.

Osoby podejrzane, nieletni sprawcy:

- Ogółem podejrzanych – **2 603** (2 135 w 2018 roku) wzrost o 468,
- Nieletni sprawcy – **130** (120 w 2018 roku) wzrost o 10.

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2019 roku wyniósł 5% (5,6% w 2018 roku).

Najczęściej popełniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2019 roku:

- Art. 62 dot. nielegalnego posiadania narkotyków:
ust. 1 – **4 468** (3 823 w 2018 roku), ust. 3 – **503** (317 w 2018 roku),
- Art. 59 dot. nielegalnego rozprowadzania narkotyków w celach zarobkowych
ust. 1 – **2 155** (3 644 w 2018 roku), ust. 2 – **314** (339 w 2018 roku),
- Art. 58 dot. nakłaniania innych do używania narkotyków:
ust. 1 – **1 015** (788 w 2018 roku), ust. 2 – **269** (211 w 2018 roku).

Głównym przedmiotem przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii były niżej wymienione środki psychoaktywne:

- Marihuana,
- Substancja psychotropowa (NSP-dopalacze),
- Amfetamina,
- Metamfetamina,
- Kokaina,
- Heroina,
- GHB, GBL (płyn).

Funkcjonariusze Policji z Małopolski, w trakcie wykonywania czynności służbowych m.in. na drogach oraz w miejscach znajdujących się w rejonie dyskotek, wykorzystywali do „weryfikacji” np.

kierowców urządzenia typu ORATEC, Rapid STAT, Drug Test Firma Druger, Allere firma Technology – mobilny analizator które pozwalały na „wykrycie” narkotyków z pięciu podstawowych grup:

- Amfetaminy i benzodiazepiny,
- THC,
- Kokaina,
- MDMA,
- Opiaty.

Na terenie województwa małopolskiego w 2019 roku przebadano 2 467 kierowców (3 458 w 2018 r.) na zawartość narkotyków. Ujawniono 522 osoby pod wpływem narkotyków.

Jednym z największych miejsc podaży i popytu narkotyków na terenie Małopolski pozostaje Miasto Kraków. W dalszej kolejności należy wymienić powiat brzeski, nowosądecki, chrzanowski, gorlicki, bocheński i oświęcimski. Sprzedaż narkotyków odbywa się najczęściej na ulicy, w kawiarniach, dyskotekach, samochodach, parkach i w pobliżu szkół oraz poprzez dostarczenie przez kuriera pocztowego, listonosza lub taksówkarza.

Z informacji uzyskanych od jednostek terenowych wynika, iż na terenie województwa małopolskiego ceny sprzedawanych narkotyków w 2019 r. kształtują się w następujący sposób, tj:

- Amfetamina: 20 zł za 1 gram,
- Marihuana: 30-40 zł za 1 gram,
- Kokaina: 250-400 zł za 0,8 gram,
- Grzybki halucynogenne: 2,5 zł za sztukę lub około 25 zł/gram,
- LSD 25: 15 zł za 1 listek,
- Heroina: 40 – 50 zł za 1 gram,
- Konopie indyjskie: około 640-880 zł za 1 krzak,
- GHB, GBL: 15 - 20 zł (detal)/ 1 ml (działka dealerska),
- Tabletki extasy – 5-15 zł za szt.,
- Haszysz: 30-50 zł za 1 gram.

Art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mówi, iż kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli jednak przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, są środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości. W 2018 r. wprowadzono do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii art. 62b dotyczący posiadania Nowych Substancji Psychoaktywnych. Zgodnie z przytoczonym artykułem, kto wbrew przepisom ustawy, posiada nowe substancje psychoaktywne podlega grzywnie. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, jest znaczna ilość nowych substancji psychoaktywnych sprawca, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Z kolei, jeżeli przedmiotem powyższego czynu jest nowa substancja psychoaktywna w ilości nieznacznej, przeznaczonej na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

3.2 Dane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie

Zapoczątkowane 2 października 2010 roku działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie środków zastępczych, są kontynuowane na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Minister Zdrowia określił w drodze rozporządzenia wykaz podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań, mających na celu ustalenie czy dany produkt jest środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną oraz wykaz nowych substancji psychoaktywnych. Zmiany te w sposób zasadniczy uprościły drogę do skutecznego „ścigania” osób, które łamią zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Państwowa Inspekcja Sanitarna na bieżąco monitoruje przypadki wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Właściwi państwowi inspektorzy sanitarni pozyskują informacje o obrocie środkami zastępczymi we własnym zakresie lub otrzymują informacje od służb takich jak: Policja, Centralne Biuro Śledcze, Służba Celna, Straż Miejska. Współpraca ta, szczególnie ze Służbą Celną, Policją i Państwową Inspekcją Farmaceutyczną, jest sformalizowana dzięki porozumieniu zawartemu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w dniu 26 października 2011 roku. Z uwagi na fakt, iż proceder wprowadzania do obrotu i używania środków zastępczych wymaga skoordynowanych działań zapobiegawczych różnych służb w województwie małopolskim, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują swoje działania we współpracy z Policją i Służbą Celną. Udział Policji w kontrolach obiektów jest bardzo istotny z uwagi, chociażby na bezpieczeństwo kontrolujących. Dodatkowo organy te wyposażone zostały przez ustawodawcę w takie narzędzia prowadzenia kontroli, jak możliwość wylegitymowania osób czy przeszukania sklepu, co w dużej mierze stanowi o skuteczności podejmowanych działań.

W 2019 roku przeprowadzono **74** kontrole (60 kontroli w 2018 roku) w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia – tabela 8.

Tabela 8. Liczba kontroli w ujęciu powiatowym w latach 2013-2019.

L.p.	Powiat	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	bocheński	-	-	-	-	-	2	2
2.	brzeski	-	1	-	-	-	1	2
3.	chrzanowski	1	-	-	-	-	-	-
4.	gorlicki	-	-	-	-	-	4	5
5.	krakowski	20	5	22	19	13	23	37
6.	limanowski	1	-	-	-	-	3	8
7.	miechowski	-	-	1	-	-	6	-
8.	nowosądecki	7	18	11	13	18	1	4
9.	nowotarski	-	-	-	-	-	2	-
10.	olkuski	5	-	-	-	-	3	1
11.	oświęcimski	1	-	1	-	-	0	-
12.	tarnowski	9	9	21	40	9	9	7
13.	tatrzański	-	1	7	3	7	2	6
14.	wadowicki	-	1	3	-	-	4	2

L.p.	Powiat	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
15.	wielicki	1	-	-	-	-	-	-
SUMA		45	35	66	75	47	60	74

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

W 2019 roku w związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano łącznie **34** decyzje:

- 1 decyzje z art. 44c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. wstrzymania wytwarzania produktu lub wycofania go z obrotu, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań mających na celu ustalenie, czy dany produkt jest środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną,
- 30 decyzji z art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktu, nakazuje jego wycofanie z obrotu, a także orzeka o jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu, jeżeli ten produkt jest środkiem zastępczym albo nową substancją psychoaktywną,
- 3 decyzje z art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. kar pieniężnych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli zabezpieczono 3 opakowania, z czego pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki podejrzanych produktów. Wydano 734,31 zł na badania.

Na podmioty, które złamały zakaz wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, w 2019 r. nałożone zostały kary pieniężne w łącznej kwocie **90 000 zł** (2 130 000 zł w 2018 roku). Wyegzekwowana kwota kar w 2019 r. wyniosła 142 924,84 zł.

Zjawisko wprowadzania do obrotu środków zastępczych w województwie małopolskim istnieje nadal pomimo podejmowanych działań. Należy nadmienić, że rynek dopalaczy to także obrót środkami zastępczymi przez internet i przez osoby prywatne (dilerzy), gdzie działania organu są znacznie utrudnione. Rynek internetowy należy do jednego z najtrudniejszych do kontroli. W województwie małopolskim, w miarę posiadanych możliwości, prowadzony jest monitoring stron internetowych. Działania te są prowadzone w celu eliminacji bądź ograniczenia podejrzanych produktów w sprzedaży internetowej i zmierzają do blokowania funkcjonowania sklepów internetowych oferujących w sprzedaży środki zastępcze. Poza kompetencją organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprzedaż z tzw. „ręki do ręki”, gdzie obrót tymi produktami jest największy.

W 2019 roku stacje powiatowe ściśle współpracowały z jednostkami organizacyjnymi i edukacyjnymi w zakresie działań profilaktycznych i zapobiegawczych. Działania polegały między innymi na dystrybucji materiałów dydaktycznych. Materiały dydaktyczne dystrybuowane były głównie w szkołach.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (WSSE) w 2019 r. włączyła się w szereg działań oraz kampanii, w tym ogólnopolskich, m.in.:

- „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**” – program edukacyjny dla młodzieży ponadpodstawowej z zakresu profilaktyki uzależnień. Celem programu było ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Zrealizowano VI edycję programu, w której udział wzięło 11 718 uczniów ze 184 szkół ponadpodstawowych. Do programu zaangażowano także 3 080 rodziców/ opiekunów.
- **Konkurs "Szkoła wolna od używek"** na film krótkometrażowy skierowany do szkół ponadpodstawowych- powiatowy i wojewódzki etap konkursu. Głównym celem konkursu była aktywna promocja i edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Zadanie konkursowe polegało na nagraniu i zmontowaniu filmu krótkometrażowego o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Do WSSE w Krakowie wpłynęło 10 prac konkursowych.

Ważnym zadaniem Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (WSSE) były działania w ramach profilaktyki używania środków zastępczych celem uświadamiania zagrożeń dla zdrowia, jakie stanowi używanie środków zastępczych oraz zminimalizowania ryzykownych zachowań prowadzących do ich używania. W ramach działalności edukacyjno-profilaktycznej organizowano konferencje oraz szkolenia dla pedagogów, nauczycieli, dyrektorów szkół, rodziców oraz młodzieży szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych:

1. W ramach kampanii MSWiA: „Narkotyki i dopalacze zabijają”, której hasło brzmiało „Szkoda Ciebie na takie patoklimaty”, która organizowana była w ramach „Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020”. W ramach akcji promocyjno – informacyjnej opracowano spot filmowy, który wykorzystano do działań edukacyjnych w placówkach nauczania i wychowania.
2. Realizacja Wojewódzkiej konferencji edukacyjnej „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) - propozycja działań edukacyjnych” zorganizowana przy współpracy WSSE w Krakowie z Ekspertem ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.
3. Zorganizowanie przez WSSE w Krakowie narady dla pracowników PSSE woj. małopolskiego dot. współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w zakresie wykorzystania walizki edukacyjnej do działań profilaktycznych w powiatach.
4. Udział w Konferencji „Narkotyki, dopalacze ... i inne środki odurzające zagrożeniem młodego pokolenia” w Domu Kultury im. J. Korczaka w Krakowie.
5. Udział w Debacie społecznej zorganizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Suchej Beskidzkiej pn. „Bądź świadomy: Dopalacze – jak zapobiegać rozpowszechnianiu i spożywaniu dopalaczy”.
6. Udział w konferencji „W trosce o zdrowie publiczne” zorganizowanej w ramach „Dni Profilaktyki Powiatu Dąbrowskiego”.
7. Uczestniczenie w naradzie szkoleniowej Grupy zadaniowej ds. Środków Odurzających KAS - „Doskonalenie procedur postępowania i współpracy pomiędzy Centrum Kompetencyjnym w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej i przedstawicielami innych komórek i służb w zakresie zwalczania nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i nielegalnym obrotem produktami leczniczymi” w Otwocku.
8. Udział w dwóch posiedzeniach wyjazdowych Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.
9. Udział w Konferencji szkoleniowej pt. ZACHOWANIA RYZYKOWNE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY – ZAPOBIEGANIE, REAGOWANIE-organizowanej przez Miejskie.

W ramach istniejącego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom i Zwalczania AIDS w województwie małopolskim, w 2019 r. odbyły się dwa spotkania Zespołu. We współpracy ze Stowarzyszeniem “Jeden Świat” przygotowano ofertę dwóch warsztatów edukacyjnych dla pedagogów prowadzących zajęcia edukacyjne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS w krakowskich szkołach.

3.3 Podejrzenia zatruc Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi

Od stycznia 2013 roku Ośrodek Kontroli Zatruc w Warszawie zbiera dane o interwencjach medycznych w przypadkach podejrzeń zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP) oraz prowadzi centralny rejestr tych zdarzeń. Dane zbierane są ze szpitali oraz częściowo z Państwowych Wojewódzkich Inspektoratów Sanitarnych. Dane pochodzące z rejestrowanych zgłoszeń nie stanowią rzeczywistej liczby zdarzeń o charakterze podejrzenia zatrucia NSP. Z informacji ustnie przekazywanych przez lekarzy z województwa małopolskiego, liczba interwencji medycznych jest większa i nie wszystkie są zgłaszane. Brak możliwości powszechnego oznaczania substancji czynnych w materiale biologicznym powoduje, że zatrucia dopalaczami są nadal rozpoznawane na podstawie przebiegu klinicznego, wywiadu lekarskiego oraz okoliczności zdarzenia,

bez potwierdzenia analitycznego. Potwierdzenie analityczne badaniem toksykologicznym w chwili obecnej jest niedostępne.

W 2018 roku (dane za 2019 rok będą dostępne w II kwartale 2020 roku) na terenie kraju odnotowano 4 257 przypadków interwencji medycznych (4 324 przypadków w 2017 roku) związanych z użyciem „dopalaczy”, nowych substancji psychoaktywnych czy środków zastępczych. Z obszaru województwa małopolskiego zgłoszono **158** przypadków (w 2017 r. było 266 przypadków) – wykres 24.

Wśród zgłoszeń z całej Małopolski, kobiety stanowiły 9,4%, mężczyźni 65,8%, a 24,8% zostało nieustalonych z powodu braku danych. Najwięcej zgłoszeń bo aż 79 pochodziło z powiatu tarnowskiego, w tym 37 z miasta Tarnowa.

Z danych za 2018 r. z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie wskazują, iż w Małopolsce było łącznie 235 przypadków zatruc, w tym 158 nowymi substancjami psychoaktywnymi, a 77 narkotykami klasycznymi. Dane za rok 2019 będą dostępne w okresie późniejszym (II kwartał 2020 roku).

Do rejestru zatruc/podejrzeń zatruc NSP, włączone zostały zdarzenia określone jako:

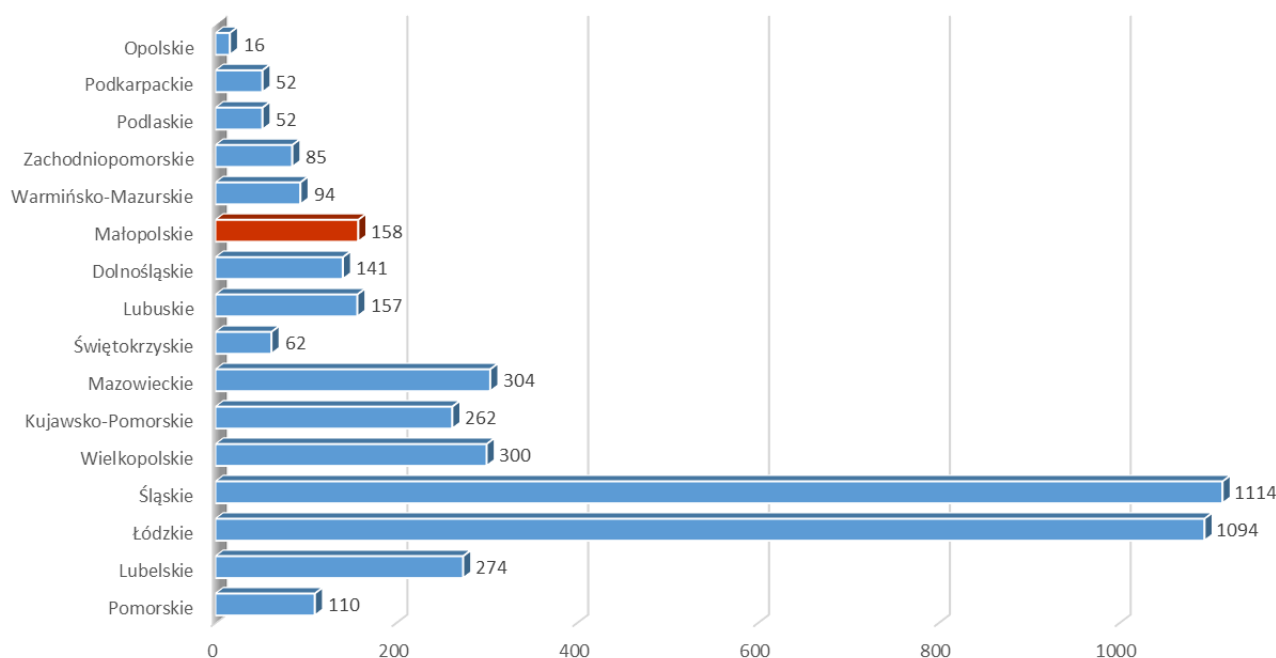
- zatrucie dopalaczem,
- dopalacz,
- nieznaną dopalacz,
- nieznaną substancją psychoaktywną,
- nieznaną substancję odurzającą,
- wymieniane z nazwy handlowej „dopalacze”,
- substancja psychoaktywna.

Do rejestru nie zostały włączone zdarzenia określone jako zatrucie: alkoholem, narkotykami klasycznymi (amfetaminą i pochodnymi, kokainą, opiatami i THC), lekami oddziałującymi na ośrodkowy układ nerwowy, zatrucie nieznaną/ nieokreśloną substancją chemiczną.

Zdarzenia odnotowano w miejscowościach województwa małopolskiego:

- Kraków – 30 (32 w 2017 r.),
- Tarnów – 79 (147 w 2017 r.),
- Zakopane – 8 (40 w 2017 r.),
- Nowy Targ – 2 (7 w 2017 r.),
- Nowy Sącz – 17 (13 w 2017 r.),
- Chrzanów – 6 (1 w 2017 r.),
- Myślenice – 1 (1 w 2017 r.),
- Olkusz – 2 (1 w 2017 r.),
- Miechów – 1 (2 w 2017 r.),
- Proszowice – 1 (2 w 2017 r.),
- Sucha Beskidzka – 1 (2 w 2017 r.),
- Bochnia – 4,
- Limanowa – 3,
- Nieznany powiat – 3.

Wykres 24. Liczba zgłoszeń z województwa małopolskiego na tle zgłoszeń z pozostałych województw w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie.

Wskaźnik interwencji medycznych na 100 tysięcy mieszkańców w skali kraju w 2018 roku wyniósł **11,08** (11,25 w 2017 roku). W 2018 roku w województwie małopolskim wskaźnik na 100 tysięcy mieszkańców w analizowanym okresie był niższy od średniej krajowej i wynosił **4,65** (w odniesieniu do 2017 r., średni wskaźnik dla województwa małopolskiego w 2018 r. zmniejszył się ponad 1,5-krotnie z 8,23 w 2017 r. do wskaźnika 4,65 w 2018 r.).

We wszystkich grupach wiekowych zaobserwowano spadek wskaźnika zatruc na 100 tysięcy mieszkańców danej grupy populacyjnej. W 2018 roku w stosunku do roku 2017 spadek wskaźnika nastąpił w następujących grupach wiekowych:

- 13-15 lat z 6,04 w 2017 r. do 2,02 w 2018 r.,
- 16-18 lat z 36,36 z 2017 r. do 15,25 z 2018 r.,
- 19-24 lat z 22,02 w 2017 r. do 19,92 w 2018 r.,
- 25-29 lat z 20,57 w 2017 r. do 6,92 w 2018 r.,
- 30-39 lat z 8,69 w 2017 r. do 3,55 w 2018 r.
- Powyżej 40 r.ż. z 0,60 w 2017 r. do 0,17 w 2018 r.

W 2018 roku nie zgłoszono zatruc w grupach wiekowych 0-12 lat – tabela 9.

Zaobserwowany spadek liczby zgłoszeń w liczbach bezwzględnych oraz w wartości wskaźników może być związany ze zmniejszeniem zgłaszalności zdarzeń z poszczególnych jednostek ochrony zdrowia lub rzeczywistym w stosunku do poprzednich lat, spadek liczby zdarzeń mających związek z użyciem NSP.

Tabela 9. Liczba zgłoszeń w poszczególnych grupach wiekowych w 2018 roku.

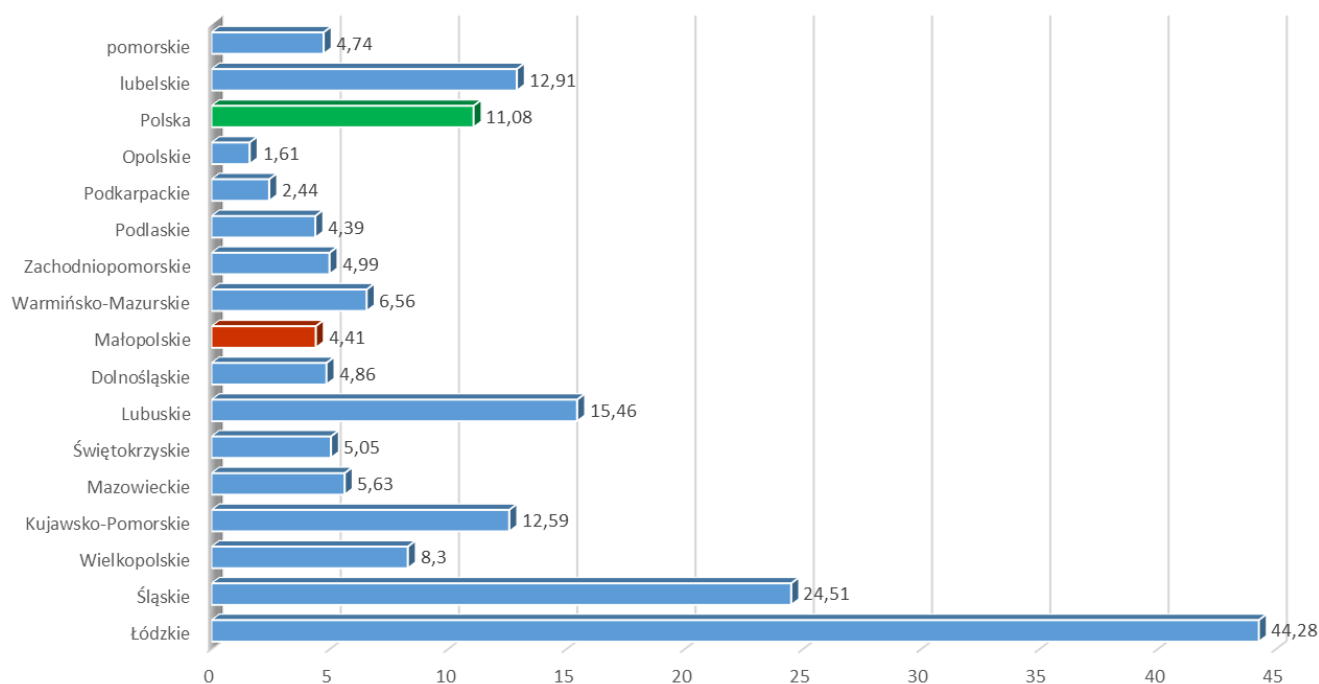
L.p.	Przedział wiekowy	Liczba zgłoszeń	Wskaźnik IMed na 100 tys. - woj. małopolskie	Wskaźnik IMed na 100 tys. - Polska
1.	0 – 6	0	0	0,07
2.	7 – 12	0	0	0,44
3.	13 – 15	2	2,02	13,66

L.p.	Przedział wiekowy	Liczba zgłoszeń	Wskaźnik IMed na 100 tys. - woj. małopolskie	Wskaźnik IMed na 100 tys. - Polska
4.	16 – 18	16	15,25	47,53
5.	19 – 24	47	19,92	49,16
6.	25 – 29	17	6,92	30,81
7.	30 – 39	20	3,55	17,0
8.	powyżej 40 r.ż.	3	0,17	1,6
9.	nieznany wiek	53	-	-
SUMA		158	4,65	11,08

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie.

W 2018 roku w województwie małopolskim wskaźnik interwencji medycznej z powodu użycia substancji psychoaktywnych na 100 tysięcy mieszkańców w skali kraju* był niższy od wartości średniej w skali kraju, nie mniej wyższy od trzech innych województw na terenie kraju – wykres 25.

Wykres 25. Wskaźnik interwencji medycznych z powodu użycia substancji psychoaktywnych na 100 tysięcy mieszkańców w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie.

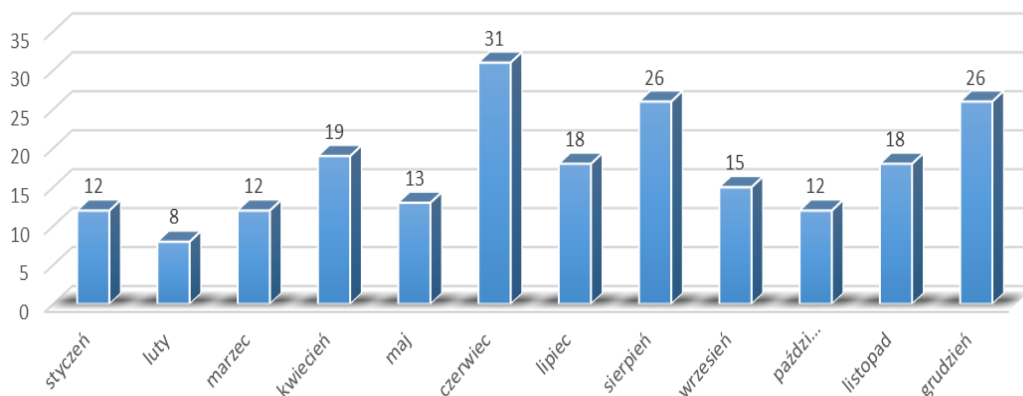
Dane odnoszące się do zgonów mające związek przyczynowo- skutkowy z zażyciem nowych substancji psychoaktywnych dotyczą 2 przypadków. Nie odnotowano przypadków zgonów określanych jako doniesienia medialne, sugerujące udział NSP jako przyczynę zgonu (pośrednią lub bezpośrednią).

Z otrzymanych danych na terenie województwa małopolskiego doszło łącznie do 2 zgonów związanych z użyciem NSP. Posiadane informacje wskazują, że regionami w których do nich doszło są:

- powiat olkuski (Olkusz) - 1 zgon,
- powiat nowosądecki (Nowy Sącz) - 1 zgon.

Z danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie wynika, że w 2019 roku było w sumie 210 przypadków zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi. Najwięcej zatruc wykryto w miesiącu czerwcu – 31 oraz sierpniu i grudniu po 26, najmniej w lutym – 8 – wykres 26.

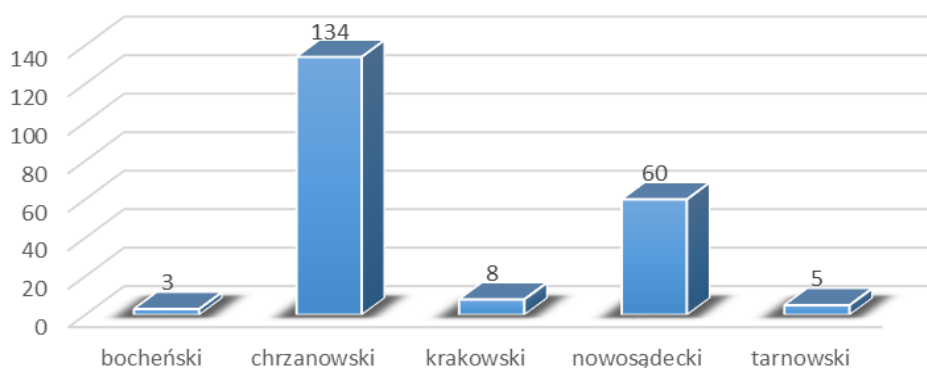
Wykres 26. Zatrucia Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi w Województwie Małopolskim w 2019 roku w podziale na miesiące.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

Uzyskane dane pokazują, że najwięcej przypadków zatruc Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi w 2019 roku było w powiecie chrzanowskim – 134. W dalszej kolejności w powiecie nowosądeckim – 65. W krakowskim odnotowano 8 zatruc, w tarnowskim – 5, a w bocheńskim 3 – wykres 27.

Wykres 27. Zatrucia Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi w Województwie Małopolskim w 2019 roku w podziale na powiaty.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

3.4 Dane z Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych

Ograniczanie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS jest jednym z priorytetowych zagadnień zdrowia publicznego. Dzięki zastosowaniu nowych leków antyretrowirusowych, zmieniło się oblicze choroby, która ze śmiertelnej stała się przewlekłą. Zmienił się również profil osób, które się zakażają. Obecnie nie mówi się o poszczególnych grupach, które zakażają się HIV lecz o zachowaniach ryzykownych

narażających na to zakażenie. Oznacza to, że każda osoba podejmująca takie ryzyko może się zakazić. Zakażenia wirusem HIV są najczęściej wynikiem ryzykownych zachowań seksualnych, które często są związane z używaniem substancji psychoaktywnych. Diagnostyka laboratoryjna dotycząca HIV odgrywa nie tylko podstawową, ważną rolę w rozpoznaniu bądź wykluczeniu zakażenia, ale jest także bardzo istotna w profilaktyce zakażeń.

W województwie małopolskim w 2019 roku funkcjonowały dwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (w Krakowie, tj.: na terenie Szpitala Uniwersyteckiego (Zakład Mikrobiologii) przy ul. Kopernika 19 oraz w Tarnowie przy os. Niepodległości 3A). We wszystkich Punktach bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. Prowadzone były też rozmowy około testowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych.

Punkt w Krakowie przy ul. Kopernika 19 został utworzony w 2015 roku i obecnie prowadzony jest przez Stowarzyszenie Jeden Świat oraz finansowany przez Krajowe Centrum ds. AIDS oraz Gminę Kraków. Działalność Punktu w Tarnowie prowadzona była przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie. Punkt był wspierany finansowo ze środków Województwa Małopolskiego dedykowanych Ekspertowi Wojewódzkiemu ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. W Krakowie w 2019 roku w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym przy ul. Kopernika 19 udzielono 2 626 porady, w tym 2 583 z testem. Wykryto 43 zakażenia wirusem HIV.

W Tarnowie w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym udzielono łącznie 97 porad, w tym 47 z testem, wszystkie ujemne. W ramach PKD w Tarnowie zorganizowano kampanię pod hasłem „BEZPIECZNI” skierowaną do funkcjonariuszy służb mundurowych oraz pracowników ochrony zdrowia, a także jednostek ratunkowych, którzy na co dzień mogą być narażeni na materiał potencjalnie zakaźny. Kampania dotyczyła możliwości skorzystania z anonimowego oraz bezpłatnego wykonania testu w kierunku wirusa HIV. Podczas konsultacji osoby uzyskały niezbędne informacje dotyczące m.in. procedury poekspozycyjnej.

Pacjenci zgłaszający się do Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych mieli zapewnione zarówno specjalistyczne doradztwo ze strony osoby pełniącej dyżur w Punkcie, wykwalifikowanego doradcę w kierunku HIV/AIDS, jak również opiekę i edukację pielęgniarki podczas pobierania krwi do badania i tuż po nim.

W ostatnich latach działalności Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w Małopolsce, zauważono wzrost liczby osób wykonujących badanie w kierunku zakażenia wirusem HIV oraz liczby wykrytych zakażeń – tabela 10.

Tabela 10. Liczba pacjentów Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w latach 2011-2019.

Rok	Liczba przebadanych pacjentów	Liczba wyników dodatnich badania
2011	742	11
2012	1 011	11
2013	1 333	11
2014	1 412	12
2015	1 788	32
2016	2 008	32
2017	2 269	37
2018	2 390	22
2019	2 626	43

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw społecznych UMWM na podstawie danych z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego HIV/AIDS w Krakowie.

Należy pamiętać, iż wciąż najskuteczniejszym środkiem zapobiegania zakażeniom HIV jest efektywna, systematyczna profilaktyka i edukacja zdrowotna oparta na aktualnym stanie wiedzy, skierowana do ogółu społeczeństwa na temat czynników ryzyka, dróg zakażenia oraz możliwości leczenia.

Rozdział 4

Działania podejmowane przez instytucję Samorządu Województwa Małopolskiego w 2019 roku na rzecz przeciwdziałania narkomanii

4.1 Cel operacyjny 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych

Zadanie 1.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W 2019 r. Województwo Małopolskie realizowało jedno ze swoich zadań ustawowych współpracując z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie realizacji projektów w dziedzinie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom w trybie konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

W dniu 30 kwietnia 2019 roku Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę Nr 720/19 w sprawie ogłoszenia konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2019 r.”

W ramach otwartego konkursu ofert do Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych wpłynęły 22 oferty konkursowe. Ze względów formalnych odrzucono 3 oferty, a 19 dopuszczono do oceny merytorycznej. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 1136/19 z dnia 25 czerwca 2019 roku w sprawie rozstrzygnięcia konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2019 r.” dofinansowanie otrzymało 18 podmiotów, gdzie 11 z nich realizowało między innymi zadania w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. Na konkurs ofert przeznaczono z budżetu województwa łącznie 710 109,80 zł, z czego 399 577,00 zł przeznaczono z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii.

W ramach **zadania 1.1 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu** poprzez konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w tym w 2019 r.” dotację otrzymał projekt:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby w Krakowie ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków.</p> <p>Tytuł zadania: „Wyjazdy postrehabilitacyjne absolwentów ośrodka”</p> <p>Kwota umowy: 21 139 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Osoby uzależnione, będące w nawrocie choroby bądź zagrożone nawrotem aktualnie przebywające w Ośrodku i absolwenci programu terapii.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano dwa czterodniowe turnusy rehabilitacyjne dla grupy 20 osób w Zakopanem, • przeprowadzono warsztaty w grupach terapeutycznych metodą psychodramy, zrealizowano także m.in. następujące tematy: „Co to dla mnie uzależnienia behawioralne”, „Moja trzeźwość a mój styl życia – ryzyko uzależnień nie chemicznych u osób w nawrocie”, „Umiejętność planowania i spędzania wolnego czasu elementem trzeźwienia i profilaktyki uzależnień behawioralnych”,

- zorganizowano wycieczki po Zakopanym.

Głównym i podstawowym celem programu była zmiana postawy życiowej pacjenta /absolwenta z biernej na aktywną, nauczenie zdrowego stylu życia, poprawę jakości życia i maksymalne włączenie społeczne zmniejszające ryzyko powrotu do czynnego uzależnienia. Ponadto zintegrowano pacjentów i absolwentów, wypracowano większą motywację do leczenia i życia bez uzależnień, uwrażliwiono na kontakt z przyrodą oraz zwrócono uwagę na znaczenie kondycji fizycznej.

Zadanie 1.2. Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV.

Województwo Małopolskie przy współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie kontynuowało realizację projektu pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”. W 2019 roku ze środków budżetu województwa przeznaczono na ten projekt 166 798 zł. W ramach projektu w dniach 29-30 października 2019 roku odbyła się w Wieliczce 2-dniowa konferencja szkoleniowa połączona z praktycznymi warsztatami dla blisko 100 policjantów realizujących projekt. Podczas konferencji miało miejsce podpisanie „Deklaracji o współpracy”, na podstawie której do projektu dołączyły dwie nowe instytucje: Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa - Państwowy Instytut Badawczy.

Dodatkowo zakupiono i przekazano Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie materiały promocyjne z logo projektu, które są następnie dystrybuowane przez policjantów w trakcie zajęć z młodzieżą. W ramach realizacji projektu przeprowadzono kampanię społeczną adresowaną do młodzieży, której tematyka związana była z nadmiernym i niewłaściwym wykorzystaniem nowoczesnych technologii. W 2019 roku w ramach realizacji projektu kadra małopolskiej policji odwiedziła 1417 szkół podstawowych, podczas których spotkała się z 85 182 uczniami (2 800 spotkań), 9 578 rodzicami (174 spotkania) oraz 5 872 nauczycielami i pedagogami (1 869 spotkań).

Źródło: Zdjęcia Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2019 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację 2 projektów:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL, ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków</p> <p>Tytuł zadania: „Parasol Więzienny”</p> <p>Kwota umowy: 39 910 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: osoby używające narkotyków i eksperymentujące z narkotykami osadzone w jednostkach penitencjarnych (Kraków - Nowa Huta, Trzebinia, Wadowice), obojga płci, mieszkańcy Małopolski (beneficjenci to osoby osadzone w jednostce penitencjarnej, zamieszkujące całe Województwo, najczęściej pojawiające się w dokumentacji adresy zamieszkania wskazują na powiaty: miasto Kraków, krakowski, brzeski, oświęcimski, chrzanowski, tarnowski). Najczęściej uczestnicy programu byli osobami: w wieku 20-30 lat, eksperymentującymi z narkotykami lub używającymi ich szkodliwie, przerwali edukację i nie odnajdują się na rynku pracy, mają niski kapitał społeczny i kulturowy, mają trudności w funkcjonowaniu społecznym, przy ogólnie niskim wsparciu ze strony środowiska rodzinnego.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyczne spotkania grupowe o charakterze informacyjno-edukacyjnym oraz psychoedukacyjnym. Zajęcia edukacyjne ułożone zostały w cykle tematyczne – odbył się szereg spotkań kontynuujących temat (m.in. specyfika uzależnienia, mechanizmy uzależnień, symptomy nawrotów, HIV oraz inne choroby współistniejące z uzależnieniem, oferta pomocowa dla osób uzależnionych). Zrealizowano sześć cykli edukacyjnych, 103,5 godzin zajęć. W zajęciach wzięło udział 66 osadzonych oraz 42 funkcjonariuszy. • Spotkania indywidualne z beneficjentami programu. Spotkania obejmowały diagnozę sytuacji pod kątem osobistym, rodzinnym i społecznym jak również karnym, a także zebranie wywiadu dotyczącego używania substancji psychoaktywnych. Praca indywidualna objęła także rozpoznanie oczekiwań podopiecznego, stworzenie kontraktu pomocowego, budowanie motywacji do planowania zmian, pomoc w podejmowaniu zmian, pomoc w kontaktach z placówkami leczniczymi, rozeznanie zasobów rodzinnych i możliwego wsparcia. Z działań indywidualnych skorzystało łącznie 126 odbiorców, w tym: Kraków Nowa Huta: 64 mężczyzn i 28 kobiet, razem 92 osoby; Trzebinia: 34 mężczyzn. Zrealizowano łącznie 265 h. • Konsultacje i poradnictwo. Zrealizowano 73,5 godzin konsultacji i poradnictwa na rzecz 19 uczestników. <p>Celem działania było przeciwdziałanie narkomanii poprzez przeciwdziałanie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród osób przebywających w warunkach zakładu penitencjarnego (działania korekcyjno-pomocowe dla osób używających narkotyków i eksperymentujących). Doświadczenia programu wskazały, że czasami uczestnicy brali udział w zajęciach z ciekawości i braku alternatyw, by uatrakcyjnić więzienną nudę, natomiast w trakcie zajęć okazywało się że byli bardzo aktywni, a na koniec zajęć komunikowali przydatność zajęć na poziomie, którego się nie spodziewali, potrafili też wskazać konkretne przydatne informacje oraz ich wpływ na przyszłe zachowania. Wartością dodaną było rozszerzanie liczby osób edukowanych – udział w zajęciach często pozycjonował uczestników w gronie innych skazanych w roli „ekspertów”, jako edukujących na terenie jednostki kolejne osoby.</p>

2 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Małopolskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”</p> <p>Tytuł zadania: „WARTO(ŚĆ) WOLNO(ŚĆ) WYBÓR – Program wzmacniania motywacji do ograniczania zachowań ryzykownych wśród osób pozbawionych wolności”</p> <p>Kwota umowy: 27 282 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Osoby szkodliwie używające lub uzależnione od narkotyków osadzone w Zakładach Karnych podległych pod Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Krakowie (39 osób).</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia informacyjno-edukacyjne pt.: Prawda, fikcja, samooszukiwanie się, mechanizmy obronne, Rozpoznawanie objawów uzależnienia oraz podjęcie odpowiedzialności za okres zdrowienia – 60h, • Warsztaty w ramach grupy rozwoju pt.: Konstruktywne rozwiązywanie problemów, Asertywność, Umiejętność wyrażania uczuć, Techniki radzenia sobie ze stresem, Moje mocne strony – 150h, • Warsztaty w ramach grupy zapobiegania nawrotom pt.: Czym jest nawrót, Sygnały ostrzegawcze, Opracowanie indywidualnej strategii radzenia sobie z nawrotem – 90h, <p>Celem głównym programu było ograniczenie zachowań ryzykownych wśród osób szkodliwie używających lub uzależnionych od narkotyków i osadzonych w zakładach karnych na terenie województwa małopolskiego.</p>

Zadanie 1.3. Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2019 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację siedmiu projektów:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Fundacja wspomagająca wychowanie ARCHEZJA, ul. W. Łokietka , 32-043 Skała</p> <p>Tytuł zadania: Program profilaktyki zintegrowanej „Gra profilaktyczna CUDER”</p> <p>Kwota umowy: 66 000 zł (w tym 33 000 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Grupa młodzieży uczniów z 30 szkół podstawowych z klas V – VIII, rodzice, wychowawcy i nauczyciele. Ok. 6600 liczby odbiorców</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzono 30 mitingów z młodzieżą dotyczących uzależnień od środków psychoaktywnych w zajęciach wzięło udział ponad 3026 uczniów. • Przeprowadzono 30 spotkań szkoleniowych z wychowawcami i nauczycielami młodzieży biorącej udział w spotkaniach. W szkoleniach wzięło udział ponad 1000 nauczycieli. • Przeprowadzono 30 spotkań z rodzicami młodzieży biorącej udział w spotkaniach. Udział wzięło ponad 2400 rodziców. • Przygotowano 30 raportów cząstkowych dla szkół, które mogą zostać wykorzystane w przygotowaniu szkolnej diagnozy. • Opracowano raport pokazujący potencjał i zagrożenia małopolskiej młodzieży, zawierającego dane z poszczególnych szkół. • Rozdano 2400 ulotek oraz 30 gier CUDER. • Zorganizowano pięć powiatowych konferencji naukowych dla przedstawicieli samorządów, szkół oraz rodziców. Liczba uczestników 247. <p>Celem zadania było ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkohol/narkotyki/nowe substancje psychoaktywne/leki/tytoń), podniesienie wieku inicjacji alkoholowej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom behawioralnym wśród dzieci i młodzieży. Projekt zakładał realizację 30 programów „CUDER” w szkołach podstawowych. Program skierowany był do uczniów, nauczycieli i</p>

wychowawców oraz rodziców. Szkolenie dla nauczycieli i wychowawców oraz spotkanie z rodzicami miało na celu wzmocnienie kompetencji tej grupy odbiorców wobec zagrożeń związanych z używaniem przez dzieci i młodzież substancji psychoaktywnych i uzależnieniami behawioralnymi.

2 Projekt

Nazwa Podmiotu: Fundacja Wychowanie i Profilaktyka im. Filipa Neri, 32-087 Zielonki, Lawendowa 17
Tytuł zadania: „Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, przemocy, seksualizacji i korzystaniu z pornografii oraz promocja zdrowia poprzez program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” skierowany do młodzieży, nauczycieli i rodziców”.

Kwota umowy: 45 500 zł (w tym 24 750 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Grupa młodzieży uczniów z 10 szkół podstawowych grupa nauczycieli, wychowawców i pedagogów, grupa rodziców lub opiekunów prawnych uczniów uczestniczących w programie. 1043 adresatów zadania.

Działania:

- przeprowadzono warsztaty dla uczniów z wybranych szkół (8 godzin lekcyjnych pracy grupowej w układzie dwóch mityngów, każdy po 4 godziny lekcyjne) – 1043 uczniów,
- przeprowadzono spotkania edukacyjne dla rodziców/opiekunów prawnych uczniów z wybranych gimnazjów – 96 osób,
- przeprowadzono spotkania szkoleniowych dla nauczycieli – 329 osób,
- opracowano ankiety ewaluacyjne oraz sprawozdania, które dostarczono do odpowiednich podmiotów (dla szkoły, urzędu).

Celem programu było objęcie grupy uczniów oraz ich rodziców i nauczycieli ze szkół podstawowych z 10 powiatów województwa małopolskiego skutecznym oddziaływaniem profilaktycznym w różnych dziedzinach życia za pomocą przeprowadzenia programu profilaktyki zintegrowanej Archipelag Skarbów. Program ten wchodzi w skład bazy programów rekomendowanych.

3 Projekt

Nazwa Podmiotu: Polskie Towarzystwo Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu, ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków

Tytuł zadania: Młodzieżowy Klub Profilaktyczny – program profilaktyki selektywnej realizowany na ul. Lubelskiej 4/2 w Krakowie

Kwota umowy: 58 240 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Dzieci i młodzież zagrożone narkomanią z powodu ryzyka marginalizacji społecznej, eksperymentujące z narkotykami lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, okazjonalnie ich używające oraz ich rodzice. Udziałem w projekcie objęto 40 dzieci i młodzieży oraz 28 rodziców.

Działania:

- uruchomiono Młodzieżowy Klub Profilaktyczny na ul. Lubelskiej w Krakowie,
- przeprowadzono zajęcia socjoterapeutyczne kształtujące i wzmacniające normy przeciwnie używaniu substancji psychoaktywnych i stosowaniu przemocy – 96h,
- zorganizowano warsztaty umiejętności psychospołecznych – 96h,
- prowadzono interwencje kryzysowe obejmujące psychoterapię, poradnictwo, wywiad motywacyjny oraz ułatwianie kontaktów z innymi instytucjami – 96h,
- prowadzono działania środowiskowe – 288h,
- zorganizowano zajęcia edukacyjno-informacyjne – 48h,
- prowadzono poradnictwo rodzinne, które oferowane było przede wszystkim rodzinom osób nieletnich angażujących się w zachowania związane z uzależnieniami behawioralnymi – 48h,
- superwizja -30h,
- opracowano i wydrukowano 1000 szt. ulotek oraz 100 szt. plakatów

Głównym celem projektu było zwiększenie dostępności programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka sięgania po narkotyki i nowe substancje psychoaktywne oraz ryzyka innych zachowań problemowych.

4 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa

Tytuł zadania: CZYSTE BITY

Kwota umowy: 26 181,50 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Młodzież i młodzi dorośli, uczestnicy imprez w klubach i na festiwalach muzycznych na terenie Krakowa i Województwa Małopolskiego, którzy używają narkotyków w sposób okazjonalny bądź wykazują oznaki uzależnienia.

Działania:

- działania informacyjno-edukacyjne, oddziaływania profilaktyczne – przy stoisku i w „terenie” w trakcie patrolu, dodatkowo szkolenia i prelekcje dla obsługi imprez – 700 godzin, ok. 300 odbiorców,
- działania interwencyjne, polegające na wsparciu psychologicznym oraz udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej w stosunku do osób które doświadczyły negatywnych skutków zażycia substancji – 25 osób,
- zakup i dystrybucja materiałów profilaktycznych (środki służące bezpośredniej ochronie przed negatywnymi skutkami podejmowania zachowań ryzykownych: prezerwatywy i lubrykanty, filtry węglowe, zatyczki do uszu,) liczba odbiorców ok. 2000 szt.
- opracowanie i druk materiałów edukacyjno – profilaktycznych • stworzono nową serię ulotek pt. „Know your pleasures”, w ramach której udało się wydać dwie pozycje: „Stymulanty” i „Psychodeliki”, czyli grupy substancji najczęściej brane na imprezach. Są one kompendium ogólnej wiedzy na temat działania substancji, a przede wszystkim źródłem informacji a temat reagowania w przypadku zatruc tymi substancjami, liczba odbiorców ok. 3000 osób,

Celem projektu była profilaktyka i redukcja szkód związana z podejmowaniem zachowań ryzykownych uczestników imprez w klubach i na festiwalach, edukacja na temat substancji psychoaktywnych i ich działania, edukacja seksualna, zwiększenie wiedzy na temat ofert pomocowych oraz prawa narkotykowego.

Zdjęcia:

Źródło: Zdjęcia Stowarzyszenia MONAR

5 Projekt

Nazwa: Fundacja PRAESTERNO, ul. Czerniakowska 26A/5, 00 – 714 Warszawa

Tytuł zadania: PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA MŁODZIEŻOWEJ PATOLOGII SPOŁECZNEJ - profilaktyka uzależnień - program autorski

Kwota umowy: 61 640,00 zł (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi).

Odbiorcy: Młodzież szkolna w wieku 14-20 lat z tzw. grupy podwyższonego ryzyka ich rodzice, wychowawcy, nauczyciele i pedagodzy, pracownicy świetlic socjoterapeutycznych i innych placówek opiekuńczych, studenci krakowskich Szkół Wyższych.

Działania:

- Młodzieżowe Grupy Psychokorekcyjne – Grupy Wsparcia. W trakcie całego cyklu pracy z grupą prowadzący wprowadzali elementy treningu interpersonalnego, elementy edukacyjno – warsztatowe, elementy terapii grupowej i indywidualnej na tle grupy. Łącznie uczestniczyło 58 osób.
- Klub Młodzieżowy czyli Twórcza Alternatywa – zajęcia uzupełniające dla uczestników i absolwentów projektu. Łącznie w zajęciach uczestniczyło 77 osób.
- Konsultacje indywidualne dla młodzieży (77 osób) i rodziców (18 rodziców).
- 27 Profilaktycznych Warsztatów Klasowych dla 27 klas z 15 szkół, łącznie 477 osób.
- 36 spotkań edukacyjnych z młodzieżą w ramach godzin wychowawczych. Łącznie 820 osób.
- 9 prelekcji dla rodziców w ramach wywiadówek – 423 osoby.
- 1 grupa warsztatowa dla rodziców – domowe partnerstwo – 25 h, 10 osób.
- 3 warsztaty dla rodziców „Jak ustrzec dziecko przed zagrożeniami” - 42 rodziców
- Szkolenia dla wychowawców, nauczycieli, pedagogów – 61 osób, ponadto 35 przedstawicieli grona pedagogicznego i placówek pomocowych wzięło udział w trzech zajęciach 8-godzinnych nt. doskonalenia umiejętności dialogu z młodzieżą w obszarze rozwoju psychoseksualnego i problemów seksualnych.

Celem projektu było przeciwdziałanie młodzieżowej patologii społecznej (narkomania, alkoholizm, przemoc, przestępczość uzależnienia behawioralne i inne), profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży, pomoc psychologiczna dla osób, wobec których diagnozowane jest ryzyko uzależnienia głównie od substancji psychoaktywnych (profilaktyka wskazująca), profilaktyka II stopnia dla osób zagrożonych środowiskowo uzależnieniami w tym narkomanią (profilaktyka selektywna), profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży i profilaktyka uniwersalna, profilaktyka HIV/AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową. Program znajduje się na liście programów rekomendowanych KBPN.

6 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa

Tytuł zadania: Projekt wczesnej interwencji FRED GOES NET

Kwota umowy: 21 612,80 zł (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi).

Odbiorcy: Młodzież w wieku 14-21 lat, która została przyłapana na używaniu alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub popadła w konflikty z prawem w związku z narkotykami [posiadanie, handel].

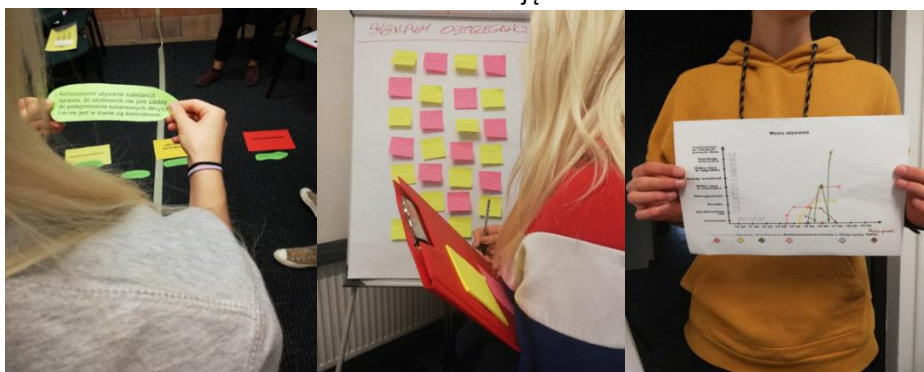
Działania:

- Zrealizowano 68 rozmów indywidualnych z kandydatami do projektu oraz ich opiekunami (w tym 10 indywidualnych rozmów motywujących dla opiekunów, którzy wykazywali szczególną potrzebę wsparcia, zrealizowanych wolontaryjnie).
- Odbyło się 6 grup warsztatowych z łączną ilością 46 uczestników
- Rozdysponowano materiały promocyjne: ulotki, plakaty, układanki reklamowe.

- Realizacja spotu reklamowego przy uczestnictwie osób, które brały faktyczny udział w programie FreD goes net
- Udział trenera programu FreD w programie Włącz Myślenie realizowanym przez telewizję TVP3 oraz audycji radiowej nt. profilaktyki „Pierwszy krok” w Radio Kraków.

Celem projektu było przeciwdziałanie rozwojowi uzależnienia od narkotyków i alkoholu poprzez zastosowanie profilaktyki wskazującej i selektywnej wobec młodych osób po raz pierwszy zanotowanych z powodu używania substancji psychoaktywnych. FreD goes net jest rekomendowanym programem profilaktycznym, spełniającym standardy poziomu I w obszarze profilaktyki.

Zdjęcie:

Źródło: Zdjęcia Stowarzyszenia MONAR

7 Projekt

Nazwa Podmiotu: Instytut Rozwoju Społecznego, ul. Rynek Podgórski 9, 30-518 Kraków

Tytuł zadania: Forum Liderów Młodzieżowych

Kwota umowy: 40 530,00 zł (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi).

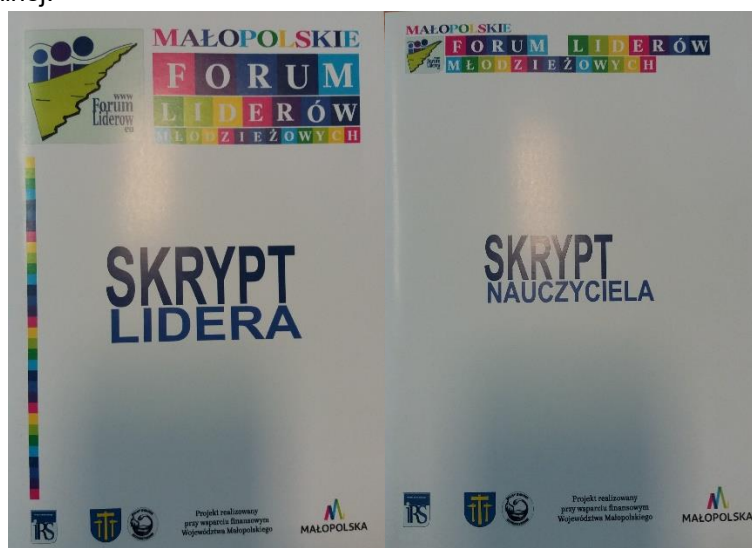
Odbiorcy: Młodzi liderzy - uczniowie starszych klas szkół podstawowych - wyłonieni przez pedagogów szkolnych wg kryterium ponadprzeciętnej aktywności w działaniach na rzecz społeczności lokalnej oraz z predyspozycjami do bycia pozytywnym przykładem dla swoich rówieśników oraz nauczyciele.

Działania:

- Zorganizowano Forum Liderów Młodzieżowych, w którym wzięło udział 32 młodych liderów z 8 gmin Małopolski (Kłaj, Wieliczka, Klucze, Biskupice, Skawina, Zielonki, Kraków, Gorlice,
- Przeprowadzono 20-godzinne szkolenie dla liderów młodzieżowych,
- Zorganizowano 6 godzinne szkolenie dla nauczycieli w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych (uzależnienia, w tym e-uzależnienia i inne uzależnienia behawioralne)
- Opracowano i wydano dwie publikacje: dla liderów młodzieżowych (250 szt.) i dla nauczycieli (200 szt.);
- Powstała strona internetowa projektu (www.ForumLiderow.eu) pełniąca funkcje integracji i bazy wiedzy zarówno dla liderów młodzieżowych, jak i dla pracujących z nimi nauczycieli
- Uruchomiono profil na portalu społecznościowym mający funkcję umożliwienia podtrzymania integracji uczestników Forum oraz tworzenia społeczności liderów młodzieżowych;
- Zrealizowano mini-projekty profilaktyczne w pięciu gminach województwa małopolskiego.

Celem projektu było wzbudzenie u młodych mieszkańców Małopolski refleksji na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami, w tym e-uzależnieniami i innymi uzależnieniami behawioralnymi, wzbudzenie u uczestników projektu refleksji na temat odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania, integracja liderów - młodzieży, która wykazuje ponadprzeciętną inicjatywę w kreowaniu, otaczającej rzeczywistości, a równocześnie może stanowić pozytywny przykład dla swoich rówieśników, wsparcie młodych ludzi w kształtowaniu własnej tożsamości, w oparciu o dziedzictwo małej ojczyzny, poszerzenie kompetencji liderów młodzieżowych w zakresie umiejętności

interpersonalnych, współdziałania w grupie, przygotowywaniem i realizowaniem projektów w społeczności lokalnej.

Źródło: Zdjęcia Instytut Rozwoju Społecznego

Zadanie 1.4. Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV.

W roku 2019 w województwie małopolskim działały dwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (w Krakowie przy ul. Kopernika 19 i w Tarnowie przy ul. Mostowa 4), które bezpłatnie i anonimowo wykonywały testy w kierunku zakażenia wirusem HIV. Koszty testów i doradztwa w jednym punkcie w Krakowie pokrywało Krajowe Centrum ds. AIDS oraz miasto Kraków. Z kolei Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego udzielił wsparcia finansowego w wysokości 26 700 zł na konsultacje doradców edukatorów oraz pielęgniarek w Punkcie w Tarnowie oraz szkolenia).

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2019 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację jednego projektu:

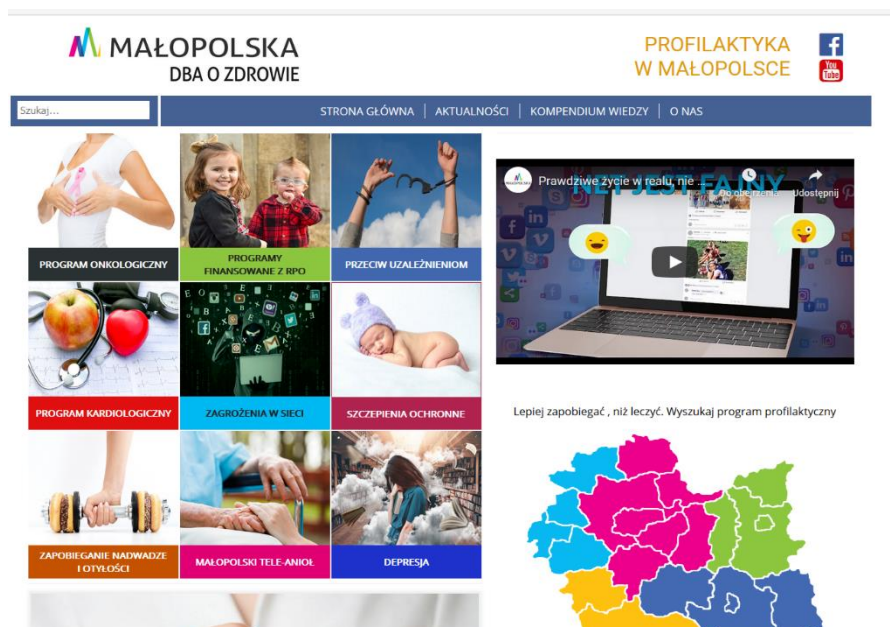
1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Polskie Towarzystwo Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu, ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków</p> <p>Tytuł zadania: Niebieski Punkt – Zintegrowane Centrum Redukcji Szkód i Ryzyka</p> <p>Kwota umowy: 50 000 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Osoby szkodliwie używające i uzależnione od narkotyków, w tym również dopalaczy, które przebywały w przestrzeni miejskiej. Były to głównie osoby, które jeszcze nigdy nie kontaktowały się z innymi służbami antynarkotykowymi czy zdrowotnymi oraz ci, którzy stracili z tymi instytucjami kontakt. Program był kierowany do grup „trudno dostępnych” oraz do konkretnych grup osób uzależnionych wysokiego ryzyka, a także do osób zażywających eksperymentalnie. Zasięgiem programu objęto ok. 500 osób (osoby okazjonalnie używających narkotyków, problemowych użytkowników narkotyków, osoby uzależnione od narkotyków).</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 210 godzin działań środowiskowych, • 210 godzin dyżuru pielęgniarki w Niebieskim Punkcie, • 84 godziny działań edukacyjnych, • 20 godzin konsultacji prawnych, • 84 godziny interwencji socjalnych,

- 15 godzin superwizji,
- 50 wykonanych testów HIV, HCV, HBV,
- 500 ulotek,
- pakiet materiałów opatrunkowych,
- 100 godzin poradnictwa przed i po testowego.

Celem projektu była poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania społecznego adresatów programu poprzez podejmowanie interwencji w szczególności w pustostanach oraz noclegowniach. Zmiana wzorców używania narkotyków i „dopalaczy” na mniej szkodliwe. Zapobieganie zakażeniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych.

Zadanie 1.6. Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat programów profilaktyki narkomanii – bank dobrych praktyk - rozwijanie strony internetowej Województwa Małopolskiego dotyczącej profilaktyki.

Na bieżąco zamieszczano informacje na temat wydarzeń/kampanii/ akcji profilaktycznych odbywających się na terenie województwa małopolskiego na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl oraz na stronie www.malopolska.pl.

Źródło: Print screen ze strony internetowej profilaktykawmalopolske.pl

Zadanie 1.7. Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2019 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację jednego projektu:

1 Projekt
Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa
Tytuł zadania: Broszura Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych
Kwota umowy: 20 113,50 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Adresatami zadania byli przedstawiciele grup zawodowych takich jak: nauczyciele (szczególnie szkół ponadpodstawowych), pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, lekarze, psychologowie, wychowawcy placówek opiekuńczych, policjanci, strażnicy miejscy, pracownicy zakładów karnych, pielęgniarki i lekarze oraz wiele innych grup zawodowych. Osoby te nie są terapeutami, ale z powodów zawodowych stykają się z użytkownikami narkotyków, a nawet uzależnionymi od nich.

Działania:

- Opracowanie i wydanie broszury w nakładzie 2100 egzemplarzy,
- Stworzenie strony internetowej zawierającej broszurę w formacie publikatora ISSUU. Broszura dostępna jest online na stronie internetowej <http://www.monar.krakow.pl/ouubl>.

Celem realizacji zadania było podniesienie wiedzy adresatów na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych związanych z przyjmowaniem narkotyków - zarówno tych tzw. „tradycyjnych”, jak również tzw. „dopalaczy” czyli nowych substancji psychoaktywnych.

Źródło: Zdjęcie Stowarzyszenia MONAR

Zadanie 1.8. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów.

Województwo Małopolskie zleciło produkcję i emisję serii audycji pt. „Włącz myślenie”, które koncentrowały się na profilaktyce uzależnień. Celem produkcji i emisji programów było upowszechnienie wiedzy na temat profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym, a więc edukacja społeczeństwa w zakresie powstawania uzależnienia, ich konsekwencji zarówno społecznych, jak i zdrowotnych, a także możliwości leczenia. Przedsięwzięcie miało charakter regionalny, obejmujący swym zasięgiem Województwo Małopolskie.

Audycja składała się z 8 programów emitowanych w TVP Kraków w listopadzie i grudniu:

- 4 programy obejmujące problematykę uzależnień od alkoholu pt. „Alkohol szkodzi”, „Wydź z nałogu”, „Żyj na trzeźwo!” oraz „Będę mamą – nie piję”,
- 2 programy dotyczące problematyki uzależnień od narkotyków pt. „Narkotyki niszczą życie”, „Tracisz kontrolę? Sięgnij po pomoc!”,
- 2 programy o uzależnieniach behawioralnych, cyberzagrożeń pt. „Skończ z nałogiem, zacznij z życiem!” oraz „Nie wpadaj w sieć!”.

4.2 Cel operacyjny 2: Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom

Zadanie 2.4. Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV.

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2019 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację trzy projekty:

1 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, Małopolski Zespół Hosteli Socjalno-Readaptacyjnych Monar, ul. Sadowa 123, 32-020 Wieliczka

Tytuł zadania: Noclegownia dla narkomanów

Kwota umowy: 23 196 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby bezdomne uzależnione od narkotyków, przebywające na terenie miasta Krakowa, Wieliczki, Niepołomic, Bochni oraz okolicznych miast.

Działania:

- poprawa stanu higieny i redukcja zachorowań na różne infekcje wśród osób uzależnionych – bezdomnych 1836 osób,
- zmiana wzorów używania narkotyków i dopalaczy na mniej szkodliwe - 75 osób,
- zmniejszenie liczby osób czynnie uzależnionych od narkotyków, które noc spędzają na ulicach, dworcach, pustostanach - 26 osób,
- działania informacyjno- edukacyjne - 28 osób,
- zmniejszenie transmisji wirusa HIV oraz HCV w społeczeństwie poprzez wymianę igieł i strzykawek, wymieniono około 867 igieł i strzykawek,
- zwiększenie ilości osób podejmujących detoksykację i leczenie odwykowe - 12 osób,
- osiągnięcie statusu osoby bezrobotnej - 7 osób,
- zwiększenie motywacji do zmiany swojej sytuacji - 25 osób,
- podjęcie pracy zarobkowej - 5 osób,
- wzrost umiejętności związanych w sytuacjach kryzysowych 83 osoby,
- wzrost wiedzy związanej z zakażeniami drogą iniekcji i nie tylko poprzez działania informacyjno-edukacyjne - 28 osób,
- wzmocnienie przekonania o negatywnych konsekwencjach płynących z używania substancji psychoaktywnych - 28 osób.

Celem głównym zadania było zwiększenie dostępności i poszerzenie oferty programu ograniczania ryzyka szkód zdrowotnych wśród osób używających narkotyków lub uzależnionych, poprzez ofertę niskoprogową poprzez: zapewnienie noclegu, wyżywienia, odzieży i środków higieny, umożliwienie leczenia i pomocy w leczeniu uzależnień, pomoc w wyrabianiu lub odtwarzaniu dokumentów osobistych, wsparcie oraz interwencje terapeutyczne, interwencje socjalne. Celem programu było również ograniczenie zakażeń HIV, HCV, HBS i innych chorób związanych z zażywaniem narkotyków oraz uzyskanie poprawy stanu zdrowia u osób czynnie uzależnionych poprzez uczestnictwo w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, wymianę igieł i strzykawek, konsultację medyczną. Zadanie ukierunkowane zostało na podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód.

2 Projekt

Nazwa Podmiotu: Małopolski Zespół Hosteli Socjalno-Readaptacyjnych Monar, ul. Sadowa 117a, 32-020 Wieliczka

Tytuł zadania: Nowa szansa-nowe życie-Hostel dla uzależnionych

Kwota umowy: 21 800 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby wykluczone społecznie, uzależnione po przebytej terapii. Dostęp do projektu mają absolwenci z całej Polski, którzy ukończyli leczenie w placówkach znajdujących się na terenie Krakowa.

Działania:

- zapewnienie mieszkania na okres jednego roku około 38 osobom,
- uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych - 34 osoby,
- aktywizacja zawodowa poprzez podjęcie pracy zarobkowej pozwalającej na samodzielne utrzymanie - 30 osób,

- uzupełnienie wykształcenia, podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach zawodowych 15 osób, szkoła średnia 3 osoby, szkoła wyższa 1 osoba
- stabilizacja życia emocjonalnego - 18 osób,
- rozwój zainteresowań oraz umiejętność życia i spędzania wolnego czasu na trzeźwo - 34 osoby,
- zmniejszenie ryzyka nawrotu choroby - 34 osoby,
- rozwój umiejętności funkcjonowania w rolach społecznych osób po ukończonym leczeniu uzależnienia - 30 osób,
- nabycie umiejętności rozwiązywania sytuacji kryzysowych - 34 osoby,
- nabycie umiejętności rozpoznawania własnych problemów i potrzeb oraz możliwość racjonalnego rozwiązywania ich - 45 osób.

Głównym celem była adaptacja społeczna osób uzależnionych w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, osiągnięcie pełnej samodzielności w realizacji własnych potrzeb. Placówka umożliwiła płynne przejście do środowiska na zewnątrz, oraz rozwój umiejętności prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych.

3 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Krakowie, ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków

Tytuł zadania: DROP-IN KRAKOWSKA 19

Kwota umowy: 53 965 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby używające narkotyków w sposób problemowy i osoby uzależnione od narkotyków

Działania:

- Objęcie działaniami prozdrowotnymi grupy 103 osób używających narkotyków i uzależnionych od narkotyków, które nie wykazują motywacji do podjęcia leczenia.
- Wzrost częstotliwości korzystania przez osoby używające narkotyków drogą iniekcji z czystych igieł i strzykawek, regularnie ok 40 osób korzystało z wymiany igieł i strzykawek przez grupę ok. 40 osób.
- Poprawa stanu higieny osobistej osób używających narkotyków bezdomnych i żyjących na skraju ubóstwa. Z pralni i łaźni korzystała grupa 43 osób.
- Organizacja pobytu dziennego w świetlicy projektu Drop-in - 103 osoby
- Prowadzenie zajęć informacyjnych i motywujących do zmian w zakresie leczenia (dotyczących detoksykacji, rehabilitacji stacjonarnej, leczenia ambulatoryjnego i substytucji), podjęcia kontaktu z instytucjami mającymi ważne znaczenie na ich funkcjonowanie. Ponad 50% osób uzależnionych od narkotyków zgłaszających się do Drop-in wzięło udział w zajęciach.
- Stworzenie lepszych metod szkoleniowych dla realizatorów projektu, poprawa warunków realizacji projektu, wzrost standardów i jakości realizowanych działań z zakresu redukcji szkód. W 18 sesjach superwizji projektu brało udział 11 realizatorów projektu, głównie pracowników. W 7 szkoleniach dla realizatorów projektu wzięło udział 15 osób, pracowników i wolontariuszy.

Celem zadania było prowadzenie centrum zintegrowanej pomocy i redukcji szkód DROP-IN KRAKOWSKA 19 z szerokim wachlarzem działań istotnych z punktu widzenia ochrony zdrowia publicznego i pomocy społecznej. Działania te skierowane były do osób używających narkotyki w sposób problemowy i osób uzależnionych od narkotyków. W związku z ryzykownymi wzorcami przyjmowania narkotyków (np. iniekcje) osoby te były w wysokim stopniu narażone na zakażenia chorobami przenoszonymi przez krew (HIV, HBV, HCV i inne), a z uwagi na społeczne konsekwencje – były one zagrożone ubóstwem i bezdomnością. Projekt pełnił też rolę miejsca, które gromadzi w ciągu dnia osoby mogące być uciążliwe i zakłócać porządek w przestrzeni publicznej dużego miasta. Istotą projektu było prowadzenie miejsca dziennego przebywania osób uzależnionych od narkotyków

z możliwością wdrażania wobec nich działań edukacyjnych, informacyjnych oraz – wobec tych, którzy używają narkotyków dożylnie – prowadzenia wymiany igieł i strzykawek, a także dystrybuowania innych materiałów harm reduction (gazików spirytusowych, wody do iniekcji, bandaży, prezerwatyw i innych). Zadanie było realizowane również poprzez prowadzenie z klientami zajęć o charakterze motywującym do leczenia lub przynajmniej do zmiany sposobów przyjmowania narkotyków na mniej szkodliwe. Wszystkie elementy oddziaływań nakierowane były na redukcję ryzykownych zachowań wśród jego adresatów, a tym samym ochronę ich zdrowia.

Zadanie 2.5. Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego.

W województwie małopolskim program leczenia substytucyjnego realizuje: Poradnia Leczenia Uzależnień działająca przy Szpitalu Specjalistycznym im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o., oraz Więzienny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Montelupich 7 w Krakowie dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

4.3 Cel operacyjny 3: Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych

Zadanie 3.1. Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń.

W dniu 19 listopada 2019 r. w Podhalańskiej Państwowej Uczelni Zawodowej w Nowym Targu, odbyła się konferencja pn. „Wychowanie do wolności – jak uchronić uczniów przed uzależnieniami?” współorganizowana przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, Kuratorium Oświaty w Krakowie oraz Województwo Małopolskie. Konferencja skierowana była do nauczycieli i pedagogów, a jej celem było zwiększenie kompetencji uczestników w zakresie rozpoznawania środków psychoaktywnych, ukazanie roli nauczyciela i pedagoga w procesie budowania autorytetów u dzieci i młodzieży, poznanie znaczenia autorytetu jako środka chroniącego w profilaktyce uzależnień. W konferencji wzięło udział 165 osób.

W dniu 27 listopada 2019 r. odbyła się konferencja edukacyjna w Centrum Konferencyjnym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Krakowie pn. Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) – propozycja działań edukacyjnych współorganizowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Województwo Małopolskie. Konferencja skierowana była do dyrektorów, nauczycieli i pedagogów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz pracowników nauczania i wychowania, a także pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Założeniem konferencji było dostarczenie aktualnych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z ich używania, a także zachęcenie do podejmowania działań profilaktycznych i wychowawczych z zakresu profilaktyk i uzależnień w ramach szkolnego programu profilaktyki. W konferencji wzięło udział 225 uczestników.

Zadanie 3.2. Rozwijanie i inicjowanie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

W wyniku umowy zawartej w dniu 11 października 2018 roku pomiędzy Województwem Małopolskim a Komendantem Wojewódzkim Policji w Krakowie o przekazanie środków na fundusz wsparcia policji z przeznaczeniem na zakup walizek profilaktycznych, **w dniu 19 lutego 2019 r.** nastąpiło uroczyste przekazanie walizek profilaktycznych dla komend. Zakupione zostały 33 walizki, które trafiły do komend powiatowych i miejskich w całej Małopolsce. Policja wydatkowała na ten cel kwotę 49 500 zł. W skład zestawu z zakresu profilaktyki uzależnień wchodzi: walizka profilaktyczna, atrapy narkotyków, przedmioty pomocnicze, prezentacja w formie książeczki zawierająca zdjęcia oraz opis atrapy narkotyków oraz przedmiotów pomocniczych. Zestawy walizek będą przydatne podczas szkoleń profilaktycznych z zakresu uzależnień w małopolskich szkołach skierowanych do nauczycieli, pedagogów i rodziców, aby zwiększyć ich świadomość i czujność w tym zakresie.

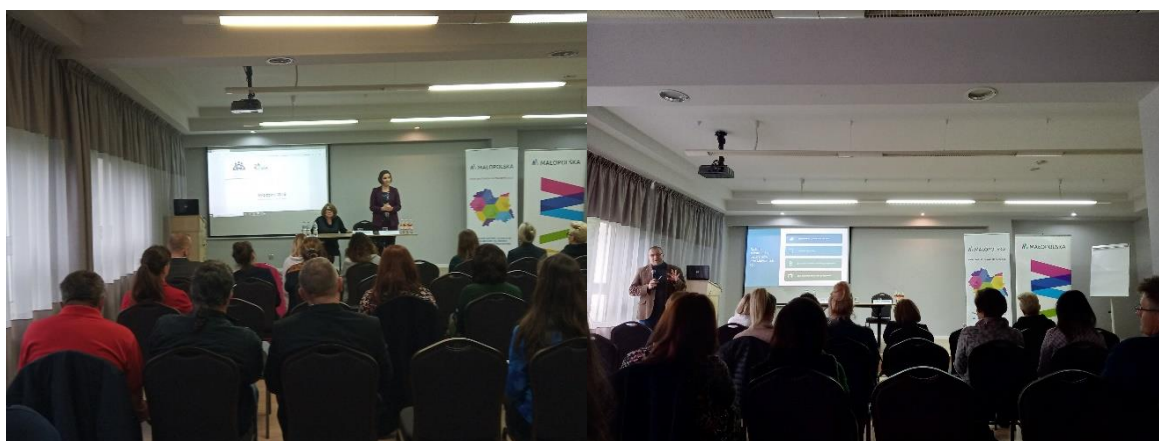

Źródło: Zdjęcia Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM.

Zadanie 3.4. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

W dniach 14-15 listopada 2019 r. odbyła się narada dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień powołanych przez Wójtów (Burmistrzów, Prezydentów Miast) z terenu Małopolski przy współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. W spotkaniu wzięło udział łącznie ok. 50 uczestników. Podczas narady zostały zaprezentowane wykłady oraz przeprowadzone warsztaty o tematyce: Młodzież 2018 Badania - CBOŚ; Edukacja prawna w kontekście profilaktyki; Program profilaktyki uniwersalnej „Unplugged” oraz przeprowadzone warsztaty: „Fred goes Net” jako działanie z zakresu wczesnej interwencji profilaktycznej, gra profilaktyczna „Wybór należy do Ciebie” jako narzędzie w pracy profilaktycznej i edukacyjnej w szkole.

Na powyższy cel przeznaczono 18 144,00 zł (w tym 9 072,00 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Źródło: Zdjęcia Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM.

Zadanie 3.6. Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Uchwałą Nr 41/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 stycznia 2015 roku powołana została Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. Rada zgodnie z założeniami Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, stanowi organ opiniodawczo – doradczy Marszałka Województwa Małopolskiego i działa społecznie, wykorzystując najlepsze doświadczenia swoich Członków w zakresie monitorowania i koordynowania realizacji poszczególnych celów operacyjnych wyżej wymienionych Programów. W skład Rady wchodzi m.in. eksperci z głosem doradczym, którzy uczestniczyli w pracach Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Wieloletnich Programów Wojewódzkich tj.: Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, który został powołany Zarządzeniem nr 27/2013 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 8 marca 2013 roku. Zespół działał do czasu przyjęcia Programów.

W dniu 10 grudnia 2019 roku odbyło się spotkanie Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom, które miało miejsce w siedzibie Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego w Krakowie. Podczas spotkania zapoznano uczestników z zagadnieniami związanymi ze spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) oraz tematyką związaną z e-papierosami. Zaprezentowana została broszura informacyjna pn. „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych” wydana przez pracowników Poradni MONAR w Krakowie, przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego. Koordynator ds. realizacji zadań pozaleczniczych Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie przedstawił zadania zrealizowane przez WOTUW w 2019 roku. Przedstawiciele Rady podzielili się także organizowanymi, nadchodzącymi wydarzeniami.

Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom składająca się z przedstawicieli reprezentujących różne instytucje publiczne, stanowi istotny organ opiniodawczo-doradczy w zakresie monitorowania i koordynowania realizacji poszczególnych celów operacyjnych wojewódzkich programów w obszarze uzależnień.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM.

Zadanie 3.7. Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.

W ramach umowy przekazano kwotę 196 390 zł na realizację zadań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego za rok 2019 zostało przedstawione odrębnie jako załącznik nr 2 do Raportu.

Podsumowanie

W 2019 roku cele oraz zadania w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020 były realizowane przez Samorząd Województwa oraz innych realizatorów tj. instytucje oraz podmioty czynnie zaangażowane w działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w obszarze uzależnień.

W roku 2019 odnotowano wzrost środków finansowych przeznaczonych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia na leczenie uzależnień i współuzależnień na terenie województwa małopolskiego. W 2019 roku wydatkowano na ten cel kwotę 44 051 736,59 zł, a w 2018 roku była to kwota 40 686 306,97 zł. Największe nakłady finansowe w 2019 roku przeznaczone były na leczenie stacjonarne w dalszej kolejności na ambulatoryjne, a następnie na świadczenia udzielane w trybie dziennym. Na podstawie danych oraz informacji uzyskanych z Narodowego Funduszu Zdrowia na temat kolejek oczekujących na świadczenia medyczne w placówkach stacjonarnego leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych można stwierdzić, że obecny poziom finansowania zabezpiecza potrzeby i gwarantuje dostępność do leczenia osobom uzależnionym.

Samorząd Województwa w 2019 roku na realizację zadań bieżących przeznaczył łącznie z tzw. „korkowego” 1 321 540,47 zł (w tym 664 741,67 zł z paragrafu 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 656 798,00 zł z paragrafu 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi), a także 177 281,00 zł ze środków budżetu województwa, co dało łączną kwotę 1 498 821,47 zł.

Samorządy gminne Województwa Małopolskiego w 2018 roku na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii wydatkowały kwotę 63 593 461,68 zł z czego 46 620 770,10 zł przeznaczono na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia.

Według danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie wynika, że przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2019 roku wyniosła:

- Przepiępstwa stwierdzone – **9 693** (10 080 w 2018 roku) mniej o 388,
- Przepiępstwa wykryte w % – **98,1** (98,4 w 2018 roku) mniej o 0,3%,
- Czyny karalne – **846** (1 164 w 2018 roku) mniej o 318.

Najwięcej przepiępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2019 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – **2 307** przepiępstw stwierdzonych (2 479 w 2018 roku) wzrost o 172,
- KMP Nowy Sącz – **698** przepiępstw stwierdzonych (615 w 2018 roku) wzrost o 83,
- KPP Chrzanów – **588** przepiępstw stwierdzonych (1 516 w 2018 roku) spadek o 928,
- KPP Brzesko – **916** przepiępstw stwierdzonych (1 070 w 2018 roku) spadek o 154,
- KPP Oświęcim – **1 408** przepiępstw stwierdzonych (623 w 2018 roku) wzrost o 785,
- KPP Bochnia – **533** przepiępstw stwierdzonych (669 w 2018 roku) spadek o 136,
- KPP Gorlice – **1 156** przepiępstw stwierdzonych (939 w 2018 roku) wzrost o 217.

Osoby podejrzane, nieletni sprawcy:

- Ogółem podejrzanych – **2 603** (2 135 w 2018 roku) wzrost o 468,
- Nieletni sprawcy – **130** (120 w 2018 roku) wzrost o 10.

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2019 roku wyniósł 5% (5,6% w 2018 roku).

W dniu 19 lutego 2019 r. nastąpiło uroczyste przekazanie walizek profilaktycznych dla policji, które trafiły do komend powiatowych i miejskich w całej Małopolsce. Zakupione zostały 33 walizki na kwotę 49 500 zł. Środki finansowe na fundusz wsparcia policji z przeznaczeniem na zakup walizek edukacyjnych zostały przekazane w 2018 r. przez Województwo Małopolskie.

Z danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie wynika, że w 2019 roku przeprowadzono **74** kontrole (60 kontroli w 2018 roku) w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia.

Najwięcej kontroli tj. 37 przeprowadzono w powiecie krakowskim, w dalszej kolejności: w limanowskim 8 kontroli, w tarnowskim 7, w tatrzańskim 6, gorlickim 5, nowosądeckim 4, bocheńskim, brzeskim i wadowickim po 2 kontrole, a w olkuskim 1.

W wyniku przeprowadzonych kontroli zabezpieczono 3 opakowania (13 w 2018 roku), z czego pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki podejrzanych produktów (17 próbek w 2018 roku).

Na podmioty, które złamały zakaz wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, w 2019 r. nałożone zostały kary pieniężne w łącznej kwocie **90 000 zł** (2 130 000 zł w 2018 roku). Wyegzekwowana kwota kar w 2019 r. wyniosła 142 924,84 zł (76 939,36 zł w 2018 roku).

W 2018 roku na terenie kraju odnotowano 4 257 przypadków interwencji medycznych (4 324 przypadków w 2017 roku) związanych z użyciem „dopalaczy”, nowych substancji psychoaktywnych czy środków zastępczych. Z obszaru województwa małopolskiego zgłoszono 158 przypadków (w 2017 r. było 266 przypadków), kobiety stanowiły 13,4%, mężczyźni 85,4%, a 1,2% zostało nieustalonych z powodu braku danych. Najwięcej zgłoszeń bo aż 79 pochodziło z miasta Tarnowa. Z danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie wynika, iż w Małopolsce było łącznie 235 przypadków zatruc, w tym 158 Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi, a 77 narkotykami klasycznymi.

W województwie małopolskim w 2019 roku funkcjonowały dwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne (w Krakowie, tj.: na terenie Szpitala Uniwersyteckiego (Zakład Mikrobiologii) przy ul. Kopernika 19 oraz w Tarnowie na os. Niepodległości 3A. We wszystkich Punktach bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. Prowadzone były też rozmowy około testowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych. W 2019 roku nastąpił wzrost liczby wykonanych badań w stosunku do roku 2018. W roku 2019 wykonano badań 2 583, w wyniku których stwierdzono 43 zakażeń wirusem HIV, natomiast w 2018 roku badanie wykonało 2 390 osoby, w których wykryto mniej, bo 22 zakażeń wirusem HIV.

Rekomendacje:

- Zapewnienie w województwie stacjonarnego ośrodka leczenia uzależnień dla dzieci i młodzieży – w przypadku konieczności podjęcia leczenia, młodzież kierowana jest do ośrodków w innych województwach, co niekorzystnie wpływa na możliwość systemowej pracy z całą rodziną. Rekomenduje się uwzględnienie w polityce województwa stworzenie tego typu placówki.
- Wzmocnienie działań w kierunku zwiększenia liczby gmin aktywnie uczestniczących w spotkaniach pełnomocników celem wymiany doświadczeń oraz aktualizacji wiedzy z zakresu problemów narkotykowych.
- Dalsze wspieranie programów profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii.
- Prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych grup zawodowych dotyczących substancji psychoaktywnych oraz występujących szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych oraz poznania motywów ich używania celem opóźnienia inicjacji i ograniczenia rozmiarów zjawiska.
- Kontynuacja wsparcia finansowego dla Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych znajdujących się na terenie województwa małopolskiego oraz zwiększanie ich liczby. Wzrost liczby wykonanych badań i wykrytych zakażeń wirusem HIV oraz opinie ekspertów potwierdzają tezę, że większa dostępność do bezpłatnych i anonimowych badań spotyka się z dużym zainteresowaniem społecznym, a w konsekwencji przyczynia się do wykrywania większej liczby zakażonych i chorych. Istotne znaczenie mają również porady profilaktyczne towarzyszące wykonywaniu testów, bo to dzięki nim klienci Punktów dowiadują się jakie zachowania są ryzykowne i jak w przyszłości można się ich ustrzec.
- Kontynuacja nakładów finansowych dedykowanych na realizację konkursów ofert oraz ofert w procedurze art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego tzw. „małych grantów” ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.

- Zwiększenie wiedzy rodziców, nauczycieli, pedagogów oraz ich kompetencji wychowawczych w obszarze narkotyków, „dopalaczy” i ich rzeczywistej szkodliwości.
- Wczesne podejmowanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży uwzględniających doświadczenia i wiedzę obejmowanych adresatów, a prowadzonych tylko przez kompetentne osoby. Treści profilaktyczne powinny unikać moralizowania, oceniania, powinny być dopasowane do wieku odbiorców, mieć atrakcyjną formułę, a jednocześnie mają być oparte na informacjach, które mają uzasadnienie naukowe. Wykorzystanie materiałów kampanii „Włącz myślenie” do działań profilaktycznych.
- Zwiększenie pomocy socjalnej/ społecznej świadczonej na rzecz problemowych użytkowników narkotyków po leczeniu odwykowym, która pozwoli im powrócić do społeczeństwa oraz pełnić przez nich role społeczne.
- Kontynuacja współpracy międzyinstytucjonalnej celem wymiany informacji na temat możliwości jakimi dysponują konkretne instytucje w kontekście pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Powyższe rekomendacje mają na celu poprawę sytuacji w regionie poprzez zwiększenie adekwatnych działań na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz podniesienie efektywności wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. Dodatkowo załącznik nr 3 zawiera rekomendacje Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2019 roku w ramach celów oraz zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020.

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
Cel 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych	1.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze profilaktyki narkomanii	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	Samorząd Województwa: W 2019 roku do Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych wpłynęły 22 oferty konkursowe w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Powiaty: 7 Gminy: 178
		Liczba projektów realizowanych w ramach konkursów grantowych		Samorząd Województwa: 1 Powiaty: 2 Gminy: 133
		Liczba pozostałych projektów realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi		Powiaty: 4 Gminy: 65
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na projekty realizowane przez organizacje pozarządowe		Samorząd Województwa: Na konkurs ofert w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom przeznaczono łącznie 710 109,80 zł Powiaty: 41 500 zł Gminy: 4 087 789,61 zł
	1.2. Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV	Liczba zorganizowanych /wspieranych kampanii	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ROPS, Kuratorium Oświaty, Zespół do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w Województwie Małopolskim	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie: 4 Zespół ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w Województwie Małopolskim: 2 spotkania Zespołu Powiaty: 55 Gminy: 92 Kuratorium Oświaty: 2
		Liczba rozdyskrebowanych materiałów		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 260 Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie: 6 028 szt. (Pendrive-y, broszura „CIAŻA”, Broszura „Rodzina”, Karta przebiegu ciąży, Plakat „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”) Powiaty:- Gminy: 43 674 Kuratorium Oświaty: bd.
		Liczba informacji w środkach masowego przekazu		Samorząd Województwa: Na bieżąco zamieszczano informacje nt. wydarzeń/kampanii/akcji profilaktycznych odbywających się na terenie województwa małopolskiego na stronach internetowych: www.profilaktykawmalopolsce.pl ,www.malopolska.pl oraz cykl audycji w TVP Kraków Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 (audycja „Włącz myślenie” w TVP Kraków: wypowiedzi, udostępnienie hasła i grafiki kampanii „Włącz myślenie”)

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
				Powiaty: 5 Gminy: 102 Kuratorium Oświaty: 2
	1.3. Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów	Liczba zorganizowanych/ wspieranych programów	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty, Policja	Samorząd Województwa: 3 (Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Archipelag Skarbów, Fred goes Ned). Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 3 (Unplugged, Wybór należy do ciebie – gra profilaktyczna, Fred goes Net) Policja: 552 Powiaty: 40 Gminy: 1072 Kuratorium Oświaty: 4
Liczba rozdyskutowanych materiałów		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 000 Policja: 12 960 Powiaty: 702 Gminy: 39 610		
Liczba informacji w środkach masowego przekazu		Samorząd Województwa: strony internetowe województwa oraz organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację na realizację zadania. Policja: 90 Powiaty: 7 Gminy: 4699		
	1.4. Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na działalność punktów konsultacyjnych	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne	Samorząd Województwa: 26 700 zł (PKD w Tarnowie) Gminy: 186 920 zł
Liczba punktów (PKD)		Samorząd Województwa: 1 PKD Gminy: 12		
Liczba osób, które wykonały anonimowo badania na obecność wirusa HIV		Samorząd Województwa: W Krakowie w 2019 roku w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym przy ul. Kopernika 19 wykonano 2 626 porad, w tym 2 583 z testem. Wykryto 43 zakażeń wirusem HIV. W Tarnowie udzielono łącznie 97 porad, w tym 47 z testem. Nie wykryto nowych zakażeń wirusem HIV.		
	1.5. Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV	Liczba zrealizowanych lokalnych diagnoz	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, ROPS, Organizacje Pozarządowe	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (Badanie ESPAD 2019, Raport Podejrzenia zatruc NSP) Powiaty: 7 Gminy: 38
Liczba opracowanych analiz/diagnoz		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (Badanie ESPAD, Raport – Podejrzenie zatruc NSP) Powiaty: 6 Gminy: 40		
	1.6. Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat programów profilaktyki narkomanii – bank dobrych	Liczba informacji zgromadzonej na stronie internetowej	Samorząd Województwa, Organizacje Pozarządowe	Samorząd Województwa: 9 (www.profilaktykawmalopolskce.pl/przeciw-uzalezniom)

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
	<p>praktyk- rozwijanie strony internetowej Województwa Małopolskiego dotyczącej profilaktyki</p> <p>1.7. Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii</p>	<p>Liczba osób, które odwiedziły stronę internetową dotyczącą profilaktyki</p> <p>Liczba opracowanych materiałów</p> <p>Liczba rozdyskrebowanych materiałów</p> <p>Liczba i wykaz podmiotów, które otrzymały materiały</p>	<p>Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Policja, Stacje Sanitaro-Epidemiologiczne, Organizacje Pozarządowe</p>	<p>Samorząd Województwa: - www.profilaktykawmalopolsce.pl – 637 649</p> <p>Powiatowe Stacje Sanitaro-Epidemiologiczne: 12 Policja: 2</p> <p>Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 3 220 (220 nośników pendrive dla WSSE oraz 3 000 broszur edukacyjnych dla PSSE do dystrybucji w szkołach) Policja: 1 950 Wojewódzka Stacja Sanitaro-Epidemiologiczna w Krakowie: 275 sztuk Powiatowe Stacje Sanitaro-Epidemiologiczne: 13 391</p> <p>Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 12 tj. Uniwersytet Pedagogiczny, WOTUW, Małopolskie Stowarzyszenie Proabacja, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, WSSE w Krakowie, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, Dep. Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej, Pomorskie Centrum Toksykologii, Stowarzyszenie MONAR, Stowarzyszenie Parasol, Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie Policja: 31 Wojewódzka Stacja Sanitaro-Epidemiologiczna w Krakowie: 205 uczestników</p> <p>Konferencji* edukacyjnej „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) - propozycja działań edukacyjnych” Powiatowe Stacje Sanitaro-Epidemiologiczne: 3738</p>
	<p>1.8. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów</p>	<p>Liczba zrealizowanych projektów przy współdziałaniu mediów</p> <p>Wykaz mediów, z którymi nawiązano współpracę</p> <p>Liczba konferencji prasowych</p>	<p>Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe</p>	<p>Województwo Małopolskie: 1 Kampania edukacyjno -informacyjna (2 odcinki o problematyce narkotykowej) audycja „Włącz myślenie” Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 Gminy: 16</p> <p>Województwo Małopolskie: 1 Telewizja Polska (TVP Kraków) Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 Gminy: Andrychów: Miesięcznik Nowiny Andrychowskie, Radio Andrychów, portal Nowiny Andrychowskie, strona internetowa ops.andrychow.eu, facebook Dział Profilaktyki Środowiskowej OPS, Brzeszcze: Biuletyn Informacyjny Gminy Brzeszcze, Gdów: Strona internetowa gminy, Biuletyn Informacyjny Wójta Gminy, Kraków: Polskie Radio Kraków, Krzyszowice: Magazyn Krzeszowicki, strona internetowa UM, Nowy Sącz: Stowarzyszenie Dobrze, Skrzyszów: RDN Małopolska, Tarnów: Radio RDN MAŁOPOLSKA, Radio Kraków, Radio Złote Przeboje Tarnów, Radio ESKA, Małopolska Telewizja ZVAMI, Gazeta Krakowska, Dziennik Polski, www.tarnow.pl, TEMI, Miesięcznik TARNÓW.PL) Gminy: 5</p>
<p>Cel 2:</p>	<p>2.1. Rozwijanie oferty szkoleniowej Małopolskiego Ośrodka Szkolenia Terapeutów Uzależnień (MOSTU),</p>	<p>Liczba zrealizowanych szkoleń</p>	<p>WOTUW, specjaliści/eksperti w dziedzinie uzależnienia od narkotyków</p>	<p>WOTUW: 1 (szkolenie terapeutów uzależnień ubiegających się o certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień w ramach MOSTU przy Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SPU 2017/2019)</p>

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom	skierowanej do osób profesjonalnie pomagającym pacjentom uzależnionym i członkom ich rodzin w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych	Liczba uczestników szkoleń		WOTUW: 27 (SPU 2017/2019)
		Liczba opracowanych i opublikowanych materiałów edukacyjnych		WOTUW: 135 - materiały edukacyjne otrzymywali uczestnicy szkolenia
	2.2. Rozwój placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych: stacjonarnych i ambulatoryjnych dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z problemem uzależnień behawioralnych).	Liczba placówek stacjonarnych i ambulatoryjnych spełniających standardy techniczne określone w Rozporządzeniu MZ z dnia 26.06.2012 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.	Samorząd Województwa, WOTUW, Samorzady Gminne, Samorzady Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	WOTUW: Placówki stacjonarne leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych- 2, Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych- 2, Poradnie leczenia uzależnień- 39, Poradnie terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol – 2, Dzienny oddział terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych – 2, Poradnie terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży – 4 Powiaty: 7 Gminy: 8
		Średni czas oczekiwania na przyjęcie w placówkach ambulatoryjnego i stacjonarnego leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych		Samorząd Województwa: Średni czas oczekiwania wynosił około 6 dni, brak kolejek w opiece dziennej jak i całonocowej w przypadkach pilnych. WOTUW: Placówki ambulatoryjne: na bieżąco, placówki stacjonarne: na bieżąco Powiaty: Pacjenci są konsultowani na bieżąco w poradniach, 90 dni * Poradnia Terapii Uzależnień prowadzona przez Tatrzańskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i ich Rodzinom „Rodzina” w Zakopanem Gminy: Czas oczekiwania jest różny w części placówek pacjenci przyjmowani są na bieżąco w niektórych czas oczekiwania wynosi do 27 dni.
		Liczba placówek stacjonarnych i ambulatoryjnych		WOTUW: Oddział stacjonarny terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych – 2, Oddział detoksykacyjny – 2, Poradnie leczenia uzależnień – 39, Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują prace z uzależnieniami od środków innych niż alkohol – 15, Powiaty: 7 Gminy: 10
		Liczba placówek dla dzieci i młodzieży		WOTUW: Poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży - 4 Powiaty: 2 Gminy: 5
		Liczba placówek, które otrzymały wsparcie merytoryczne i finansowe		Samorząd Województwa: 1 (Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach) Powiaty: 3 Gminy: 7
	2.3. Poprawa bazy lokalowej ośrodków leczenia i pobytu osób uzależnionych od środków psychoaktywnych bądź budowa nowego ośrodka (przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania)	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie poprawy stanu bazy lokalowej ośrodków		Samorząd Województwa, Samorzady Gminne, Organizacje Pozarządowe WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
		leczenia i pobytu osób uzależnionych	i Narkomanii Województwa Małopolskiego	
		Liczba placówek, które otrzymały wsparcie finansowe i merytoryczne i/lub liczba nowych ośrodków		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 4 (wsparcie merytoryczne) Gminy: 1
		Liczba placówek, które spełniają standardy dotyczące warunków pobytu i leczenia osób uzależnionych		WOTUW: Placówki stacjonarne leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych- 2, Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych- 2, Poradnie leczenia uzależnień– 39, Poradnie terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol – 2, Dzienny oddział terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych – 2, Poradnie terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży – 4 Gminy: 1
	2.4. Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV	Liczba programów	Samorząd Województwa, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 3 (wsparcie merytoryczne)
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie programów pomocy		
	2.5. Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego	Liczba programów	Samorząd Województwa, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Samorząd Województwa: 2 (na terenie województwa istnieją 2 placówki oferujące program leczenia substytucyjnego).
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie programów pomocy		Samorząd Województwa: Nie przeznaczono środków finansowych na wspieranie programów pomocy.
	2.6. Wspieranie rozwoju i modernizacji bazy ośrodków prowadzących postrehabilitację oraz reintegrację społeczną, zawodową osób w trakcie i po zakończeniu terapii	Liczba ośrodków, które otrzymały wsparcie finansowe	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Powiaty: 1 Gminy: 2
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie ośrodków		Gminy: 99 000 zł
	2.7. Prowadzenie szkoleń z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV w szczególności dla lekarzy POZ, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej	Liczba przeprowadzonych szkoleń	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Placówki Leczenia Uzależnień, Organizacje Pozarządowe	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Tarnowie: 7 Placówki Leczenia Uzależnień: 12
		Liczba uczestników szkoleń		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 162 Placówki Leczenia Uzależnień: 632
		Liczba rozdyskrebowanych materiałów edukacyjnych		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: ulotki z zakresu profilaktyki HIV, AIDS oraz materiały kampanii <i>Włącz Myślenie</i> Placówki Leczenia Uzależnień: 100
	2.8. Szkolenie osób o zawodach niemedycznych mających kontakt	Liczba przeprowadzonych szkoleń	WOTUW, Izby Lekarskie i Pielęgniarskie, Kolegium	Powiaty: 2 Gminy: 46

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
	z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji	Liczba uczestników szkoleń	Lekarzy Rodzinnych, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	Powiaty: 127 Gminy: 1 072
		Liczba rozdyskrebowanych materiałów edukacyjnych		Gminy: 1 386
Cel 3: Rozwój oraz wzmocnienie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych	3.1. Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń	Liczba zorganizowanych konferencji i seminariów	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Placówki Leczenia Uzależnień, Organizacje Pozarządowe, Kuratorium Oświaty	Województwo Małopolskie: 2 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 WOTUW: 4 Kuratorium Oświaty: 2 Placówki Leczenia Uzależnień: 50
		Liczba uczestników konferencji i seminariów		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 418 osób WOTUW: 414 osób Placówki Leczenia Uzależnień: 50
	3.2. Rozwijanie i inicjowanie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów narkotykowych	Liczba inicjatyw partnerskich krajowych i zagranicznych	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Policja	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 Policja: 14 Powiaty: 5 Gminy: 7
		Liczba partnerów krajowych i zagranicznych		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 Policja: 10 Gminy: 15
		Liczba wizyt studyjnych i staży		Gminy: 2
		Liczba wspólnie realizowanych projektów		Policja: 3 Gminy: 5
	3.3. Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych	Liczba badań i szacunków	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Policja	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (Badanie ESPAD 2019, Raport Podejrzenia Zatruc NSP) Policja: 3 Powiaty: 1 Gminy: 30
	3.4. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych dla samorządów gminnych	Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Samorząd Województwa: 18 144,00 zł Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: z dotacji dla Eksperta.
	Liczba konferencji, seminariów i szkoleń organizowanych dla pełnomocników ds. uzależnień samorządów gminnych		Samorząd Województwa: 1 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 (przy współorganizacji z Departamentem Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych)	

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2018 rok
	3.5. Wspieranie samorządów powiatowych w realizacji zadań z obszaru promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych dla samorządów powiatowych Liczba projektów zrealizowanych dla powiatów	Samorząd Województwa	Samorząd Województwa: Nie przeznaczono środków finansowych dla samorządów powiatowych. Samorząd Województwa: Nie realizowano projektów dla samorządów powiatowych.
	3.6. Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii	Liczba konferencji i seminariów Liczba uczestników konferencji i seminariów Liczba instytucji biorących udział w konferencjach i seminariach	Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Samorząd Województwa: 3 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2. Samorząd Województwa: uczestniczył w spotkaniach jako jeden z przedstawicieli platformy, łącznie ok. 44 osób, zorganizowanie 1 spotkania Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom – łącznie 16 os. Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: ok. 44 Samorząd Województwa: 14 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 18
	3.7. Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych - zarządzanie i koordynacja Programu	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu Liczba oraz zakres zrealizowanych zadań	Samorząd Województwa	Samorząd Województwa: 196 390,00 zł Samorząd Województwa: Szczegółowe sprawozdanie z działalności Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego za rok 2019 stanowi załącznik nr 2 do raportu.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie przesłanych danych z poszczególnych instytucji.

Załącznik nr 2. Sprawozdanie z realizacji zadań w roku 2019 przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

Ekspert Wojewódzki do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ EKSPERTA WOJEWÓDZKIEGO DS. INFORMACJI O NARKOTYKACH I NARKOMANII WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIGO W ROKU 2019

Do zadań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, realizowanych na terenie Małopolski ze środków określonych w budżecie samorządu województwa, należy:

1. Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
2. Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
3. Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
4. Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
5. Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
6. Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Zadania z zakresu monitorowania problemów narkotykowych w Małopolsce zawarte są w Małopolskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, a zwłaszcza w celu operacyjnym nr 3, który brzmi: **Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych** oraz w zadaniach Programu, tj.:

Zadanie 1.2 Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV.

Zadanie 1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.

Zadanie 1.4 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno- diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV.

Zadanie 1.5 Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV.

Zadanie 1.7 Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

Zadanie 1.8 Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów.

Zadanie 2.3 Poprawa bazy lokalowej ośrodków leczenia i pobytu osób uzależnionych od środków psychoaktywnych bądź budowa nowego ośrodka (przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania).

Zadanie 2.4 Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV.

Zadanie 2.5 Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego.

Zadanie 2.6 Wspieranie rozwoju i modernizacji bazy ośrodków prowadzących postrehabilitację oraz reintegrację społeczną, zawodową osób w trakcie i po zakończeniu terapii.

Zadanie 2.7 Prowadzenie szkoleń z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV w szczególności dla lekarzy POZ, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej.

Zadanie 3.1 Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń.

Zadanie 3.2 Rozwijanie i inicjowanie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

Zadanie 3.3 Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych.

Zadanie 3.4 Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

Zadanie 3.6 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w 2019 roku

Cel operacyjny	Nazwa zadania
<p>Cel 1. Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Zadanie 1.2 Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV.</p> <p>Zadanie 1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.</p> <p>Zadanie 1.7 Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.</p> <p>Zadanie 1.8 Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nim problemów</p>
<p>1. Współpraca z realizatorami Programu Wczesnej Interwencji FRED GOES NET, tj.: Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej Parasol oraz Poradnię Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień MONAR. Wsparcie finansowe w wysokości 5 000 zł na organizację i prowadzenie trzech grup wczesnej interwencji.</p> <div data-bbox="651 1787 1056 1975" data-label="Image"> </div>	

2. Podczas spotkań organizowanych przez Eksperta prezentowano programy: Fred Goes Net oraz grę profilaktyczną Wybór należy do Ciebie i rozdystrybuowano ulotki informacyjne nt. ww. programów w ilości 1 000 szt.

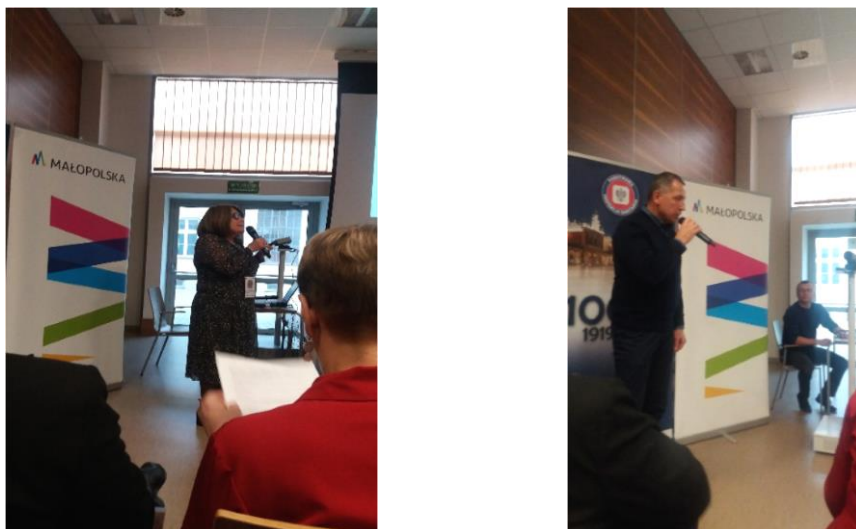
3. Współorganizacja z Uniwersytetem Pedagogicznym oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie konferencji szkoleniowej.

W dniach w 16-18 grudnia 2019 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się trzecia edycja konferencji pt. „Człowiek w orbicie współczesnych zagrożeń – nowe oblicza narkomanii – profilaktyka i terapia” Konferencja poruszała zagadnienia związane ze współczesnymi obliczami uzależnień, znaczeniem pracy z rodziną w profilaktyce uzależnień oraz sytuacją prawną osób używających środków odurzających. Drugi dzień konferencji odbywał się w formie warsztatów, podczas których uczestnicy mogli nabyć umiejętności związane z kontaktem z osobą uzależnioną, a także pogłębić wiedzę teoretyczną. Warsztaty obejmowały następujące tematy: „Skuteczne programy profilaktyczne. Program Unplugged”, „Warsztaty profilaktyczne w oparciu o założenia dialogu motywującego”, „Nowe podejście do profilaktyki. Program Fred goes Net”, „Jakość kontaktu w profilaktyce – warsztat umiejętności praktycznych”, „Profilaktyka, leczenie uzależnień - Elementarna wiedza o możliwościach wykorzystania instrumentów prawa do poprawy sytuacji prawnej osób używających środków odurzających”, „Gra profilaktyczna – wybór należy do Ciebie”. W części wykładowej uczestniczyło 199 słuchaczy, natomiast w 6 grupach warsztatowych uczestniczyło 125 osób.

4. Współorganizacja z Wojewódzką Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną w Krakowie, Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz Województwem Małopolskim konferencji edukacyjnej

W dniu 27 listopada 2019 r. w Centrum Konferencyjnym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Krakowie odbyła się konferencja edukacyjna pn. „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) – propozycja działań edukacyjnych. Konferencja skierowana była do dyrektorów, nauczycieli i pedagogów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz pracowników nauczania i wychowania, a także pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Konferencja dostarczyła aktualnej informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z ich używania, a także zachęcenia do podejmowania działań profilaktycznych i wychowawczych z zakresu profilaktyk i uzależnień w ramach szkolnego programu profilaktyki. W konferencji wzięło udział 225 uczestników.

5. Kontynuacja kampanii „Włącz myślenie”, kampania informacyjno-edukacyjna w TVP Kraków

Prezentacje dotyczące kampanii na konferencjach oraz spotkaniach współorganizowanych przez Eksperta. Rozdystrybuowano materiały edukacyjne dotyczące kampanii, tj. ulotki (500), plakaty (260), broszury (500).

Ekspert Wojewódzki współpracował przy tworzeniu kampanii informacyjno-edukacyjnej w TVP Kraków realizowanej na zlecenie Województwa Małopolskiego. W materiale wykorzystano grafikę kampanii społecznej realizowanej przez Eksperta Wojewódzkiego pn. „Włącz myślenie” oraz hasło przewodnie. W ramach dwóch odcinków poświęconych tematyce uzależnień od narkotyków pt. „Narkotyki niszczą życie”, „Tracisz kontrolę? Sięgnij po pomoc!” Ekspert Wojewódzki udzielił wypowiedzi na temat profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Programy emitowano w TVP Kraków w listopadzie i grudniu.

Cel 1. Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych.

Zadanie 1.2 Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV

	<p>Zadanie 1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.</p> <p>Zadanie 1.4 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV.</p>
<p>Działalność Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego przy Miejskim Centrum Analityki w Tarnowie oś. Niepodległości 3A od maja do grudnia 2019 w zakresie doradztwa i działań profilaktycznych, dofinansowane zostały ze środków pozostających w dyspozycji Eksperta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykonano 97 porad, w tym 47 z testem, • Zorganizowano kampanię pod hasłem „Bezpieczni” skierowaną do funkcjonariuszy służb mundurowych oraz pracowników ochrony zdrowia, a także jednostek ratunkowych, którzy na co dzień mogą być narażeni na materiał potencjalnie zakaźny. Kampania dotyczyła możliwości skorzystania z anonimowego oraz bezpłatnego wykonania testu w kierunku wirusa HIV. Podczas konsultacji osoby uzyskały niezbędne informacje dotyczące m.in. procedury poekspozycyjnej. • Przeprowadzono szkolenia z zakresu profilaktyki HIV/AIDS w formie wykładów i warsztatów dla: <ol style="list-style-type: none"> a) Straży Miejskiej w Tarnowie (17 osób), b) Straży Miejskiej w Krakowie – pion kierowniczy i funkcjonariusze prewencyjni (21 osób), c) Ratowników Pogotowia Ratunkowego w Krakowie (16 osób), d) Straż Miejska w Niepołomicach i Personel Domu Pomocy Społecznej w Staniątkach (13 osób), e) Kadra OHP w Niepołomicach (25 osób), f) Podopieczni OHP – młodzież (70 osób) <p>Liczba uczestników wszystkich szkoleń: 162 osoby.</p>	
<p>Cel 1. Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Zadanie 1.5 Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Raport „Zgłoszenia podejrzeń zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie województwa małopolskiego w 2018 roku 2. Przeprowadzono audytoryjne badanie ankietowe ESPAD pn.: „Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną”. Badanie dotyczyło używania substancji psychoaktywnych (papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy) przez młodzież szkolną, jest realizowane w Polsce co 4 lata i stanowi część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Badanie ESPAD przeprowadzono: <ul style="list-style-type: none"> • w 112 klasach • w 2 grupach wiekowych 15-16 lat i 17-18 lat • liczba badanych : I grupa 1425 osób, II grupa 1267 osób. 	

Janusz Sierosławski
Instytut Psychiatrii i Neurologii

**MŁODZIEŻ A SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2019 r.**

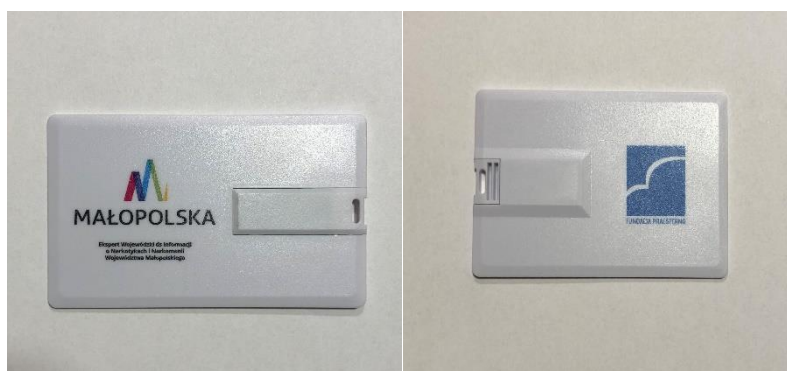
EUROPEJSKI PROGRAM BADAŃ
ANKIETOWYCH W SZKOŁACH NA TEMAT
UŻYWANIA ALKOHOLU I NARKOTYKÓW
ESPAD

Badanie zostało wykonane na zlecenie
Województwa Małopolskiego

Cel 1. Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych.

Zadanie 1.7. Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.
Zadanie 1.8 Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów.

- 1) Dystrybucja materiałów pozyskanych z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz innych podmiotów.
- 2) Druk materiałów informacyjnych i promocyjnych
- 3) Zawarto porozumienie z Fundacją Praesterno w sprawie zgody na udostępnianie materiałów opracowanych przez Fundację i objętych przez nią prawami autorskimi. Materiały, tj. 5 opracowań: „Ewaluacja krok po kroku”, „Praca profilaktyczna z młodzieżą zagrożoną narkomanią”, „Budowanie lokalnej strategii przeciwdziałania narkomanii”, „Rekomendowane programy profilaktyki uzależnień”, „Uzależnienia behawioralne – profilaktyka i terapia” zostało zapisanych na pendrivach, które rozdystrybuowano podczas konferencji na Uniwersytecie Pedagogicznym oraz przekazano członkom Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy (łącznie 220 sztuk).

- 4) W ramach programów edukacyjno-informacyjnych emitowanych w TVP Kraków w dwóch odcinkach poświęconych tematyce uzależnień od narkotyków przeprowadzono wywiad z Ekspertem.

Cel 2. Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od

Zadanie 2.4 Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz reedukacji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV.

<p>narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom</p>	<p>Zadanie 2.7 Prowadzenie szkoleń z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV w szczególności dla lekarzy POZ, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w seminarium z okazji dnia otwartego punktu DROP-IN w dniu 05.10.2019r. 2. Rekomendacje dla programów i realizatorów programów przystępujących do konkursów grantowych. 3. Szkolenia z zakresu profilaktyki HIV / AIDS w formie wykładów i warsztatów: „Profilaktyka HIV, AIDS oraz zagadnienia związane z ekspozycją na materiał potencjalnie zakaźny z uwzględnieniem czynników występujących podczas wykonywania pracy zawodowej” dla pracowników Straż Miejska w Tarnowie, Straż Miejskiej w Krakowie (pion kierowniczy i funkcjonariusze prewencyjni), Straż Miejska w Niepołomicach i Personel Domu Pomocy Społecznej w Staniątkach, Ratowników Pogotowia Ratunkowego w Krakowie, Kadry OHP w Niepołomicach oraz podopiecznych OHP (młodzież). Łącznie przeszkolono 162 osoby 	
<p>Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Zadanie 3.1 Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń. Zadanie 3.4 Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią. Zadanie 3.6 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie programu merytorycznego konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień „Programy profilaktyczne jako działania na rzecz zdrowia publicznego”, finasowanie wykładów i warsztatów, moderowanie konferencji (Dobczyce, 14-15 listopad). <div data-bbox="475 1236 1179 1762" data-label="Image"> </div> <ol style="list-style-type: none"> 2. Zorganizowanie i prowadzenie spotkania dla Gminnych Pełnomocników ds. Uzależnień w dn. 19-20.09.2019r. w Zakopanem. pt. „Jak budować kampanie lokalne” W spotkaniu wzięło udział 31 pełnomocników. 3. Przygotowanie i moderowanie spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy: <ul style="list-style-type: none"> • 01-02.07.2019 r. W spotkaniu wzięło udział 21 osób. Uczestnicy pracowali nad dwoma tematami: Podejrzenia zatruc NSP oraz innymi narkotykami. Rozbieżności analiz WSSE oraz 	

Krajowego Rejestru Zatruc (prezentacja i dyskusja). Wykorzystanie materiałów Kampanii Włącz Myślenie w szkolnych działaniach profilaktycznych.

- 12-13.12.2019 r. W spotkaniu wzięły udział 22 osoby. Spotkanie poświęcone było zapoznaniu z nowymi informacjami w zakresie środków psychoaktywnych: Broszurą opracowaną przez Poradnię MONAR „Narkotyki: trendy w ich używaniu i zagrożenia z tym związane”, Prezentacją pt. „E- papierosy. Zagrożenia”, Grą profilaktyczną „Wybór należy do Ciebie” Ponadto konsultant z PKD w Tarnowie przeprowadził szkolenie z zakresu pierwszej pomocy. Odyła się dyskusja na temat wykorzystania przedstawionych materiałów oraz zdobytej wiedzy w realizacji działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii. Pracowano również nad rekomendacjami działań w 2020 roku.

4. Współorganizacja z Uniwersytetem Pedagogicznym oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie III edycji konferencji szkoleniowej pt. „Człowiek w orbicie współczesnych zagrożeń – nowe oblicza narkomanii – profilaktyka i terapia” (16-18 grudnia 2019 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).
5. Współorganizacja z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie konferencji edukacyjnej pn. „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania nowych substancji psychoaktywnych (NSP) – propozycja działań edukacyjnych (27 listopada 2019 r., Centrum Konferencyjnym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Krakowie).

Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Zadanie 3.3 Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych.

1. Agregacja danych z realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii: zbieranie danych do opracowania raportu wojewódzkiego na temat sytuacji narkotykowej w Małopolsce (165 gmin przesłało sprawozdania).
2. Opracowanie danych i przesłanie do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

<p>3. Udział w konferencjach organizowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trzecia Międzynarodowa Konferencja Przeciwdziałanie narkomanii na poziomie lokalnym 23-25.07.2019 Warszawa • XV Konferencja Redukcji Szkód 5-6.09.2019 	
<p>Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Zadanie 3.6 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.</p>
<p>Bieżąca współpraca z instytucjami w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwania danych. • Współpracy przy organizacji konferencji oraz planowania działań, dzielenia się wiedzą, konsultowania i omawiania potrzeb środowiskowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii. • Rekomendowania wniosków dotyczących kształtowania polityki przeciwdziałania narkomanii w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych. • Tworzenia sieci współpracy międzyinstytucjonalnej. • Organizacja wizyty Studyjnej w placówkach leczenia uzależnień dla pracowników Kliniki Leczenia Uzależnień w Geteborgu /Szwecja. <p>Efekty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uaktualnienie wiedzy na temat sytuacji związanej z rynkiem narkotykowym, problemami oraz osiągnięciami w zakresie realizacji zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. • Organizacja wspólnych konferencji i szkoleń przekładających się na działania profilaktyczne, kształtowania świadomości społecznej i wypracowywania postaw społecznych sprzyjających prozdrowotnemu stylowi życia wśród mieszkańców Małopolski. • Wypracowanie rekomendacji do kształtowania polityki przeciwdziałania problemom związanym z substancjami psychoaktywnymi. • Poszerzenie zakresu wsparcia dla programów wczesnej interwencji (FRED). • Poszerzenie zakresu wsparcia dla programów redukcji szkód (DROP-IN). 	
<p>Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Zadanie 3.7 Rozwijanie i wspieranie Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.</p>
<p>1. Współpraca z Departamentem Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pełnienie dyżurów Eksperskich w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego. • Udział w spotkaniach Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. • Udział w pracach Komisji Konkursowej z głosem doradczym w sprawie wyboru ofert rekomendowanych do dotacji w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w dziedzinie rozwoju ośrodków leczenia uzależnień w 2019 roku. • Współpraca przy opracowaniu Raportu za rok 2019 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. • Planowanie działań bieżących. • Udział w spotkaniach z przedstawicielami Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM. 	

- Udział w posiedzeniu Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej WM,
  - Udział w posiedzeniu Sejmiku Województwa Małopolskiego
  - Współpraca przy tworzeniu kampanii informacyjno-edukacyjnej pn. „Włącz myślenie” w TVP Kraków
  - Przygotowanie i konsultacje zmian w budżecie Eksperta na rok 2020
  - Udział w posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień w dn. 12.03.2019 - przygotowanie wystąpienia i prezentacja działania w Małopolsce, udział w dyskusji
2. Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Szpitalem Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego – obsługa administracyjno-biurowa, bieżące działania:
- Współpraca w zakresie działania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy.
  - Udział w spotkaniu Kierowników placówek leczenia uzależnień i dystrybucja materiałów.

Rekomendacje Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz uczestników spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy:

- Organizacja konferencji dla Służb Mundurowych, Kuratorów Sądowych, Nauczycieli, Pracowników Socjalnych, Terapeutów.
- Kontynuacja Platformy Współpracy (porozumienie wielostronne) UMWM, Ekspert, MCPU, Policja, Służby Kuratorskie, WOTUW, Pracownicy Socjalni, WSSE itd.
- Wypracowanie rekomendacji/wskazówek do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2027.
- Kontynuacja kampanii „Włącz Myślenie” (wykorzystywanie materiałów do działań profilaktycznych).
- Tworzenie sieci informacji dla młodzieży w internecie (rzetelne informacje, aktualizowane na bieżąco).
- Optymalizacja współpracy z beneficjentami działań.
- Organizacja cyklu warsztatów dla uczniów szkół podstawowych – gra „Wybór należy do Ciebie” (współorganizowana przez WSSE).
- Rekomendacja dla gry profilaktycznej „Wybór należy do Ciebie” jako narzędzia profilaktycznego i jednocześnie pozwalającego na lepsze poznanie wychowanków, umożliwiające ewaluację zmian. Brak dostępności gry wymaga jej dodruku (prawa autorskie posiada Stowarzyszenie Parasol i KBPN).
- Poszerzanie współpracy z Kuratorium Oświaty.
- Kontynuacja dystrybucji publikacji pt. „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych” wydanej przez Poradnię MONAR w Krakowie ze środków Urzędu Marszałkowskiego – wznowienie druku gdyż liczba 2000 egzemplarzy nie pokrywa zapotrzebowania.
- Zespół interdyscyplinarny – spotkania warsztatowe dla różnych grup zawodowych, włączanie nowych osób.

Załącznik nr 3 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2019 roku w zakresie leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych.

W województwie małopolskim jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwo) ściśle współpracują z instytucjami, powołanymi by wspomagać realizację zadań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom od środków psychoaktywnych. Na szczeblu wojewódzkim funkcjonują między innymi następujące jednostki: Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie, placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych, sądy, prokuratury okręgowe i prokuratury rejonowe. W powiatach na terenie województwa działają między innymi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Natomiast gminy powołują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocników oraz Koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom (w tym rozwiązywania problemów alkoholowych). Pomoc można uzyskać także w Ośrodkach Pomocy Społecznej, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, jak również w punktach konsultacyjnych, placówkach wsparcia dziennego. Realizowane są także spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.

Poniżej zaprezentowano wykaz placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol z podaniem adresu i kontaktu – tabela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Tabela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 - Placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol w województwie małopolskim w 2019 roku.

Tabela 1.

Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych oddział detoksykacyjny	ul. Suchy Jar 4a, 31-983 Kraków	12 645 06 10
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 84 04

Tabela 2.

Oddział stacjonarny terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Monar „Dom Monaru”	ul. Suchy Jar 4, 31-983 Kraków kontakt@dommonarukrakow.pl www.dommonarukrakow.pl	12 645 09 67
2	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „Dom Gwan”	ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków dom_gwan@wp.pl	12 681 00 66

Tabela 3.

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl	12 425 57 47
2	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków mcpilu@wp.pl	12 262 95 49
3	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie. Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-501 Kraków	12 424 87 56
4	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków poradnia@monar.krakow.pl	12 430 61 35
5	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ops-sekretariat@rydygierkrakow.pl	12 646 87 83 12 646 83 17

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
6	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko szpital@spzoz-brzesko.pl	14 662 13 20
7	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice spotuiw@wp.pl ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
8	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm http://www.szpital-krynica.pl/uzaleznienia-nowysacz	18 440 71 31
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim biuro@nzo.z.sobrietas.pl biuro@sobrietas.pl	33 444 67 16 730 797 794
10	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia w Tuchowie	ul. Szpitalna 1, 33-170 Tuchów	14 653 51 01
11	tatrzański	Zakopane	NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Rodzina“	ul. Grunwaldzka 5a, 34-500 Zakopane	18 201 72 00
12	M. Kraków	M. Kraków	Parasolowe Centrum Terapii	ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków mail: info@parasol.org.pl	tel: 12 430 03 18
13	M. Kraków	M. Kraków	Powrót z U. Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych	Ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków powrotzukurakow@wp.pl	Tel. 12 412 77 22. 784 710 162
14	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Nowym Sączu	Ul. Narutowicza 6, 33-300 Nowy Sącz mail: monarnowysacz@interia.pl	18 443 74 44
15	M. Kraków	M. Kraków	SNZOZ UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień	Ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków	12 637 08 49

Tabela 4.

Oddziały Dienne Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Oddział Dzielny Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	os. Złota Jesień 1, 31-826 Kraków www.szpitalrydygier.pl	12 646 87 33
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpitala Uniwersytecki w Krakowie. Oddział Dzielny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży	ul. Olszańska 5, 31-000 Kraków	12 422 56 74

Tabela 5.

Ośrodki leczenia uzależnień bliżej niescharakteryzowanych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów szpital@szpital.info.pl	33 875 24 46
2	krakowski	Skąpa	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skąpie	ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice biuro@przychodnia-skapa.pl	12 389 10 56, 12 389 00 00, 12 389 10 05
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	ul. Lwowska 178a, 33-100 Tarnów hospital@lukasz.med.pl	14 631 50 00

Tabela 6.

Inne placówki pomocowe					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Monar – Noclegownia dla Osób Uzależnionych	ul. Sadowa 113a, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
2	M. Kraków	M. Kraków	Poradnia Profilaktyczno-Społeczna Towarzystwa „Powrót z U”	ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków	12 412 77 22
3	tarnowski	Tarnów	Wspólnota Cenacolo - dom w Porębie Radlnej	Poręba Radlna k/Tarnowa	14 679 51 23
5	wielicki	Wieliczka	Hostel – Monar	ul. Sadowa 117A, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
6	M. Kraków	M. Kraków	Placówka dziennego przebywania oferująca szeroki zakres działań socjalnych i edukacyjnych dla osób używających narkotyków w sposób problemowy oraz dla osób uzależnionych od narkotyków.	ul. Krakowska 19, 31-062 Kraków	786 847 747

Tabela 7.

Placówki prywatne					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	krakowski	Liszki	Prywatny Ośrodek Terapii „Wiosenna”	Ściejowice 231, 32-060 Ściejowice	733 175 138
2	krakowski	Świątniki Górne	Prywatny Ośrodek Attente	ul. Krakowska 10, 32-040 Świątniki Górne	603 900 554
3	M. Kraków	M. Kraków	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień „Tęcza”	ul. Tuwima 1 31-581 Kraków	662 225 535
4	chrzanowski	Alwernia	Ośrodek terapii uzależnień „nowe życie”	Ul. Jana III Sobieskiego 12, 32-566 Alwernia	504 106 335
5	limanowski	Niedźwiedź	Prywatne Centrum Terapii Uzależnień „Koninki”	Poręba Wielka 480, 34-735 Niedźwiedź	18 331 72 50
6.	tarnowski	Tarnowiec	Ośrodek Terapii Uzależnień SYMPTOM	ul. Szczytowa 28, 33-112 Tarnowiec	531 01 01 00
7.	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Prywatny Ośrodek Terapii Uzależnień „Słoneczna”	ul. Zabełcka 7, 33-300 Nowy Sącz	514 214 515
8.	Kraków	Lusina	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień Nowy Dzień	ul. Św. Floriana 41 30-698 Lusina	729 297 878
9.	Kraków	Kraków	Krakowskie Prywatne Centrum Psychoterapii Uzależnień i Rehabilitacji	ul. Obrony Tyńca 22a 30-396 Kraków	531 936 963

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z WOTUW i Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.